

วิธีการและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของระบบ ธนาคารพาณิชย์ไทย และผลกระทบที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ

การศึกษาถึงโครงสร้างตลาดและวิธีการคำนวณได้แสดงไว้แล้วในบทที่ 3 ส่วนในบทนี้จะเป็นการหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัว กับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย รวมถึงผลกระทบที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจที่อาจจะเกิดขึ้นได้ การรวบรวมข้อมูลมีข้อจำกัดหลายประการเพราะข้อมูลบางอย่างถือเป็นความลับ และสูญหายไปบ้าง บางก็กระจัดกระจาย ไม่ได้มีการรวบรวมไว้เป็นที่แน่นอน จึงต้องมีหลักวิธีการคำนวณหาข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้อง และข้อมูลที่ประมาณขึ้นจะได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งมีการเรียบเรียงให้เขาหมวดหมู่และตรงตามระยะเวลาด้วย ซึ่งจะใช้เวลาานพอสมควร

การวิเคราะห์ในบทนี้จะแยกออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะกล่าวถึงพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทย ความหมายและวิธีการวัด การหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ส่วนตอนต่อไปจะกล่าวถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อระบบเศรษฐกิจ ซึ่งจะพิจารณา 3 อย่างคือ ผลกระทบทางด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านความเจริญเติบโต และด้านเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

บทที่ 4

4.1 พฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

การศึกษาถึงพฤติกรรมของธุรกิจใด ๆ ก็ตาม จุดประสงค์หลักก็เพื่อจะพิจารณาว่า ธุรกิจเหล่านั้นมีวิธีการกำหนดปริมาณการผลิตหรือปริมาณขาย การตั้งราคาสินค้าและการกำหนดระดับกำไร อันเนื่องมาจากโครงสร้างตลาดของธุรกิจนั้น ๆ

ในอุตสาหกรรมหนึ่ง ๆ อย่างไม่ พุทธิกรรมดังกล่าวจะเป็นไปตามแบบแผนของโครงสร้างตลาด และจะแตกต่างกันในแต่ละโครงสร้างตลาด หน่วยธุรกิจในตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์ ในตลาดผูกขาด ในตลาดผู้ขายน้อยราย หรือในตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ก็จะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ถ้าหากเราทราบโครงสร้างตลาดของหน่วยธุรกิจใดแล้ว ก็จะสามารถคาดคะเนถึงพฤติกรรมของธุรกิจในแง่ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้

ในบทที่แล้วนั้น จากการพิจารณา ได้พบว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกระจุกตัวในโครงสร้างตลาด คือเป็นตลาดแบบกึ่งแข่งขันสูงผูกขาด (Monopolistic Competition) มีธนาคารพาณิชย์ใหญ่ที่มีอำนาจผูกขาดอยู่ 3 แห่ง คือ ธนาคารกรุงเทพ กรุงไทย และกสิกรไทย ที่เหลืออีก 13 แห่ง ก็เป็นธนาคารที่มีระดับการกระจุกตัวใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างกันมากนัก เมื่อเราทราบโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยแล้ว ก็สามารถจะวิเคราะห์พฤติกรรมได้ต่อไป

4.1.1 นิยามของพฤติกรรม

โดยอาศัยหลักการในเรื่องพฤติกรรมของธุรกิจ เราจะศึกษาพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยได้ โดยจะดูในแง่การตั้งราคาเงินใหญ่ของแต่ละธนาคาร ซึ่งก็คืออัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่เฉลี่ยที่แท้จริงของธนาคารแต่ละแห่งที่เรียกเก็บจากลูกค้า ซึ่งเปรียบเสมือนกับราคาสินค้าที่ผู้ขายหรือผู้ผลิตกำหนดไว้ให้แก่ผู้ซื้อนั่นเอง

4.1.2 วิธีการวัดพฤติกรรม

อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่ของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งหรือที่เรียกว่าราคาของเงินใหญ่นั้น เราไม่สามารถหามาได้โดยตรง จึงต้องหาตัวแทนซึ่งได้จากการนำรายได้จากการใหญ่และซื้อลด หากรวบรวมจำนวนเงินใหญ่ และซื้อลดของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง ซึ่งได้มาจากธนาคารพาณิชย์บางแห่ง และจากกองทะเบียนธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

4.2 การหาความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ ไทย

จากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ ได้เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของธุรกิจ จะชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ธุรกิจนั้นจะแสดงออกมาได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านปริมาณการผลิตหรือปริมาณการขาย ราคา และอัตรากำไรที่พึงจะได้ แต่ทฤษฎีที่มีข้อจำกัดคือให้การคาดคะเนได้เฉพาะเพียง 2 กรณี¹ คือ กรณีตลาดผูกขาดและตลาดแข่งขันสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ในกรณีตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดนั้น อาจคาดคะเนถึงพฤติกรรมได้ แม้ไม่ชัดเจนนักก็ตาม

ธนาคารพาณิชย์ก็เป็นเสมือนธุรกิจอย่างหนึ่ง ซึ่งทำการให้บริการสินเชื่อแก่ผู้ที่ต้องการขอกู้ซึ่งอยู่ในฐานะเป็นผู้ซื้อ และสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นสินค้าซึ่งแตกต่างจากสินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ก็คือ สามารถทำให้ระบบเศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากสินเชื่อนี้ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงในการให้สินเชื่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป ฯลฯ ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวหรือหดตัวได้ ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์มีการกระจุกตัวเกิดขึ้นแล้วตามหลักเศรษฐศาสตร์โคกลาวไว้วา จะทำให้เกิดการผูกขาดขึ้น ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจเหมือนเช่นในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์มีการแข่งขันสมบูรณ์ แต่ยังเป็นที่ยังกันไม่พนักเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษาทางภาคการเงินว่า ในอุตสาหกรรมธนาคารพาณิชย์นั้น การกระจุกตัวหรือการผูกขาดในโครงสร้างตลาดของธนาคารพาณิชย์ จะก่อให้เกิดผลดีหรือผลเสียประการใด

¹ วิชาสุก พงษ์ไพจิตร, ไพโรจน์ วงศ์วิภาณนท์, การกระจุกตัวของอุตสาหกรรม, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 70.

4.2.1 จุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์

เนื่องจากโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวมีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางธุรกิจดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองคือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกับอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยที่แท้จริงของธนาคารนั้น ก็เพื่อจะดูว่า ในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และเป็นไปเช่นใด เพราะจากการศึกษาโครงสร้างตลาดพบว่า ในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกระจุกตัวเกิดขึ้นแล้ว แต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของธนาคารในแง่การกำหนดอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้ และการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะศึกษาต่อไป

4.2.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย จะทำให้ทราบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และเป็นอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางนโยบายทางการเงิน แก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้

4.3 การวิเคราะห์

การวิเคราะห์พฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในเรื่องการกำหนดอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้และซอลด และการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้และซอลดนั้น จะใช้วิธีการทางสถิติโดยใช้สมการเส้นตรงที่มีตัวแปร 2 ตัว (The Two-variable Linear Model) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวของแต่ละธนาคาร กับอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้และซอลดของธนาคารนั้นระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 และความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราราคอดอกเบี้ยเงินกู้และซอลด ในระหว่างปี พ.ศ.

2515-20 โดยคิดเป็นงวด ๆ งวดละครึ่งปี

การศึกษาจะทำเป็น 4 วิธี โดยใช้สมการถดถอยแบบง่าย ๆ (Simple Regression) เพื่อจะหาความสัมพันธ์ (Correlation) ของโครงสร้างตลาด กับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทย

สมการถดถอยแบบง่าย ๆ ที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการหาความสัมพันธ์นั้น เป็นแบบที่มีตัวแปร 2 ตัว คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) 1 ตัว และตัวแปรตาม (Dependent Variable) อีก 1 ตัวในแต่ละสมการ ในสมการแรกนั้นอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ที่หาได้จากบทที่ 3 จะเป็นตัวแปรอิสระ และอัตราราคอเบี่ยงเงินใหญ่และข้อลดของธนาคารพาณิชย์ที่แท้จริงจะเป็นตัวแปรตาม ส่วนสมการที่ 2 อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์จะเป็นตัวแปรอิสระ และการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ (Absolute Change) ของอัตราราคอเบี่ยงเงินใหญ่และข้อลดที่แท้จริง (โดยไม่คิดเครื่องหมายบวกหรือลบของการเปลี่ยนแปลง) จะเป็นตัวแปรตาม

การที่เลือกใช้สมการเส้นตรง ก็เพราะว่าเมื่อนำเอาตัวเลขความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองมา plot graph กันแล้วปรากฏว่าได้เป็นแนวเส้นตรง และขอสมมุติฐานสำหรับสมการเส้นตรงที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์สำหรับประชากร (Population) ทั้งหมด ก็คือ

จากสมการ $Y_i = \alpha + \beta X_i + U_i$ โดยที่ $i = 1, 2, \dots, n$

α คือ intercept ของสมการ

β คือ สัมประสิทธิ์ของสมการหรือ slope ของสมการ

X คือ ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

Y คือ ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

และ U_i คือ ข้อผิดพลาด (Error) สำหรับสมการประชากรนี้

ดังนั้น¹

$$E(U_i) = 0 \quad \text{สำหรับ } i \text{ ทุก ๆ ตัว}$$

$$E(U_i U_j) = 0 \quad \text{ขณะที่ } i \neq j ; i, j = 1, 2, \dots, n$$

$$E(U_i U_j) = \sigma_u^2 \quad \text{ขณะที่ } i = j ; i, j = 1, 2, \dots, n$$

โดยที่ E คือ Expectation

การศึกษาจะใช้ตัวอย่าง (Sample) ซึ่งเลือกมาจากประชากรทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์เฉพาะของไทย ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 16 ธนาคาร ขนาดตัวอย่างที่สุ่มมามี 8 ธนาคารด้วยกัน คือ ธนาคารกรุงเทพ กรุงไทย กสิกรไทย กรุงศรีอยุธยา ไทยพาณิชย์ ศรีนคร กรุงเทพพาณิชย์การ และหวังหลี ซึ่งธนาคารเหล่านี้มีข้อมูลที่ต้องการใช้ค่อนข้างครบถ้วนที่สุด ตัวเลขที่จะนำมาใช้นั้นได้จากงบการเงินของแต่ละธนาคาร คือ รายได้ออกเบียดจากเงินใหญ่และซอลดในงบกำไรขาดทุน แลวหารด้วยจำนวนเงินใหญ่และซอลดจากงบดุล ก็จะได้อัตราส่วน (proxy) ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดที่แท้จริงของแต่ละธนาคาร ส่วนอัตราส่วนการกระจุกตัวนั้นก็คำนวณได้จากเปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินฝากของแต่ละธนาคารพาณิชย์เมื่อเทียบกับเงินฝากของทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ดังอธิบายแล้วในบทที่ 3 และการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดนั้นได้มาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยฯ จากช่วงที่แลวมา 1 งวด โดยไม่คิดเครื่องหมายบวกหรือลบ แต่ให้เป็นค่าสัมบูรณ์เหมือนกันหมด

การใช้ตัวอย่างในการศึกษา ก็เพื่อจะเป็นแนวทางที่จะทราบถึงประชากรทั้งหมดต่อไป เป็นวิธีการที่เรียกว่า Induction และจะใช้วิธีการที่จะให้มีข้อผิดพลาด

¹J. Johnston, Econometric Methods, (Tokyo: Mc-Graw Hill, Kogahusha, Ltd.), p. 13.

พลาด (Error) น้อยที่สุดด้วย ก็คือ วิธีการ Least Square Estimators (OLS) หรือ Ordinary Least Square

สมการของตัวอย่าง คือ

$$\hat{Y}_i = \hat{\alpha} + \hat{\beta} X_i + e_i$$

โดยที่ $\hat{Y}_i$, $\hat{\alpha}$, $\hat{\beta}$ เป็นค่าประมาณ (estimate)

และ e คือ ขอบผิดพลาด (error) ของตัวอย่าง

ค่า $\hat{\alpha}$ และ $\hat{\beta}$ ของธนาคารพาณิชย์ไทยได้จากการใช้สูตรคำนวณหาดังนี้คือ

$$\sum_{i=1}^n Y_i = n\hat{\alpha} + \hat{\beta} \sum_{i=1}^n X_i \quad \dots\dots\dots (ก)$$

$$\sum_{i=1}^n X_i Y_i = \hat{\alpha} \sum_{i=1}^n X_i + \hat{\beta} \sum_{i=1}^n X_i^2 \quad \dots\dots\dots (ข)$$

ซึ่งคุณสมบัติของ OLS ก็คือ สามารถจะแสดงค่า $\hat{\alpha}$ และ $\hat{\beta}$ ในเทอมของสมการเส้นตรง Y ได้ นอกจากนี้ยังเป็นค่าที่ไม่มีอคติ (unbiased) และเป็นตัวประมาณที่ดีที่สุด (best estimator) คือ ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และมีความแม่นยำ (precision)¹

ในที่นี้จะดูเฉพาะค่า $\hat{\beta}$ ซึ่งเป็นสัมประสิทธิ์หรือ slope ของสมการเท่านั้น ค่า $\hat{\alpha}$ ซึ่งเป็น intercept นั้น ไม่มีความหมายทางเศรษฐศาสตร์มากนัก จึงไม่ถือเป็นหลักของการวิเคราะห์ในครั้งนี้

ค่า $\hat{\beta}$ มีความหมายทางเศรษฐศาสตร์หลายประการคือ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่

¹Ibid., p. 15.

และความสัมพันธ์นั้นเป็นไปในลักษณะใด ถ้าค่า $\hat{\beta} = 0$ แสดงว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเลยระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม คือ ตัวแปรอิสระไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเลย ถ้าค่า $\hat{\beta}$ เป็นบวก แสดงว่า ความสัมพันธ์กันของตัวแปรทั้งสองเป็นไปในทางเดียวกัน คือถ้าตัวแปรอิสระเคลื่อนไหวไปในทางเพิ่มขึ้นแล้ว ตัวแปรตามก็จะเคลื่อนไหวไปในทางเพิ่มขึ้นเช่นกัน แต่จะเพิ่มมากหรือน้อยกว่ากันก็คงแล้วแต่ค่าของ $\hat{\beta}$ ที่คำนวณได้ ส่วนถ้าค่า $\hat{\beta}$ เป็นลบ แสดงว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองเป็นไปในทางตรงกันข้าม คือ ถ้าตัวแปรอิสระเคลื่อนไหวไปในทางเพิ่มขึ้นแล้ว ตัวแปรตามก็จะเคลื่อนไหวไปในทางที่ลดลง ดังนี้เป็นต้น

4.3.1 สมมุติฐานในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ได้ตั้งข้อสมมุติฐานตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ไว้ 2 ข้อ คือ

1. ถ้าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวสูง ก็จะมีการกำหนดอัตราคอกเบี้ยเงินใหญ่และซัลดสูง ตามไปด้วย ดังนั้น ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองจะเป็นไปในทางเดียวกัน สมการเส้นตรงแบบง่าย ๆ ก็คือ

$$\hat{r}_i = \hat{a} + \hat{b} C_i \dots\dots\dots (1)$$

โดยที่ r คือตัวแปรอิสระ ซึ่งก็คืออัตราคอกเบี้ยเงินใหญ่และซัลดเฉลี่ยที่แท้จริงของแต่ละธนาคาร ซึ่งเป็นตัวแทน (proxy) ของอัตราคอกเบี้ยเงินใหญ่และซัลดของธนาคารดังอธิบายแล้ว

- a คือ intercept ของสมการ
- b คือ สัมประสิทธิ์ของสมการ หรือ slope
- C คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของแต่ละธนาคาร
- i มีตั้งแต่ 1-8 ธนาคาร ซึ่งเป็นตัวอย่างในการศึกษา

จากสมการที่ (1) นี้ ต้องการค่า $\hat{e}$ ที่เป็นบวก ซึ่งจะแสดงว่า ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัว กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคั้นเป็นไปในทางเดียวกัน คือ ถ้าอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยสูงแล้ว อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคั้นแท้จริงก็จะสูงด้วย

2. ถ้าระบบธนาคารพาณิชย์ไทย มีโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวสูงขึ้น ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคั้นลดลง หรือค่อนข้างคงที่ (ไม่มีการเปลี่ยนแปลง) ซึ่งทั้งนี้ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ (Absolute Change) ที่แสดงถึงขนาดของการเปลี่ยนแปลง (Flexibility) ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคั้น ดังนั้น ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม สมการเส้นตรงแบบง่าย ๆ ก็คือ

$$\Delta \hat{r}_i = \hat{e} - \hat{f} C_i \quad \dots \dots \dots (2)$$

โดยที่ $\Delta \hat{r}$ คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคั้นจากงวดที่แล้ว

e คือ intercept ของสมการ

f คือ สัมประสิทธิ์ของสมการ หรือ slope

c คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของแต่ละธนาคาร

i มีตั้งแต่ 1 - 8 ธนาคาร ซึ่งเป็นตัวอย่างในการศึกษา

จากสมการที่ (2) นี้ ต้องการค่า $\hat{f}$ ที่เป็นลบ ซึ่งแสดงว่า ความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยที่แท้จริงจะเป็นไปในทางตรงกันข้าม คือ ถ้าอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยสูงแล้ว อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคั้นจะมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงน้อย หรือค่อนข้างคงที่ (โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย)

4.3.2 วิธีการที่จะใช้

การวิเคราะห์จะใช้วิธีการสร้างสมการถดถอยแบบง่าย ๆ 4 แบบ เพื่อให้ได้ผลสรุปที่สมบูรณ์แน่ชัดและถูกต้องขึ้นว่า โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของธนาคารหรือไม่ ทั้งในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดเฉลี่ยที่แท้จริง และการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดนั้น วิธีการที่จะใช้มีดังนี้ คือ

ก. แบบอนุกรมเวลา (Time Series) คือ การพิจารณาในช่วงระยะเวลาทั้งหมดที่จะศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมของธนาคารแต่ละแห่งในระยะเวลาเหล่านั้น

ข. แบบ Cross Section คือ การพิจารณาธนาคารตัวอย่างทั้งหมดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมของธนาคารในช่วงหนึ่ง ๆ

ค. แบบเฉลี่ย คือการพิจารณาธนาคารตัวอย่างทั้งหมดในระหว่างระยะเวลาหนึ่งที่เฉลี่ยได้โดยการนำเอาจำนวนช่วงเวลาที่ศึกษาไปหารผลบวกของอัตราส่วนการกระจุกตัวของแต่ละธนาคาร อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลด และการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดนั้นด้วย เมื่อได้ค่าเฉลี่ยต่าง ๆ ของแต่ละธนาคารแล้ว ก็นำตัวแปรต่าง ๆ ของธนาคารตัวอย่างทุกแห่งมาทำ Cross Section ศึกษาคูความสัมพันธ์ได้

ง. แบบ Time Lag คือ การพิจารณาตัวแปร 2 ตัวในเวลาที่แตกต่างกัน คือ ให้อัตราส่วนการกระจุกตัว ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระนั้นเกิดขึ้นก่อน ตัวแปรตาม (คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลด) และการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดในแต่ละสมการ) 1 ช่วงเวลา ทั้งนี้เพราะมีความล่าช้าเนื่องจากเวลาเกิดขึ้น

4.3.3 การทดสอบผลที่ได้

ส่วนการทดสอบสมการต่าง ๆ ที่ศึกษาแล้วว่ามีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่ และสมการที่ได้นั้นใช่หรือไม่ และเป็นตัวแทนที่ดีของข้อมูลหรือเปล่า เพื่อที่ผลสรุปจะได้ถูกต้องที่สุด ก็ทำได้โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์

(Correlation Coefficient) หรือ r ค่า Correlation of Determination หรือ R^2 และค่า t - statistics

ก. สัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) หรือ Pearsonian หรือ Product-moment¹ (r) ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนั้น แสดงให้ทราบว่า สมการที่ได้นั้นเป็นตัวแทนที่สมบูรณ์ของตัวแปรทั้งสองหรือไม่ และตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเคลื่อนไหวทั้งหมดของตัวแปรตามได้เท่าใด สูตรที่ใช้คำนวณคือ

$$\text{Correlation Coefficient} = \frac{n\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{n\sum X^2 - (\sum X)^2} \cdot \sqrt{n\sum Y^2 - (\sum Y)^2}}$$

โดยที่ n คือ จำนวนช่วงเวลาการศึกษา

X คือ ตัวแปรอิสระ

Y คือ ตัวแปรตาม

ค่าของ Correlation Coefficient (r) จะอยู่ระหว่าง + 1 กับ -1

¹Ibid., p. 33.

ข. Correlation of Determination (R^2) คือค่าของ r ยกกำลังสอง หรือเรียกว่า Degree of Fitness จะแสดงให้เห็นว่า สมการที่ไค่นั้นเป็นตัวแทนที่สมบูรณ์ของข้อมูลที่ไค่หรือไม่ และตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันไหม ค่าของ R^2 จะมากที่สุด คือ 1 และน้อยที่สุด คือ 0 ถ้าค่าของ $R^2 = 0.98$ แสดงว่า สมการนั้นเป็นตัวแทนที่สมบูรณ์ และตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมาก

ค. ค่า t-statistics (t - test) แสดงให้เห็นว่า ค่า $\hat{\beta}$ (คือสัมประสิทธิ์ของสมการ) ที่ไค่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ และเชื่อถือได้ก็เปอร์เซ็นต์ ระดับความเชื่อมั่น (Significance Level) เป็นเท่าใด ถ้ามีเปอร์เซ็นต์ความเชื่อมั่นสูง ก็แสดงว่า มีความผิดพลาดน้อยมาก

สูตรการหาค่า t - test เป็นดังนี้ คือ

$$\frac{\hat{\beta}}{\sqrt{\text{Variance}(\hat{\beta})}} \sim t$$

และค่า $\text{Var.}(\hat{\beta})$ ได้จาก $\frac{e^2}{(n-2) x^2}$

ซึ่งค่า e คือ ข้อผิดพลาด (error) ของสมการที่ไค่จาก

$$\text{ค่า } Y - \hat{Y}_i$$

4.4 วิธีการวิเคราะห์

4.4.1 สมมุติฐานที่ 1

จากการตั้งสมมุติฐานที่ 1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัว กับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในการกำหนด

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเคลื่อนนี้ กล่าวไว้ว่า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเคลื่อนขึ้นอยู่กับโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยแปรผันไปในทางเดียวกัน ดังนั้น การทดสอบแบบหางเดียว (One-tail Test) โดยการคำนวณหาค่า t ก็จะมีข้อสมมุติฐานทางสถิติในการทดสอบ คือ

$$ก. H_0 : \hat{b} = 0$$

$$ข. H_1 : \hat{b} > 0$$

การศึกษาจะมี 4 วิธีดังกล่าวดังนี้ คือ วิธีที่ 1 แบบอนุกรมเวลา (Time Series) วิธีที่ 2 แบบ Cross Section วิธีที่ 3 แบบเคลื่อน และวิธีที่ 4 แบบ Time Lag

วิธีที่ 1 แบบอนุกรมเวลา (Time Series) เป็นการวิเคราะห์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยดูความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยเป็นรายธนาคารไป การวิเคราะห์ที่จะใช้วิธี OLS ดังกล่าวแล้ว และระยะเวลาการศึกษาจะเป็นระหว่าง 1 มกราคม 2515 ถึง 31 ธันวาคม 2520 โดยแบ่งระยะเวลาเป็นช่วง ๆ ละครึ่งปี

- กรณีตัวอย่างที่ 1 (ธนาคารกรุงเทพ)

$$\hat{r}_1 = 32.81 - 0.73 C_1 \quad \dots \dots \dots (1)$$

$$(-2.5347)$$

$$R^2 = 0.3903$$

โดยที่ r_1 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารกรุงเทพ

C_1 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงเทพ

การทดสอบสมการโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_1 กับ r_1 ได้ค่า -0.6247 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม (negative) ส่วนค่า R^2 เป็น 0.3903 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย หรืออีกนัยหนึ่ง คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของชิบายการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และยอดเฉลี่ยของธนาคารกรุงเทพได้เพียง 39.03% เท่านั้น ส่วนการคำนวณหา ค่า t เพื่อทดสอบว่า ค่า b_1 ที่ได้นั้นตรงตามสมมุติฐานทางทฤษฎีหรือไม่ ได้ค่า t เป็น -2.5347 ซึ่งน้อยกว่า ค่า t ในตารางที่มี $d.f. = 10$ คือ 3.169 ที่ระดับความเชื่อมั่น (Significance Level) 0.5% แสดงว่า ยอมรับ Null Hypothesis ที่ว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ $b_1 = 0$

ในกรณีตัวอย่างที่ 1 (ธนาคารกรุงเทพ) นี้ ได้ผลสรุปว่า การกระจุกตัวของธนาคารไม่มีความสัมพันธ์กับ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และยอดเฉลี่ย

- กรณีตัวอย่างที่ 2 (ธนาคารกรุงไทย)

$$\hat{r}_2 = 5.12 - 0.013 C_2 \quad \dots\dots\dots (2)$$

$$(-0.0444)$$

$$R^2 = 0.1421$$

โดยที่ r_2 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และยอดที่แท้จริงของธนาคารกรุงไทย

C_2 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงไทย

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นลบ -0.0377 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันไปในทางตรงข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_2 กับ r_2 จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($b_2 = 0$)

- กรณีตัวอย่างที่ 3 (ธนาคารกสิกรไทย)

$$\hat{r}_3 = 17.52 - 1.19 C_3 \quad \dots\dots\dots (3)$$

$$(-3.216)$$

$$R^2 = 0.5120$$

โดยที่ r_3 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงของธนาคาร
กสิกรไทย

C_3 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกสิกรไทย

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็น -0.7155 แสดงว่า มีความสัมพันธ์
ไปในทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_3 กับ r_3
จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($b_3 = 0$)

- กรณีตัวอย่างที่ 4 (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา)

$$\hat{r}_4 = -1.27 + 0.74 C_4 \quad \dots\dots\dots (4)$$

$$(1.1888)$$

$$R^2 = 0.2556$$

โดยที่ r_4 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงของธนาคาร
กรุงศรีอยุธยา

C_4 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_4 กับ r_4 เป็น 0.5056
แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน (positive) ส่วนค่า R^2 เป็น
 0.2556 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์กันประมาณ 25.56% ส่วนการคำนวณหา
ค่า t ได้เป็น 1.1888 แสดงว่าอยู่ใน critical region เพราะ

ค่าที่คำนวณได้มากกว่าค่า t จากตารางซึ่งเป็น 0.879 ที่ระดับความเชื่อมั่น 20% ดังนั้น แสดงว่า ปฏิเสธ Null Hypothesis ทว่า $b_4 = 0$ และยอมรับ Alternative Hypothesis ทว่า $b_4 > 0$ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางเดียวกัน โดยมีความผิดพลาด 20 %

ในกรณีตัวอย่างที่ 4 (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา) นี้ ได้ผลสรุปว่า การกระทำตัวของธนาคารมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคเนลีย์ และความสัมพันธ์เป็นไปในทางเดียวกัน

- กรณีตัวอย่างที่ 5 (ธนาคารไทยพาณิชย์)

$$\hat{r}_5 = 2.7 + 0.43 C_5 \quad \dots\dots\dots (5)$$

(0.924)

$R^2 = 0.0883$

โดยที่ r_5 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคเนลีย์ที่แท้จริงของธนาคารไทยพาณิชย์

C_5 คือ อัตราส่วนการกระทำตัวของธนาคารไทยพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_5 กับ r_5 เป็น 0.2971 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน ส่วนค่า R^2 เป็น 0.0883 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันน้อยมากเพียง 8.83 % เท่านั้น และค่า t ที่คำนวณได้เป็น 0.924 แสดงว่าอยู่ใน critical region เพราะมากกว่าค่า t ในตาราง ซึ่งเป็น 0.879 ที่ระดับความเชื่อมั่น 20 % ดังนั้น จึงยอมรับว่าตัวแปร C_5 กับ r_5 มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกันโดยมีความผิดพลาด 20 %

ในกรณีตัวอย่างที่ 5 (ธนาคารไทยพาณิชย์) นี้ ได้ผลสรุปว่า การกระทำตัวของธนาคารมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซอลคเนลีย์ และสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน

- กรณีตัวอย่างที่ 6 (ธนาคารศรีนคร)

$$\hat{r}_6 = -8.31 + 3.07 C_6 \quad \dots\dots\dots (6)$$

(7.34)

$$R^2 = 0.8444$$

โดยที่ r_6 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคที่แท้จริงของธนาคารศรีนคร

C_6 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารศรีนคร

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_6 กับ r_6 ได้ค่า 0.9189 ซึ่งแสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ส่วนค่า R^2 เป็น 0.8444 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันมากถึง 84.44 % ส่วนค่า t ที่คำนวณได้เป็น 7.34 ซึ่งมากกว่าค่า t ในตารางคือ 3.169 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.5 % แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน โดยมีความผิดพลาด 0.5 %

ในกรณีตัวอย่างที่ 5 (ธนาคารศรีนคร) นี้ ได้ผลสรุปว่า การกระจุกตัวของธนาคารมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคเฉลี่ย และสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน

- กรณีตัวอย่างที่ 7 (ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ)

$$\hat{r}_7 = 8.31 - 0.42 C_7 \quad \dots\dots\dots (7)$$

(-0.816)

$$R^2 = 0.0598$$

โดยที่ r_7 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคที่แท้จริงของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ

C_7 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นลบ คือ -0.2445 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันไปในทางตรงข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_7 กับ r_7 จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{b}_7 = 0$)

- กรณีตัวอย่างที่ 8 (ธนาคารหวังผล)

$$\hat{r}_8 = 5.6808 - 2.9167 C_8 \dots\dots\dots (8)$$

$$(-7.51559)$$

$$R^2 = 0.0964$$

โดยที่ r_8 คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคทีแท้จริงของธนาคารหวังผล

C_8 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารหวังผล

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นลบ -0.310403 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทางตรงข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_8 กับ r_8 จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{b}_8 = 0$)

- สรุปผลการวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 1 ด้วยวิธีการวิเคราะห์วิถีที่ 1

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคทีแท้จริง ของธนาคารพาณิชย์ไทยที่เลือกมาเป็นตัวอย่าง 8 ธนาคารนั้น ปรากฏว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองเป็นไปตามข้อสมมุติฐานทางทฤษฎีคือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคทีแท้จริงจะมีความสัมพันธ์และเป็นไปในทางเดียวกันกับ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ (คือ $b > 0$ หรือเป็นบวก) เพียง 3 ธนาคารเท่านั้น คือ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ไทยพาณิชย์ และศรีนคร ส่วนอีก 5 ธนาคารซึ่งได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ กรุงไทย กสิกรไทย

กรุงเทพมหานครพาณิชย์การ และหวังผล นั้น ผลที่ได้ปรากฏว่า อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และ
 ราคาสินค้าที่แท้จริงไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนการกระจุกตัวเลย

แม้ผลที่ได้ในวิธีที่ 1 นี้จะไม่ชัดเจนพอที่จะชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างตลาด
 ในแง่การกระจุกตัวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และราคาสินค้าที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทย
 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และเป็นไปในทางเดียวกันดังที่ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้
 หรือไม่ก็ตาม แต่จากการทดสอบค่าของ $\hat{\rho}$ ในสมการต่าง ๆ คือ สมการ (4),
 (5) และ (6) ก็แสดงว่าค่า $\hat{\rho}$ ที่ได้นั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ทางสถิติ ดังสมมติฐานที่ตั้ง
 ไว้ โดยมีข้อผิดพลาดเพียง 20 % เป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า ความ
 สัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และราคาสินค้า
 ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นยังมองไม่เห็นชัดเจนว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก
 และเป็นไปในทางเดียวกัน เพราะการยอมรับความสัมพันธ์และการปฏิเสธยังมีอยู่
 อย่างละประมาณ 50 % ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะข้อมูลอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และราคาสินค้า
 ของแต่ละธนาคารพาณิชย์ที่ได้มีความใกล้เคียงกัน (หรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก
 ในแต่ละช่วง) และเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยที่ใช้นั้น อาจจะเป็นในช่วงระยะเวลาที่
 น้อยเกินไปก็ได้ จึงจำเป็นต้องหาวิธีการแบบอื่นที่จะใช้วิเคราะห์ต่อไป

วิธีที่ 2 แบบ Cross Section

การวิเคราะห์วิธีแรก (คือแบบ Time Series) นั้น ได้ขอสรุปความ
 สัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และราคาสินค้าที่แท้จริงของ
 แต่ละธนาคารพาณิชย์ ยังไม่ชัดเจนและแน่นอนนัก จึงจำเป็นต้องใช้วิธีอื่นด้วย
 เพื่อให้ผลซึ่งจะนำมาสรุปแน่นอนมากขึ้น โดยการคำนวณแบบ Cross Section

ในที่นี้มีธนาคารพาณิชย์ไทยตัวอย่างอยู่ 8 แห่ง เราจะหาความสัมพันธ์
 ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และราคาสินค้าเฉลี่ยของธนาคารทั้ง
 แปดในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งมีระยะเวลาทั้งสิ้น 8 งวดด้วยกัน การคำนวณก็จะนำ

เอาอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ตั้งแต่แห่งที่ 1 ถึง 8 มาเทียบกับอัตรา
คอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ในวงวนั้น ๆ

การพิจารณาจะเฉพาะบางช่วงเท่านั้น เพราะข้อมูลที่โคของธนาคาร
หวังหลีกเลี่ยงไปเฉพาะช่วงที่ 1 ถึง 4 จึงโคเริ่มคำนวณตั้งแต่ในช่วงที่ 5 และเฉพาะ
ในช่วงที่เริ่มตนคือช่วงที่ 5 ของธนาคารหวังหลีกเลี่ยงนั้น ยังไม่อาจหาตัวเลขการเปลี่ยนแปลง
ของอัตราคอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดโค จึงเริ่มพิจารณาจริง ๆ ในช่วงที่ 6
เป็นต้นไป และเวลาที่ขาดหายไปบางช่วงก็เพราะเหตุว่า ผลของการทดสอบที่
โคนั้นใช้ไม่ได้ (เช่นค่า R^2 ต่ำมาก ใกล้เคียงกับ 0 หรือค่า t ที่คำนวณโคนั้นต่ำ
มากจนน้อยกว่าค่า t ที่ต่ำสุดในตารางสถิติ เป็นต้น)

กรณีที่ 9 ช่วงที่ 6 (ธันวาคม 2517)

$$\hat{r}_9 = 5.19 + 0.07 C_9 \quad \dots\dots\dots (9)$$

$$(3.1105)$$

$$R^2 = 0.61715$$

โดยที่ r_9 คือ อัตราคอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดที่แท้จริง

C_9 คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_9 กับ r_9 โคค่า 0.7856
แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ค่า R^2 โค 0.61715 ซึ่งชี้ให้เห็น
ว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมากถึง 61.72 % ส่วนค่า t ที่คำนวณโคเป็น
3.1105 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 ในตาราง คือ
2.447 ที่ระดับความเชื่อมั่น 2.5 % แสดงว่าอยู่ใน critical region
และยอมรับว่า ตัวแปร C_9 กับ r_9 มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน

กรณีที่ 10 ช่วงที่ 7 (มิถุนายน 2518)

$$\hat{r}_{10} = 5.2466 + 0.058 C_{10} \quad \dots\dots\dots (10)$$

(2.0055)

$$R^2 = 0.4003$$

โดยที่ r_{10} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดที่แท้จริง
 C_{10} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{10} กับ r_{10} ได้ค่า 0.6327 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน ค่า R^2 ได้ 0.4003 และค่า t ที่คำนวณได้เป็น 2.0055 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 ในตารางคือ 1.943 ที่ระดับความเชื่อมั่น 5 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{10} กับ r_{10} มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางเดียวกัน

กรณีที่ 11 ช่วงที่ 8 (ธันวาคม 2518)

$$\hat{r}_{11} = 5.217 + 0.0276 C_{11} \quad \dots\dots\dots (11)$$

(1.59104)

$$R^2 = 0.2967$$

โดยที่ r_{11} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดที่แท้จริง
 C_{11} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{11} กับ r_{11} ได้ค่า 0.5447 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน และค่า R^2 เป็น 0.2967 ก็ชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันน้อย แต่จากค่า t ที่คำนวณได้เป็น 1.59104 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 ในตารางคือ 1.440 ที่ระดับความ

เชื่อมั่น 10 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{11} กับ r_{11} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน

กรณีที่ 12 ช่วงที่ 9 (มิถุนายน 2519)

$$\hat{r}_{12} = 5.36 + 0.01234 C_{12} \dots\dots\dots (12)$$

$$(0.61302)$$

$$R^2 = 0.05893$$

โดยที่ r_{12} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคที่แท้จริง

C_{12} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{12} กับ r_{12} ได้ค่า 0.2428 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน และค่า R^2 เป็น 0.05893 ก็ชี้ให้เห็นว่า มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก และจากค่า t ที่คำนวณได้เป็น 0.61302 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 ในตารางคือ 0.553 ที่ระดับความเชื่อมั่น 30 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{12} กับ r_{12} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน

กรณีที่ 13 ช่วงที่ 11 (ธันวาคม 2519)

$$\hat{r}_{13} = 5.31 + 0.00686 C_{13} \dots\dots\dots (13)$$

$$(0.436845)$$

$$R^2 = 0.03553$$

โดยที่ r_{13} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคที่แท้จริง

C_{13} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{13} กับ r_{13} ได้ค่า 0.1885 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน และค่า R^2 เป็น 0.0355 ซึ่งนับว่า น้อยมาก ส่วนการคำนวณค่า t ได้เป็น 0.436845 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 จากตารางคือ 0.265 ที่ระดับความเชื่อมั่น 40 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{13} กับ r_{13} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน

- สรุปผลการวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 1 ด้วยวิธีที่ 2

จากการหาสมการแสดงความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทย แบบ Cross Section ซึ่งเป็นวิธีการที่ 2 นี้ พบว่า พฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดเฉลี่ยนั้นมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของธนาคารโดยเป็นไปในทางเดียวกัน เหมือนดังที่ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้ สมการทั้งห้าคือสมการที่ (9), (10), (11), (12) และ (13) ซึ่งพิจารณาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่ที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ในแต่ละช่วง คือ ช่วงที่ 6, 7, 8, 9 และ 11 จะเห็นว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองคือ สัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก และผลจากการทดสอบที่ได้ยอมรับว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกันด้วย โดยมีระดับความเชื่อมั่นตั้งแต่ 2.5 ถึง 40 % ดังนั้นจึงสรุปได้อย่างแน่นอนว่า ในระยะเวลาใด เวลาหนึ่งที่พิจารณาโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดเฉลี่ยของธนาคาร และมีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ($b > 0$)

วิธีที่ 3 แบบเฉลี่ย

การวิเคราะห์จะใช้การเฉลี่ยตัวเลขในระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 20 โดยการเฉลี่ยหาค่าอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยตัวอย่างแต่ละแห่ง ในช่วงนี้ และการเฉลี่ยหาค่าอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคเช่นกัน เมื่อได้ตัวเลขเฉลี่ยของอัตราส่วนการกระจุกตัวและอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่ และซอลคของธนาคาร ตัวอย่างแต่ละแห่งทั้งแปดแห่งแล้ว ก็นำมาทำสมการเส้นตรงแบบ OLS และใช้วิธีการแบบ Cross Section ผลสรุปที่ได้จากการทำแบบเฉลี่ยนี้นี้คาดว่า จะถูกต้องมาก เพราะเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับข้อมูลที่มียุขน้อย และตัวเลขในระหว่างช่วงต่าง ๆ แต่ละช่วงนั้นใกล้เคียงกัน

กรณี 14

$$\hat{r}_{14} = 5.4177 + 0.04268 C_{14} \quad \dots \dots \dots (14)$$

$$(1.59325)$$

$$R^2 = 0.2994$$

โดยที่ r_{14} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลคที่แท้จริงที่เฉลี่ยในระหว่างปี 2515-20

C_{14} คืออัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์เฉลี่ยในระหว่างปี 2515-20

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{14} กับ r_{14} ได้ค่า 0.54717 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เป็นไปในทางเดียวกัน ส่วน R^2 เป็น 0.2994 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อย แต่ค่า t ที่คำนวณได้เป็น 1.59325 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 ในตาราง คือ 1.440 ที่ระดับความเชื่อมั่น 10 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{14} กับ r_{14} มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางเดียวกัน

- สรุปผลวิธีที่ 3

จากการคำนวณและการทดสอบสมการซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยวิธีการเคลื่อนนี้ได้อธิบายว่า ความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เคลื่อนนี้เกิดขึ้นในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยจริง ๆ และเป็นไปในทางเดียวกันกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้ คือ เมื่ออัตราส่วนการกระจุกตัวของธุรกิจใหญ่สูง ก็จะทำให้กำหนดราคาที่สูงตามไปด้วย ดังนั้นในกรณีของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยแล้ว เมื่อมีอัตราส่วนการกระจุกตัวสูง ก็จะมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงสูงตามไปด้วย

วิธีที่ 4 แบบ Time Lag

การวิเคราะห์วิธีนี้มีความล่าช้าของเวลา (Time Lag) เข้ามาเกี่ยวข้อง กล่าวคือ ตัวแปรตาม (Dependent Variable) นั้นแปรผันไปตามตัวแปรอิสระ (Independent Variable) โดยมีระยะห่างกัน 1 ช่วงเวลา ดังนั้นในการคำนวณก็จะพิจารณาอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ 8 แห่งในช่วงเวลาที่ $t-1$ เป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามก็คืออัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารนั้น ในช่วงเวลาที่ t ซึ่งอธิบายได้ว่า อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงที่แล้ว จะส่งผลถึงการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารในช่วงนี้ ทั้งนี้เพราะเกิดความล่าช้าเนื่องจากเวลาขึ้น (Time Lag) ซึ่งในที่นี้ได้เลือกทำเฉพาะช่วงที่ 5 กับ 6 ช่วงที่ 6 กับ 7 และช่วงที่ 10 กับ 11 การที่เริ่มพิจารณาในช่วงที่ 5 เพราะข้อมูลของธนาคารหวังผลขาดไปตั้งแต่ช่วงที่ 1-4 และช่วงอื่น ๆ นั้นค่า R^2 ต่ำมาก จนใกล้เคียงกับ 0 หรือค่า t ที่คำนวณได้ต่ำกว่าค่า t ที่น้อยที่สุดในตาราง

- กรณีที่ 15 (ช่วงที่ 5 กับ 6)

$$\begin{aligned} \hat{r}_{15} &= 5.2124 + 0.06846 C_{15} \quad \dots\dots\dots (15) \\ &\quad (3.165165) \\ R^2 &= 0.625428 \end{aligned}$$

โดยที่ r_{15} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ในช่วงที่ 6

C_{15} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารในช่วงที่ 5

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{15} กับ r_{15} ได้ค่า 0.79084 แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ส่วนค่า R^2 เป็น 0.625428 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมากประมาณ 62.54 % และค่า t ที่คำนวณได้เป็น 3.165165 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 จากตารางคือ 3.143 ที่ระดับความเชื่อมั่น 1 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{15} กับ r_{15} มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางเดียวกัน

- กรณีที่ 16 (ช่วงที่ 6 กับ 7)

$$\begin{aligned} \hat{r}_{16} &= 5.21479 + 0.061235 C_{16} \quad \dots\dots\dots (16) \\ &\quad (2.08808) \\ R^2 &= 0.42083 \end{aligned}$$

โดยที่ r_{16} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดที่แท้จริงในช่วงที่ 7

C_{16} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวในช่วงที่ 6

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ C_{16} กับ r_{16} ได้ค่า 0.648716 แสดงว่า มีความสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน ส่วนค่า R^2 เป็น 0.42083 ซึ่งชี้

ให้เห็นว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก และค่า t ที่คำนวณได้เป็น 2.08808 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6 จากตารางคือ 1.943 ที่ระดับความเชื่อมั่น 5 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{16} กับ r_{16} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน

- กรณีที่ 17 (ช่วง 10 กับ 11)

$$\hat{r}_{17} = 5.307617 + 0.00708 C_{17} \dots\dots\dots (17)$$

$$(0.45083)$$

$$R^2 = 0.03463$$

โดยที่ r_{17} คือ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเฉลี่ยของช่วงที่ 11

C_{17} คือ อัตราส่วนการระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ในช่วงที่ 10

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของ C_{17} กับ r_{17} ได้ค่า 0.18609 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางเดียวกัน ส่วนค่า R^2 เป็น 0.03463 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันน้อยเพียง 3.46 % เท่านั้น และค่า t ที่คำนวณได้เป็น 0.45083 ซึ่งมากกว่าค่า t ที่มี degree of freedom เป็น 6, ในตารางคือ 0.265 ที่ระดับความเชื่อมั่น 40 % แสดงว่าอยู่ใน critical region และยอมรับว่า C_{17} กับ r_{17} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางเดียวกัน

- สรุปผลการวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 1 ด้วยวิธีที่ 4

จากการคำนวณแบบ Time Lag ซึ่งมีระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องกับค่าย ในสมการ โดยดูโครงสร้างตลาดในแง่การระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยใน งวดที่ต่างจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเฉลี่ย โดยต่างกันเพียง 1 งวด คือ ตัวแปรผ่นอิสระงวดที่แล้ว มีผลต่อตัวแปรตามในงวดนี้ ปรากฏว่าใน 3 ช่วงที่ทำกา

ศึกษาและไต่ถามการแสดงความสัมพันธ์ สมการที่ (15), (16) และ (17) นั้น
ยอมรับว่า อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดที่แท้จริงของธนาคารมีความสัมพันธ์กับอัตรา
ส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย และแปรผันไปในทางเดียวกัน ดังที่ทฤษฎี
เศรษฐศาสตร์กล่าวไว้

ขอสรุปสมมุติฐานที่ 1

จากการพิจารณาสมมุติฐานที่ 1 ด้วยวิธีการต่าง ๆ 4 แบบ คือ แบบอนุ
กรมเวลา (Time Series), Cross Section, แบบเฉลี่ยและแบบ Time Lag
รวมทั้งสิ้น 17 สมการ ปรากฏว่าโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมใน
การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดที่แท้จริงของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น
มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นนอน และเป็นไปในทางเดียวกันด้วย ($b > 0$) โดยที่
อัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่ฯ ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนการกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย
และแปรผันไปในทางเดียวกัน คือ ถ้าอัตราส่วนการกระจุกตัวสูงแล้ว อัตราดอกเบี้ย
เงินใหญ่ฯ ก็สูงตามไปด้วย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าตามที่ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์พูดถึงความสัมพันธ์ของ
โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวและพฤติกรรมในด้านการกำหนดราคา ปริมาณขาย
และอัตรากำไรแล้ว จากการพิสูจน์โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์ไทยตัวอย่าง 8
แห่ง และในระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2515-20 นั้นพบว่า ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง
ตลาดและพฤติกรรมในระบบธนาคารพาณิชย์มีจริง ๆ และเป็นไปในทางเดียวกันด้วย
แม้ว่าวิธีแรกคือ แบบอนุกรมเวลา จะได้ผลสรุปที่ไม่ชัดเจนนัก อันเนื่องมาจากมีข้อ
ผิดพลาดซึ่งเกิดขึ้นเพราะข้อมูลมีช่วงเวลาที่ยาวนานเกินไป แต่จากวิธีอื่น ๆ 3
วิธีต่อมา ได้ผลที่นำมาสรุปได้ชัดเจนและแน่นอนมาก

4.4.2 สมมุติฐานที่ 2

การศึกษาสมมุติฐานที่สอง คือความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาด
ในแง่การกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ (ซึ่งจะแสดงถึงขนาดของการเปลี่ยนแปลงหรือ Flexibility) ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทย จะเป็นไปได้ในทางตรงข้ามกัน ดังนั้น ขอสมมุติฐานทางสถิติสำหรับการทดสอบแบบหางเดียว (One-tail Test) คือ

$$\text{ก. } H_0 : \hat{f} = 0$$

$$\text{ข. } H_1 : \hat{f} < 0$$

การศึกษาก็จะมี 4 วิธีเช่นเดียวกัน คือ แบบอนุกรมเวลา (Time Series) แบบ Cross Section แบบเฉื่อย และแบบที่มีความล่าช้าจากเวลา (Time Lag)

วิธีที่ 1 แบบอนุกรมเวลา (Time Series) จะดูความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง การวิเคราะห์จะใช้วิธี OLS และระยะเวลาในการศึกษา คือ ระหว่าง 1 มกราคม 2515 ถึง 31 ธันวาคม 2520 โดยพิจารณาเป็นช่วง ๆ ช่วงละครึ่งปี รวมเวลา 12 ช่วง

- กรณีที่ 18 (ธนาคารกรุงเทพ)

$$\Delta \hat{r}_{18} = -7.2 + 0.23 C_{18} \dots\dots\dots (18)$$

$$(0.776)$$

$$R^2 = 0.0630$$

โดยที่ $\Delta \hat{r}_{18}$ คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดในแต่ละช่วง (ไม่คิดเครื่องหมาย)

C_{18} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงเทพ

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_{18} กับ Δr_{18} จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{r}_{18} = 0$)

- กรณีที่ 19 (ธนาคารกรุงไทย)

$$\Delta \hat{r}_{19} = -1.7 + 0.06 C_{19} \dots\dots\dots (19)$$

$$(0.75)$$

$$R^2 = 0.0987$$

โดยที่ Δr คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และซื้อลดในแต่ละช่วง

C_{19} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงไทย

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_{19} กับ Δr_{19} จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{r}_{19} = 0$)

- กรณีที่ 20 (ธนาคารกสิกรไทย)

$$\Delta \hat{r}_{20} = 3.72 - 0.33 C_{20} \dots\dots\dots (20)$$

$$(-0.971)$$

$$R^2 = 0.1161$$

โดยที่ Δr_{20} คือการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และซื้อลดในแต่ละช่วง

C_{20} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกสิกรไทย

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของ C_{20} กับ Δr_{20} ได้ค่าเป็น -0.3408 แสดงว่า ความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้าม แม้จะได้อาไร R^2 เป็น 0.1161 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไม่มากนัก แต่ค่า t ที่คำนวณได้เป็น -0.971 แสดงว่าอยู่ใน critical region เพราะน้อยกว่า ค่า t จากตารางที่มี degree of freedom เป็น 9 คือ -0.883 ที่ระดับความเชื่อมั่น 20 % ดังนั้น จึงยอมรับว่า C_{20} กับ Δr_{20} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางตรงกันข้าม ($\hat{r}_{20} < 0$)

สรุปได้ว่า ในกรณีที่ 20 (ธนาคารกสิกรไทย) การกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลค มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางตรงกันข้าม

- กรณีที่ 21 (ธนาคารกรุงศรีอยุธยา)

$$\hat{\Delta r}_{21} = -0.66 + 0.183 C_{21} \dots\dots\dots (21)$$

$$(0.359)$$

$$R^2 = 0.0135$$

โดยที่ Δr_{21} คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่ และซ้อลคในแต่ละช่วง

C_{21} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงศรีอยุธยา

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_{21} กับ Δr_{21} จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{r}_{21} = 0$)

- กรณี 22 (ธนาคารไทยพาณิชย์)

$$\hat{\Delta r}_{22} = 1.6 - 0.22 C_{22} \dots\dots\dots (22)$$

$$(-0.446)$$

$$R^2 = 0.0198$$

โดยที่ Δr_{22} คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และซ้อลคในแต่ละช่วง
 C_{22} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารไทยพาณิชย์

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของ C_{22} กับ Δr_{22} ได้ค่าเป็น -0.1408 แสดงว่า ความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้าม แม้ค่า R^2 เป็นเพียง 0.0198 แสดงว่า ความสัมพันธ์มีน้อยมาก แต่ค่า t ที่คำนวณได้เป็น -0.446 แสดงว่าอยู่ใน critical region เพราะน้อยกว่าค่า t ในตารางที่มี degree of freedom เป็น 9 คือ -0.261 โดยมีระดับความเชื่อมั่น 40 % ดังนั้น จึงยอมรับว่า C_{22} กับ Δr_{22} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางตรงกันข้าม ($\hat{r}_{22} < 0$)

สรุปได้ว่า ในกรณี 22 (ธนาคารไทยพาณิชย์) การกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคันมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางตรงกันข้าม

- กรณี 23 (ธนาคารศรีนคร)

$$\hat{\Delta r}_{23} = -3.35 + 0.87 C_{23} \dots\dots\dots (23)$$

$$(0.9)$$

$$R^2 = 0.0828$$

โดยที่ Δx_{23} คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และข้อลดในแต่ละช่วง
 C_{23} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารศรีนคร

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า มีความสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_{23} กับ Δx_{23} จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{f}_{23} = 0$)

- กรณีที่ 24 (ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ)

$$\Delta \hat{x}_{24} = -0.3 + 0.19 C_{24} \dots\dots\dots (24)$$

$$(1.22)$$

$$R^2 = 0.0622$$

โดยที่ Δx_{24} คือการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และข้อลดในแต่ละช่วง
 C_{24} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารกรุงเทพ-พาณิชย์การ

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้น C_{24} กับ Δx_{24} จึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{f}_{24} = 0$)

- กรณีที่ 25 (ธนาคารหวังหลี)

$$\Delta \hat{x}_{25} = 0.82 - 1.96 C_{25} \dots\dots\dots (25)$$

$$(-0.5639)$$

$$R^2 = 0.0017$$

โดยที่ Δr_{25} คือการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่
และซ้อลคในแต่ละช่วง
 C_{25} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารหวังผล

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของ C_{25} กับ Δr_{25} ได้ค่าเป็น -0.0411
แสดงว่า ความสัมพันธ์เป็นไปในทางตรงกันข้าม แต่ค่า R^2 เป็นเพียง 0.0017
แสดงว่า ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กันน้อยมากเพียง 0.17% เท่านั้น แต่ค่า t ที่
คำนวณได้เป็น -0.5639 แสดงว่าอยู่ใน critical region เพราะน้อยกว่าค่า
 t ในตารางที่มี degree of freedom เป็น 5 คือ -0.559 โดยมีระดับความ
เชื่อมั่น 30% ดังนั้นจึงยอมรับว่า C_{25} กับ Δr_{25} มีความสัมพันธ์กันและเป็น
ไปในทางตรงกันข้าม ($\hat{r}_{25} < 0$)

สรุปได้ว่า กรณีที่ 25 (ธนาคารหวังผล) การกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลง
ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางตรงกันข้าม

สรุปผลการวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 2 โดยวิธีที่ 1

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัว กับการ
เปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลค (ซึ่งจะแสดงถึงขนาดของ
การเปลี่ยนแปลง หรือ Flexibility) ของธนาคารพาณิชย์ไทยที่เลือกมาเป็นตัว
อย่าง 8 แห่งนั้น ปรากฏว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองเป็นไปตามข้อสมมุติฐาน
ทางทฤษฎี คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคเฉลี่ยจะ
มีความสัมพันธ์และเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคาร
พาณิชย์ และความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้เป็นในช่วงเดียวกัน (คือ $\hat{r} < 0$ หรือ
เป็นลบ) 3 ธนาคาร คือ ธนาคารกสิกรไทย ไทยพาณิชย์ และหวังผล ส่วนอีก
5 ธนาคารนั้นไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรทั้งสองในช่วงเดียวกันเลย

แม้อผลที่ได้ในวิธีที่ 1 จะไม่ชัดเจนพอที่จะชี้ว่า โครงสร้างตลาดในแง่การ
กระจุกตัวในวาทหนึ่งกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซอลดที่แท้
จริง ของธนาคารพาณิชย์ไทยในวาทนั้น มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และเป็นไปในทาง
ตรงกันข้ามตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้หรือไม่ เพราะข้อมูลที่ได้อาจมีการเปลี่ยนแปลง
น้อยมากในแต่ละช่วง และระยะเวลาศึกษาอาจจะน้อยเกินไป จึงต้องใช้วิธี
การอื่นมาใช้วิเคราะห์เพื่อให้สรุปได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วิธีที่ 2 แบบ Cross Section การวิเคราะห์นี้จะพิจารณาความสัมพันธ์
สัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่
และซอลดที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ทั้งแปดแห่งในแต่ละช่วงซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกัน
โดยให้ Δx คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และ
ซอลดที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทยในแต่ละช่วง

C คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงหนึ่ง ๆ

กรณีที่ 26 ช่วงที่ 6 (ธันวาคม 2517)

$$\hat{\Delta x}_{26} = 0.559 + 0.0099 C_{26} \dots\dots\dots (26)$$

$$(1.35178)$$

$$R^2 = 0.2325$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เป็นไปในทางเดียวกัน
ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทางทฤษฎี ดังนั้น C_{26} กับ Δx_{26} ไม่มีความสัมพันธ์กัน
($\hat{f}_{26} = 0$)

- กรณีที่ 27 ช่วงที่ 7 (มิถุนายน 2518)

$$\begin{aligned}\hat{\Delta r}_{27} &= 0.4538 - 0.0033 C_{27} \dots\dots\dots (27) \\ &(-0.3874) \\ R^2 &= 0.0175\end{aligned}$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็น -0.1322 แสดงว่าเป็นไปในทางตรงกันข้าม และค่า t ที่คำนวณได้นั้นน้อยกว่า t ตารางที่มี degree of freedom เป็น 5 คือ -0.267 ที่ระดับความเชื่อมั่น 40 % แสดงว่ายอมรับว่า C_{27} กับ Δr_{27} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางตรงกันข้าม ($\hat{r}_{27} < 0$)

- กรณีที่ 28 ช่วงที่ 8 (ธันวาคม 2518)

$$\begin{aligned}\hat{\Delta r}_{28} &= 0.28 + 0.026 C_{28} \dots\dots\dots (28) \\ &(2.56104) \\ R^2 &= 0.5222\end{aligned}$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่า เป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทางทฤษฎี ดังนั้น C_{28} กับ Δr_{28} ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{r}_{28} = 0$)

- กรณีที่ 29 ช่วงที่ 9 (มิถุนายน 2519)

$$\begin{aligned}\hat{\Delta r}_{29} &= 0.1677 + 0.0022 C_{29} \dots\dots\dots (29) \\ &(0.40935) \\ R^2 &= 0.02711\end{aligned}$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่าเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทางทฤษฎี ดังนั้น C_{29} กับ Δr_{29} ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{r}_{29} = 0$)

- กรดที่ 30 ช่วงที่ 11 (มิถุนายน 2520)

$$\hat{\Delta r}_{30} = 0.31035 - 0.00685 C_{30} \dots\dots\dots (30)$$

$$(-0.977594)$$

$$R^2 = 0.13744$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็น -0.3707 แสดงว่าเป็นไปในทางตรงกันข้าม และค่า t ที่คำนวณได้น้อยกว่าค่า t ในตารางที่มี degree of freedom เป็น 5 คือ -0.920 ที่ระดับความเชื่อมั่น 20 % แสดงว่ายอมรับว่า C_{30} กับ Δr_{30} มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางตรงกันข้าม

สรุปผลการวิเคราะห์สมมุติฐานที่ 2 โดยวิธีที่ 2

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทย 8 แห่ง ในแต่ละช่วงซึ่งเป็นช่วงเดียวกันนี้ ปรากฏว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองเป็นไปตามสมมุติฐานทางทฤษฎี คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเฉลี่ยจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ (คือ $f < 0$ หรือเป็นลบ) 2 สมการ คือ สมการที่ (27) และ (30) ส่วนอีก 3 สมการที่เหลือนั้น ผลการทดสอบสมการปรากฏว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่าจากสมการส่วนใหญ่ที่พบว่ามีโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวในวงหนึ่ง ๆ จะไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ไทยในวงเดียวกันนั้นเลย

วิธีที่ 3 แบบเฉลี่ย

การพิจารณาที่จะใช้การเฉลี่ยตัวเลขในระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 โดยการหาค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์เฉพาะของไทยที่เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ 8 แห่ง และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดเฉลี่ย แล้วนำมาทำสมการเส้นตรงแบบ OLS และใช้วิธีการแบบ Cross Section โดยการหาค่าเฉลี่ยของไทยตัวอย่าง 8 แห่ง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 ทั้งนี้ก็ควยการหาค่าเฉลี่ยของตัวแปรทั้งสองในระหว่างช่วงนี้ ดังกล่าวแล้ว

$$\Delta r_{31} = 0.3744 + 0.01139 C_{31} \dots\dots\dots (31)$$

$$(1.92529)$$

$$R^2 = 0.3847$$

โดยที่ Δr_{31} คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และข้อลดของธนาคารพาณิชย์ไทย 8 แห่ง เป็นค่าเฉลี่ยในช่วงระหว่าง 30 มิถุนายน 2515 ถึง 31 ธันวาคม 2520

C_{31} คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย 8 แห่งในระหว่างเวลาดังกล่าว

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว คือ C_{31} กับ Δr_{31} , ปรากฏว่าค่า 0.62024 แสดงว่า ความสัมพันธ์เป็นไปในทางเดียวกัน ส่วนค่า R^2 ได้เป็น 0.3847 ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันบ้าง แต่ค่า t ที่คำนวณได้เป็น 1.92529 ซึ่งมากกว่าค่า t ในตารางที่มี degree of freedom เป็น 5 คือ -4.032 ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.5 % แสดงว่ายอมรับ Null Hypothesis ที่ว่าตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือ $\hat{\beta}_{31} = 0$

ในกรณี 31 ซึ่งเป็นแบบเคลื่อนนี้ ไคเดลสรุปว่า การกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ในช่วงหนึ่ง จะไม่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคในช่วงนั้นเลย

สรุปผลจากการวิเคราะห์วิธีที่ 3

จากการศึกษาโดยการเคลื่อนย้ายของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ตัวอย่าง 8 แห่งในระยะระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 และการเคลื่อนย้ายของอัตราส่วนการกระจุกตัวในช่วงนี้ด้วย ปรากฏว่า อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ในช่วงหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคเคลื่อนย้ายของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงนั้นเลย ทั้งนี้เพราะการทดสอบสมการที่ได้ ปรากฏว่าปฏิเสธว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน นั่นคือ $\hat{f}_{31} = 0$

วิธีที่ 4 แบบที่มีความล่าช้าเนื่องจากเวลาเกิดขึ้น 1 ช่วง (Time Lag)

การศึกษาก็จะใช้ตัวแปร 2 ตัว ที่มีช่วงเวลาที่ต่างกัน 1 ช่วง คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารในช่วงที่แล้ว จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคเคลื่อนย้ายของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงนี้ โดยเกิดความล่าช้าเนื่องจากเวลาขึ้น (Time Lag) 1 ช่วงเวลา

ให้ Δr คือ การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซ้อลคที่แท้จริงของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงที่ t (การเปลี่ยนแปลงได้จากช่วงที่ t หักด้วย $t-1$)

C คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงที่ $t-1$

- กรณี 32 (ช่วงที่ 5 กับ 6)

$$\hat{\Delta r}_{32} = 0.54901 + 0.010892 C_{32} \dots\dots (32)$$
$$(1.61084)$$
$$R^2 = 0.30190$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่าเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงกับสมมุติฐานทางทฤษฎี ดังนั้น C_{32} กับ Δr_{32} ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($\hat{f}_{32} = 0$)

- กรณี 33 (ช่วงที่ 6 กับ 7)

$$\hat{\Delta r}_{33} = 0.45588 - 0.00352 C_{33} \dots\dots (33)$$
$$(-0.40002)$$
$$R^2 = 0.02595$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็น -0.16108 แสดงว่า เป็นไปในทางตรงกันข้าม และค่า t ที่คำนวณได้น้อยกว่า t ตารางที่มี degree of freedom เป็น 5 คือ -0.267 ที่ระดับความเชื่อมั่น 40 % แสดงว่ายอมรับว่า C_{33} กับ Δr_{33} มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปในทางตรงกันข้าม ($\hat{f}_{33} < 0$)

- กรณี 34 (ช่วง 10 กับ 11)

$$\hat{\Delta r}_{34} = 0.31203 - 0.007048 C_{34} \dots\dots (34)$$
$$(-1.00997)$$
$$R^2 = 0.14415$$

ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์เป็น -0.37968 แสดงว่าเป็นไปในทางตรงกันข้าม และค่า t ที่คำนวณได้น้อยกว่า t ตารางที่มี degree of freedom เป็น 5 คือ -0.920 ที่ระดับความเชื่อมั่น 20 % แสดงว่ายอมรับว่า C_{34} กับ Δr_{34} มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางตรงกันข้าม ($\hat{f}_{34} < 0$)

สรุปผลจากการวิเคราะห์วิธีที่ 4

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราส่วนการกระจุกตัวกับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดของธนาคารพาณิชย์ไทยโดยวิธีที่ 4 แบบที่มีความล่าช้าของเวลา (Time Lag) เขามาเกี่ยวข้องกับควยนี้ จากสมการส่วนใหญ่คือสมการที่ (33) และ (34) ซึ่งเป็นช่วงที่ 6 กับ 7 และ 10 กับ 11 พบว่าโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงที่แล้ว (ช่วงที่ $t - 1$) จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดของธนาคารในช่วงนี้ (ช่วงที่ t) โดยมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม ($\hat{f} < 0$) คือถ้าการกระจุกตัวในช่วงที่แล้วสูง ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์หรือมีการเคลื่อนไหวในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดในช่วงนี้น้อย ซึ่งความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางตรงกันข้ามนี้เป็นไปเหมือนกันที่ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้ ดังอธิบายข้างตน

ข้อสรุปสมมุติฐานที่ 2

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยการหาสมการระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ อัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งจะเป็นตัวแปรอิสระ กับการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ (ซึ่งหมายถึง การเคลื่อนไหว Flexibility) ของอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และข้อลดซึ่งจะเป็นตัวแปรตามนั้น จะกระทำ 4 วิธีคือ แบบอนุกรมเวลา (Time Series) แบบ Cross Section แบบเฉลี่ย และแบบที่มีความ

ลาชาจากเวลา (Time Lag) เกิดขึ้น 1 ช่วงนั้น ผลที่ได้ปรากฏว่า ใน 2 วิธีแรกนั้น สมการแสดงความสัมพันธ์ส่วนใหญ่ ยังได้ผลสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ไม่ชัดเจนนัก และความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามนั้นเป็นไปในวงเดียวกัน คือ ตัวแปรทั้งสองอยู่ในวงเดียวกัน ส่วนวิธีที่ 3 คือ การเคลื่อนย้ายปฏิสัมพันธ์ความสัมพันธ์เลย แต่เมื่อหันมาพิจารณาวิธีที่ 4 จะเห็นว่า สมการส่วนใหญ่ยอมรับว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองมีจริง และโดยต่างช่วงเวลา คือ มีความลาชาของเวลา (Time Lag) เกิดขึ้น 1 ช่วง ดังนั้น จึงพอจะสรุปได้ว่า โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงหนึ่ง ๆ นั้นไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและซอลคเฉลี่ยของธนาคารในช่วงนั้น แต่จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและซอลคในช่วงถัดไปอีก 1 ช่วง

4.4.3 สรุปผลความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทย

จากการพิจารณาสมมุติฐาน 2 ประการที่ตั้งไว้ และใช้วิธีการคำนวณหาสมการทั้งสี่แบบ คือ แบบอนุกรมเวลา (Time Series) แบบ Cross Section แบบเฉลี่ย และแบบที่มีความลาชาจากเวลา (Time Lag) ได้ผล ดังนี้

วิธีที่ 1 แบบอนุกรมเวลา โดยการพิจารณาธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่งจากธนาคารพาณิชย์ไทยตัวอย่าง 8 แห่ง และในช่วงระยะเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 โดยแบ่งเป็นช่วง ๆ ช่วงละครึ่งปี พบว่าการใช้วิธีนี้ยังได้ผลไม่ชัดเจนพอที่จะสรุปออกมาว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและซอลคของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นมีจริง และสัมพันธ์กันไปในทางเดียวกันตามสมมุติฐานที่ 1 และความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ของอัตราดอกเบี้ย

เงินใหญ่และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ไทยมีจริงและเป็นไปในทางตรงกันข้ามตามสมมุติฐานข้อที่ 2 และธนาคารตัวอย่างแต่ละแห่งก็ยังคงข้อสรุปที่ไม่ตรงกันทั้งสองสมมุติฐานพร้อม ๆ กัน (ยกเว้นธนาคารไทยพาณิชย์ที่ไ้ผลตรงกันทั้งสองสมมุติฐาน) ดังนั้น จึงอาจจะสรุปได้ว่า จากวิธีนี้ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลค และพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยฯ ยังได้ข้อสรุปที่ไม่แน่นอนนัก

ส่วนวิธีที่ 2 คือ แบบ Cross Section โดยพิจารณาธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งแปดแห่งภายในช่วงหนึ่ง ๆ นั้น พบว่าตามสมมุติฐานที่ 1 ผลการทดสอบปรากฏออกมาว่ายอมรับความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ไทยในทุก ๆ ช่วง ส่วนสมมุติฐานที่ 2 นั้นก็ยังคงผลสรุปความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัว และพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่ และซ้อลคยังไม่ชัดเจนเช่นเดียวกับวิธีที่ 1 แต่มี 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 7 และ 11 เท่านั้น ที่ข้อสรุปตรงตาม 2 สมมุติฐานที่ตั้งไว้พร้อม ๆ กัน ซึ่งแสดงว่าใน 2 ช่วงนี้ความสัมพันธ์ของโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ไทย เป็นไปเหมือนกับที่ทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ได้กล่าวไว้ ดังนั้นจึงอาจจะสรุปได้ว่า จากวิธีนี้โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ และเป็นไปในทางเดียวกัน ส่วนโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ยังสรุปไม่ได้แน่นอนว่า มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และเป็นไปในทางตรงข้ามหรือไม่

วิธีที่ 3 แบบเฉลี่ย โดยการหาค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนการกระจุกตัวของธนาคารพาณิชย์ไทยแต่ละแห่ง และอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคของธนาคารพาณิชย์ไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 จะได้อค่าเฉลี่ยออกมาอย่างละ 1 ค่า แลวนำมาทำสมการแบบ Cross Section พบว่า ตามสมมุติฐานที่ 1 นั้น โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินใหญ่และซ้อลคนี้มีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทางเดียวกัน

ส่วนสมมุติฐานที่ 2 นั้น ผลปรากฏว่า ปฏิเสธความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระทำกับพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้และซื้อลดของธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งนี้ จึงอาจจะสรุปได้ว่า จากวิธีนี้ยอมรับแค่เพียงว่าโครงสร้างตลาดในแง่การกระทำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้และซื้อลด และเป็นไปในทางเดียวกันเพียงเท่านั้น แต่ปฏิเสธความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระทำกับพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้และซื้อลดของธนาคารพาณิชย์ไทย

วิธีที่ 4 แบบที่มีความล่าช้าของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง (Time Lag) โดยการหาสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระทำในช่วงที่แล้ว (ตัวแปรอิสระ) กับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้และซื้อลด (ตัวแปรตาม) และความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดในแง่การกระทำในช่วงที่แล้ว (ตัวแปรอิสระ) กับพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยฯ ของธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงนี้ (ตัวแปรตาม) โดยตัวแปรอิสระเกิดขึ้นก่อนตัวแปรตาม 1 ช่วงเวลา (คือ ครึ่งปี) แล้วนำมาทำสมการแบบ Cross Section พบว่าโครงสร้างตลาดในแง่การกระทำในช่วงที่แล้ว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้และซื้อลดในช่วงนี้ โดยเป็นไปในทางเดียวกัน ตามสมมุติฐานที่ 1 ส่วนสมมุติฐานที่ 2 นั้น สมการส่วนใหญ่ยอมรับว่า โครงสร้างตลาดในแง่การกระทำในช่วงที่แล้ว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยฯ ในช่วงนี้ของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยเป็นไปในทางตรงกันข้ามกัน ทั้งนี้ จึงอาจจะสรุปได้ว่าจากวิธีนี้โครงสร้างตลาดในแง่การกระทำกับพฤติกรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้และซื้อลด และพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยฯ ของธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น มีความสัมพันธ์กัน และเป็นไปตามที่ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กล่าวไว้ แต่ความสัมพันธ์กันนี้ เกิดขึ้นโดยมีความล่าช้าของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยตัวแปรอิสระในวงเวลาที่ผ่านไปนั้นมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามในวงเวลาถัดไป โดยห่างกัน 1 ช่วง

หมายเหตุ

1. ค่าตัวแปรอิสระและตัวแปรตามของสมการต่าง ๆ

รายชื่อธนาคาร	อัตราส่วนการกระจุกตัว												อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและสินเชื่อเฉลี่ย											
	ช่วงที่ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ช่วงที่ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. ธนาคารกรุงเทพ	31.78	33.21	34.64	36.50	36.51	35.56	36.33	35.72	35.47	35.23	35.52	34.63	10.27	8.83	9.30	6.20	7.22	8.24	7.75	6.27	5.96	5.66	5.54	5.54
2. ธนาคารกรุงไทย	17.31	16.88	16.22	16.17	17.10	17.07	17.19	15.96	15.38	16.12	15.22	15.13	4.84	4.47	4.48	4.36	4.48	5.13	5.16	5.13	5.08	5.40	5.37	5.07
3. ธนาคารกสิกรไทย	7.86	8.11	8.47	8.37	8.45	8.70	9.03	9.42	9.92	10.21	10.58	11.11	9.16	9.02	8.40	9.01	5.16	5.59	5.75	5.24	5.26	5.46	5.40	5.14
4. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	6.75	6.43	6.24	6.18	5.92	6.08	6.11	5.99	6.16	6.10	6.17	6.17	6.76	6.32	5.77	5.37	5.22	5.71	6.54	5.96	5.68	6.18	5.51	5.35
5. ธนาคารไทยพาณิชย์	5.99	5.78	5.54	5.45	5.07	5.46	5.36	5.33	5.47	5.35	5.84	5.81	5.32	5.56	4.18	4.51	5.03	5.36	4.79	5.20	5.18	5.41	5.14	5.43
6. ธนาคารศรีนคร	5.23	4.94	4.51	4.18	4.23	4.38	4.39	4.42	4.41	4.34	4.55	4.33	7.82	7.32	5.08	4.86	4.93	5.63	5.26	4.78	5.07	5.24	4.88	4.92
7. ธนาคารกรุงเทพ-พาณิชย์การ	4.18	4.06	4.00	3.84	4.02	4.18	3.02	4.25	4.33	4.10	4.02	3.98	6.10	6.73	7.66	7.60	7.20	6.35	6.71	6.25	6.63	6.03	6.28	6.11
8. ธนาคารหัวหิน	-	-	-	-	0.21	0.21	0.22	0.24	0.20	0.30	0.23	0.25	-	-	-	-	4.44	5.24	4.73	5.15	5.04	5.12	4.96	5.39

ที่มา : งบดุลและงบกำไรขาดทุนของแต่ละธนาคาร, กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์

การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และซื้อลดเฉลี่ย											
ช่วง ที่ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
-	1.44	0.47	3.1	1.02	1.02	0.49	1.48	0.31	0.3	0.12	0
-	0.37	0.01	0.12	0.12	0.65	0.03	0.03	0.05	0.32	0.03	0.3
-	0.14	0.62	0.61	3.85	0.43	0.16	0.51	0.02	0.20	0.06	0.26
-	0.44	0.55	0.40	0.15	0.49	0.83	0.58	0.33	0.50	0.67	0.16
-	0.24	1.38	0.33	0.52	0.33	0.57	0.41	0.02	0.23	0.27	0.29
-	0.5	2.24	0.22	0.07	0.70	0.37	0.48	0.29	0.17	0.36	0.04
-	0.63	0.93	0.06	0.40	0.85	0.36	0.46	0.38	0.60	0.25	0.17
-	-	-	-	-	0.8	0.51	0.42	0.11	0.08	0.16	0.43

หมายเหตุ

2. ค่าเฉลี่ยของตัวแปรต่าง ๆ ของสมการ

รายชื่อธนาคาร	อัตราส่วนการ กระจุกตัวเฉลี่ย	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และยอดเฉลี่ย	การเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ เฉลี่ยในอัตราดอกเบี้ย
1.ธนาคารกรุงเทพ	35.09	7.23	0.89
2.ธนาคารกรุงไทย	16.31	4.91	0.18
3.ธนาคารกสิกรไทย	9.19	6.55	0.62
4.ธนาคารกรุงศรี- อยุธยา	6.19	5.87	0.46
5.ธนาคารไทยพาณิชย์	5.54	5.09	0.42
6.ธนาคารศรีนคร	4.49	5.48	0.49
7.ธนาคารกรุงเทพ พาณิชย์การ	3.998	6.64	0.46
8.ธนาคารหัวหิน	0.23	5.01	0.36

ที่มา : กำหนดจากหมายเหตุที่ 1 ถัดนำมาเฉลี่ย

4.5 ผลกระทบที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นพบว่าโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ มีการผูกขาด ไม่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์ และโครงสร้างตลาดก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ในด้านการกำหนดอัตราราคอเก็บเงินใหญ่และซ้อลด และในด้านการเปลี่ยนแปลงสัมบูรณ์ซึ่งหมายถึงการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง (Flexibility) ของอัตราราคอเก็บเงินใหญ่และซ้อลด ซึ่งมีความล่าช้าเนื่องจากเวลา (Time Lag) เขามาเกี่ยวข้องกับ ดังนั้นโครงสร้างตลาดในแง่การผูกขาดและพฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ก็จะก่อให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ เพราะธนาคารพาณิชย์ดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับกิจการหลายสาขา ทั้งการค้ำภายในและภายนอกประเทศ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และกิจการส่วนบุคคล เช่น การอุปโภค บริโภค ฯลฯ

การศึกษาผลกระทบที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของระบบธนาคารพาณิชย์นี้ จะเป็นการแสดงให้เห็นได้ชัดเจนนยิ่งขึ้นว่า การที่กิจกรรมที่สำคัญที่สุด 2 ประการของธนาคารพาณิชย์ คือ การให้สินเชื่อและรับฝากเงินมีผลต่อระบบเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ นั้น เนื่องมาจากโครงสร้างตลาดที่มีการกระจุกตัว และมีความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดกับพฤติกรรมของธนาคารนั่นเอง

ผลกระทบที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของระบบธนาคารพาณิชย์มีอยู่หลายประการ แต่จะพิจารณาในที่นี้เพียง 3 ประการเท่านั้น คือ

1. ผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation)
2. ผลกระทบต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ (Economic Growth)
3. ผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ (Economic Stability)

4.5.1 ผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากร (Resource Allocation)

โครงสร้างตลาดที่มีการกระจุกตัวและความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตลาดที่กระจุกตัวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น จะส่งผลทำให้รูปแบบของการจัดสรรทรัพยากรที่อยู่ในมือของธนาคารพาณิชย์เป็นไปอย่างไร ซึ่งรูปแบบการจัดสรร านี้จะมีผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรของระบบเศรษฐกิจต่อไป

การจัดสรรทรัพยากรของระบบธนาคารพาณิชย์นั้น ความหมายของทรัพยากรในที่นี้ก็คือ เงินในรูปและข้อลคซึ่งรวมเรียกว่า สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ส่วนการจัดสรร หมายถึง การให้สินเชื่อดังกล่าวแก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ และแก่ท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ดังนั้น การวิเคราะห์ที่จะพิจารณาถึงการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ว่าเป็นอย่างไร โดยแยกศึกษาออกเป็น 2 ทางคือ

- ก. การจัดสรรสินเชื่อแบ่งตามสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ
- ข. การจัดสรรสินเชื่อแบ่งตามท้องถิ่นภาคต่าง ๆ

ก. การจัดสรรสินเชื่อแบ่งตามสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ

การวิเคราะห์ในเรื่องนี้จะเป็นการพิจารณาว่าการจัดสรรสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ให้แก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ นั้นเป็นไปอย่างเหมาะสม หรือสอดคล้องกับความสามารถที่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ เหล่านั้นได้มีส่วนต่อความเจริญเติบโตที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศ (Gross Domestic Product) หรือไม่ อย่างไร ดังนั้นการวิเคราะห์ที่จะเป็นการเปรียบเทียบการขยายตัวที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศ กับการขยายตัวของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่มีส่วนก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศ

(1) การแบ่งสาขาเศรษฐกิจในประเทศไทย

มูลค่าของผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศ (Gross Domestic Product หรือเรียกย่อ ๆ ว่า GDP) ประกอบขึ้นด้วย มูลค่าของผลผลิตในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ซึ่งตามบัญชีรายได้ประชาชาติของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แบ่งสาขาเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดมูลค่าของผลผลิตไว้เป็น 11 สาขา ดังนี้คือ

1. สาขาเกษตรกรรม (Agriculture) ซึ่งประกอบด้วยพืชไร่นกสิกรรม (Crops) ปศุสัตว์ (Livestock) ประมง (Fisheries) และป่าไม้ (Forestry)
2. สาขาเหมืองแร่และขุดหิน (Mining and Quarrying)
3. สาขาอุตสาหกรรม (Manufacturing)
4. สาขาการก่อสร้าง (Construction)
5. สาขาการไฟฟ้าและการประปา (Electricity and Water Supply)
6. สาขาการคมนาคมและขนส่ง (Communication and Transportation)
7. สาขาการค้าส่งและค้าปลีก (Wholesale and Retail Trade)
8. สาขาการธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (Banking, Insurance and Real Estate)
9. สาขาที่อยู่อาศัย (Ownership of Dwellings)
10. สาขาบริหารราชการและการป้องกันประเทศ (Public Administration and Defence)
11. สาขาบริการ (Services)

ส่วนการให้สินเชื่อบริการของธนาคารพาณิชย์แก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แบ่งสาขาเศรษฐกิจตามการจัดสรรเงินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ออกเป็น 13 สาขาด้วยกัน คือ

1. สาขาเกษตรกรรม (Agriculture)
2. สาขาเหมืองแร่ (Mining)
3. สาขาอุตสาหกรรม (Manufacturing)
4. สาขาการก่อสร้าง (Construction)
5. สาขาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Business)
6. สาขาสินค้าเข้า (Imports)
7. สาขาสินค้าออก (Exports)
8. สาขาการค้าส่งและค้าปลีก (Wholesale and Retail Trade)
9. สาขาสถาปัตยกรรม (Public Utilities)
10. สาขาการธนาคารและธุรกิจการเงินอื่น ๆ (Banking and Other Financial Business)
11. สาขาบริการ (Services)
12. สาขาการบริโภคส่วนบุคคล (Personal Consumption)
13. สาขาอื่น ๆ (Others)

(2) วิธีการวิเคราะห์

จะพิจารณาค่ามูลค่ายุติผลผลิตในสาขาต่าง ๆ เป็นมูลค่าในราคาคงที่ (Constant Price) โดยใช้มูลค่าในปี พ.ศ. 2505 เป็นปีฐาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวที่แท้จริงของผลผลิตในผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศสำหรับข้อมูลที่น่านำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้จากหนังสือรายไตรมาสประชาชาติของคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนสิ้นเชื้อของธนาคารพาณิชย์ที่ให้แก่งาน เศรษฐกิจต่าง ๆ นั้น
 ได้มาจากรายงาน เศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทย

เนื่องจากการแบ่งสาขา เศรษฐกิจตามคณะกรรมการพัฒนาการฯ ในบัญชีรายไตรมาส
 ชาติ ก็มีการแบ่งสาขา เศรษฐกิจตามการให้สิ้นเชื้อของระบบธนาคารพาณิชย์ของธนาคารแห่ง
 ประเทศไทย ไม่ตรงกันในบางสาขา ดังนั้นการเปรียบเทียบการให้สิ้นเชื้อของธนาคารพาณิชย์กับ
 ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ จึงจำเป็นต้องปรับข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้การแบ่งสาขา เศรษฐกิจตามแหล่งทั้ง
 สองสอดคล้องกัน

สำหรับการปรับสาขา เศรษฐกิจนั้น ถ้าหากจะใช้สาขา เศรษฐกิจของแต่ละแหล่งเลย
 ก็กล่าวข้างต้นก็จะเกิดปัญหา เนื่องจากการจัดแบ่งสาขา เศรษฐกิจของแต่ละหน่วยไม่เหมือนกัน
 ดังนั้นจึงได้ทำการคัดเลือกสาขา เศรษฐกิจที่สอดคล้องกันจากแหล่งข้อมูลทั้งสอง แล้วจัดใหม่เพื่อ
 สะดวกในการวิเคราะห์ โดยแบ่งสาขา เศรษฐกิจออกเป็น 8 สาขา ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม (Agriculture)
2. สาขาเหมืองแร่และยอหิน (Mining and Quarrying)
3. สาขาอุตสาหกรรม (Manufacturing)
4. สาขาการก่อสร้าง (Construction)
5. สาขาการธนาคาร การประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ (Banking, Insurance and Real Estate)
6. สาขาการค้าส่งและค้าปลีก (Wholesale and Retail Trade)
7. สาขาการบริการ (Services)
8. สาขาอื่น ๆ (Others)

สาขาที่ 1, 2, 3, 4, 6, 7 ได้มาโดยการเลือกจากสาขา เศรษฐกิจที่ทั้งสองแหล่ง
 ได้จัดแบ่งไว้ตรงกัน โดยเลือกจากสาขาที่ 1, 2, 3, 4, 7 และ 11 ของคณะกรรมการพัฒนา
 ซึ่งจัดแบ่งไว้ตรงกับสาขาที่ 1, 2, 3, 4, 8 และ 11 ของธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับ
 สาขาที่ 5 ได้มาโดยการรวมสาขาที่ 5 และที่ 10 ของการแบ่งสาขาของธนาคารแห่งประเทศไทย
 เข้าด้วยกัน ซึ่งก็จะเท่ากับสาขาที่ 8 ของการแบ่งสาขาของคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ส่วนสาขาอื่น ๆ นั้นไ้มาโดยเอาสาขาที่เหลือทั้งหมดรวมกัน ซึ่งจะไมพิจารณาสาขานี้ในที่นี้

นอกจากการปรับสาขาเศรษฐกิจให้ตรงกันเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรว่าเหมาะสมหรือไม่แล้ว ยังต้องมีการปรับตัวเลขข้อมูลผลผลิตในแต่ละสาขา และผลิตภัณฑ์ประชาชาติให้ตรงกัน โดยทำการปรับตัวเลขระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2515-2520 ให้อยู่ในพื้นฐาน (base year) เดียวกัน คือ ปี 2505 *

* ข้อมูลผลผลิตและผลิตภัณฑ์ประชาชาติที่จะใช้ในการวิเคราะห์เป็นมูลค่าในราคาคงที่ (Constant Price) ซึ่งไ้มาจากบัญชีรายจ่ายประชาชาติของคณะกรรมการพัฒนาการฯ โดยมี ปี 2505 เป็นพื้นฐาน แต่ยังมีปัญหาในช่วงปี พ.ศ. 2519 และ 2520 อยู่ กล่าวคือใน 2 ปีนี้ ทางคณะกรรมการพัฒนาการฯ ไ้เปลี่ยนการเก็บตัวเลขข้อมูลของมูลค่าผลผลิตเป็นมูลค่าคงที่โดยในปี 2515 เป็นพื้นฐาน ดังนั้นจึงไ้ทำการปรับข้อมูลของ 2 ปีนี้ไปเป็นมูลค่าคงที่ซึ่งมีปี 2505 เป็นพื้นฐาน เพื่อใหม่ปีฐานเป็นปีเดียวกัน

การปรับตัวเลขผลผลิตในแต่ละสาขาและผลิตภัณฑ์ประชาชาติของ 2 ปีนี้ กระทำได้โดยการคูณตัวเลขผลผลิตในแต่ละสาขาและผลิตภัณฑ์ประชาชาติด้วยตัวปรับของ GDP สำหรับตัวปรับของ GDP มีสูตรดังนี้

$$g = \frac{GDP_T \text{ ณ ราคาของปีฐานที่ต้องการ}}{GDP_T \text{ ณ ราคาของปีฐานเดิม}}$$

ซึ่ง g = ตัวปรับของ GDP
 T = ปีรวม

ในที่นี้จะใช้ปี 2518 เป็นปีรวม เพราะว่าปี 2518 มีพื้นฐาน 2505 และ 2515 ราคาของปี 2505 เป็นราคาปีฐานที่ต้องการ และราคาปี 2515 เป็นราคาปีฐานเดิม ซึ่งจะคำนวณค่าของตัวปรับ GDP ไ้ดังนี้

$$g = \frac{GDP_{2518} \text{ ณ ราคาของปี 2505}}{GDP_{2518} \text{ ณ ราคาของปี 2515}}$$

จากการแทนค่า GDP_{2518} ณ ราคาของปี 2505 = 163,205 และ GDP_{2518} ณ ราคาของปี 2515 = 203,751 จะไ้ค่าของตัวปรับ $GDP = \frac{163,205}{203,751}$ หรือ = 0.8

(3) หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์

การจัดสรรทรัพยากรของระบบธนาคารพาณิชย์ โดยการจัดสรรสินเชื่อแก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ในสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ของสินเชื่อทั้งหมด ใกล้เคียงกับสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ของผลผลิตจากสาขานั้น ๆ ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Proportional Distribution) หรืออาจพูดได้ว่า ผลต่างในสัดส่วนทั้งสองมีน้อยมาก จึงจะนับได้ว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ได้แจกจ่ายสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพตามหลักประสิทธิภาพแบบสถิต (Static Efficiency) ซึ่งรูปแบบการจัดสรรนี้จะทำให้การจัดสรรทรัพยากรของระบบเศรษฐกิจมีความเหมาะสม และเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะการจัดสรรทรัพยากรให้แก่แต่ละสาขา เป็นไปตามผลผลิตที่แท้จริงของสาขานั้น ซึ่งเป็นไปตาม Share ของสาขาคั้งที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ส่วนสาขาที่ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนของผลผลิตที่แท้จริงของสาขานั้น แสดงว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยสนใจที่จะให้สินเชื่อแก่สาขาเหล่านั้นมาก จึงทำให้สาขานี้มีเงินทุนหมุนเวียนมากเมื่อเทียบกับสาขาอื่น ๆ และถ้าสาขาเหล่านี้ไม่สำคัญมาก และไม่จำเป็นต้องเพิ่มผลผลิตให้แก่ประเทศชาติโดยตรง เช่น คังสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการแล้ว ก็จะเป็นการจัดสรรทรัพยากรของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยที่ค่อมประสิทธิภาพ ทำให้การจัดสรรทรัพยากรของระบบเศรษฐกิจไม่เหมาะสม จึงเป็นผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม เพราะเงินทุนหมุนเวียนที่สาขานั้น ๆ ได้รับ ก็จะนำไปลงทุนและขยายกิจการได้อย่างกว้างขวาง สาขานั้นจึงเจริญก้าวหน้าไปได้อย่างมาก เมื่อเทียบกับสาขาที่ได้รับสินเชื่อ น้อย และมีเงินทุนหมุนเวียนน้อยกว่า

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์มูลค่าในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ในประเทศกับเปอร์เซ็นต์ของการ
 ให้อินเวสต์ของธนาคารพาณิชย์แก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ

(หน่วย : เปอร์เซ็นต์)

ปี พ.ศ.	2515	2516	2517	2518	2519	2520
สาขาเศรษฐกิจ						
1.เกษตรกรรม	25.44 $\left[\begin{array}{l} 27.59 \\ 23.95 \end{array} \right]$	25.59 $\left[\begin{array}{l} 27.52 \\ 23.65 \end{array} \right]$	25.61 $\left[\begin{array}{l} 27.51 \\ 23.60 \end{array} \right]$	24.11 $\left[\begin{array}{l} 27.52 \\ 20.69 \end{array} \right]$	24.92 $\left[\begin{array}{l} 29.20 \\ 20.24 \end{array} \right]$	22.07 $\left[\begin{array}{l} 27.23 \\ 16.96 \end{array} \right]$
2.เหมืองแร่และขุดหิน	0.19 $\left[\begin{array}{l} 1.36 \\ 0.02 \end{array} \right]$	0.3 $\left[\begin{array}{l} 1.21 \\ 0.39 \end{array} \right]$	0.57 $\left[\begin{array}{l} 1.36 \\ 0.78 \end{array} \right]$	0.46 $\left[\begin{array}{l} 1.19 \\ 0.73 \end{array} \right]$	0.06 $\left[\begin{array}{l} 1.22 \\ 0.96 \end{array} \right]$	0.9 $\left[\begin{array}{l} 1.44 \\ 0.36 \end{array} \right]$
3.อุตสาหกรรม	3.84 $\left[\begin{array}{l} 19.70 \\ 15.86 \end{array} \right]$	4.15 $\left[\begin{array}{l} 20.44 \\ 16.38 \end{array} \right]$	1.75 $\left[\begin{array}{l} 20.30 \\ 14.55 \end{array} \right]$	12.42 $\left[\begin{array}{l} 20.24 \\ 6.60 \end{array} \right]$	0.46 $\left[\begin{array}{l} 18.71 \\ 12.26 \end{array} \right]$	0.69 $\left[\begin{array}{l} 20.11 \\ 13.62 \end{array} \right]$
4.การก่อสร้าง	1.7 $\left[\begin{array}{l} 4.30 \\ 6.0 \end{array} \right]$	1.15 $\left[\begin{array}{l} 3.93 \\ 5.04 \end{array} \right]$	0.94 $\left[\begin{array}{l} 3.99 \\ 6.63 \end{array} \right]$	0.21 $\left[\begin{array}{l} 4.40 \\ 6.69 \end{array} \right]$	0.58 $\left[\begin{array}{l} 5.12 \\ 6.56 \end{array} \right]$	0.55 $\left[\begin{array}{l} 5.44 \\ 6.28 \end{array} \right]$
5.การค้าส่งและค้าปลีก	6.04 $\left[\begin{array}{l} 16.91 \\ 22.85 \end{array} \right]$	6.57 $\left[\begin{array}{l} 17.25 \\ 23.22 \end{array} \right]$	4.91 $\left[\begin{array}{l} 16.37 \\ 21.24 \end{array} \right]$	4.39 $\left[\begin{array}{l} 15.12 \\ 18.59 \end{array} \right]$	4.49 $\left[\begin{array}{l} 17.11 \\ 21.60 \end{array} \right]$	6.09 $\left[\begin{array}{l} 16.82 \\ 22.89 \end{array} \right]$
6. การธนาคาร ประกันภัยและ ธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	5.48 $\left[\begin{array}{l} 4.16 \\ 6.86 \end{array} \right]$	6.03 $\left[\begin{array}{l} 4.14 \\ 10.92 \end{array} \right]$	5.58 $\left[\begin{array}{l} 4.45 \\ 10.03 \end{array} \right]$	5.64 $\left[\begin{array}{l} 4.94 \\ 10.54 \end{array} \right]$	5.34 $\left[\begin{array}{l} 4.52 \\ 6.26 \end{array} \right]$	4.3 $\left[\begin{array}{l} 4.54 \\ 4.26 \end{array} \right]$
7. บริการ	4.46 $\left[\begin{array}{l} 10.24 \\ 5.08 \end{array} \right]$	5.59 $\left[\begin{array}{l} 10.11 \\ 6.52 \end{array} \right]$	5.97 $\left[\begin{array}{l} 10.45 \\ 6.64 \end{array} \right]$	6.45 $\left[\begin{array}{l} 10.72 \\ 6.27 \end{array} \right]$	6.31 $\left[\begin{array}{l} 10.53 \\ 6.32 \end{array} \right]$	6.27 $\left[\begin{array}{l} 10.69 \\ 6.62 \end{array} \right]$
8. อื่น ๆ	15.74 $\left[\begin{array}{l} 36.65 \end{array} \right]$	15.40 $\left[\begin{array}{l} 37.22 \end{array} \right]$	15.57 $\left[\begin{array}{l} 38.06 \end{array} \right]$	15.87 $\left[\begin{array}{l} 40.07 \end{array} \right]$	13.59 $\left[\begin{array}{l} 36.06 \end{array} \right]$	13.63 $\left[\begin{array}{l} 33.82 \end{array} \right]$
รวม	100	100	100	100	100	100

ที่มา : จำนวนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และจากธนาคารแห่งประเทศไทย,
 วารสารเศรษฐกิจรายเดือนฉบับต่าง ๆ
 หมายเหตุ เลขอารบิก คือ เปอร์เซ็นต์มูลค่าในสาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ในประเทศ
 เลขไทย คือ เปอร์เซ็นต์การให้อินเวสต์ของธนาคารพาณิชย์แก่สาขาเศรษฐกิจต่าง ๆ

(4) การวิเคราะห์

จากตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนของมูลค่า
 ผลผลิตในสาขาต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติกับสัดส่วนของสินเชื่อของระบบธนาคาร
 พาณิชย์ ซึ่งจะพิจารณาคู่เพียง 7 สาขาเท่านั้น คือ สาขาเกษตรกรรม (Agriculture)
 สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน (Mining and Quarrying) สาขาอุตสาหกรรม
 (Manufacturing) สาขาการก่อสร้าง (Construction) สาขาการค้าส่งและ
 คาปลีก (Wholesale and Retail Trade) สาขาการธนาคาร ประกันภัย และ
 ธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ (Banking, Insurance and Real Estate)
 และสาขาบริการ (Services) ส่วนสาขาอื่น ๆ จะไม่พิจารณา จากตารางนี้จะ
 เห็นว่าใน 7 สาขาการผลิตนั้นมีอยู่ 5 สาขาที่ได้รับสินเชื่อหรือทรัพยากรจากระบบ
 ธนาคารพาณิชย์ในเปอร์เซ็นต์ที่ไม่ไกลเคียงกับเปอร์เซ็นต์ของมูลค่าผลผลิตสาขานั้น
 ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ซึ่งแสดงว่า การจัดสรรสินเชื่อหรือทรัพยากรของระบบ
 ธนาคารพาณิชย์ให้แก่สาขาเหล่านี้ยังคงมีประสิทธิภาพพอสมควรตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวไว้แล้ว
 ข้างต้น สาขาที่ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนที่น้อยกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตของสาขานั้น
 มีอยู่ 3 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม (เฉพาะในช่วงปี 2515,
 2516 และ 2518) และสาขาบริการ ส่วนสาขาที่ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนที่มากกว่า
 สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตของสาขานั้นมีอยู่ 2 สาขา คือ สาขาการค้าส่งและปลีก
 และสาขาการธนาคาร ส่วนสาขาที่ได้รับการจัดสรรสินเชื่อในสัดส่วนที่ใกล้เคียง
 กับสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตของสาขานั้นมีอยู่ 3 สาขา คือ สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน
 สาขาการก่อสร้าง และสาขาอุตสาหกรรม (เฉพาะในช่วงหลัง ๆ คือ ในปี 2517,
 2519 และ 2520) ซึ่งแสดงว่าการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของระบบธนาคาร
 พาณิชย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงใน 3 สาขานี้ ตามหลักเกณฑ์ข้างต้น
 ต่อไปจะแยกพิจารณาแต่ละสาขา โดยแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 3 กลุ่ม

คือ

1. สาขาเศรษฐกิจที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อในสัดส่วนต่อสินเชื่อทั้งหมดน้อยกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตจากสาขานี้ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ มี 3 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม (เฉพาะในปี พ.ศ. 2515, 2516 และ 2518) และสาขาบริการ สำหรับสาขาเกษตรกรรม ได้รับสินเชื่อในระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 2520 เพียง 2.15, 1.93, 1.90, 3.41, 4.28 และ 5.16 % ของสินเชื่อทั้งหมดเท่านั้น ในขณะที่สาขานี้เป็นสาขาที่สำคัญที่สุดของประเทศ เพราะมีมูลค่าผลผลิตประมาณ 27-29 % ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติในประเทศ แต่กลับได้รับสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์น้อยมาก ความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของสินเชื่อการเกษตร กับสัดส่วนมูลค่าของผลผลิตมีถึง 25 % โดยประมาณ นับว่ามีความแตกต่างกันมาก แม้จะมีสถาบันการเงินอื่น ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนใหญ่ไปเพื่อการเกษตร เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ ฯลฯ แต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร

สาขาอุตสาหกรรมในปี 2515, 2516 และ 2518 นั้นได้รับสินเชื่อเป็น 15.86, 16.29 และ 7.82 % ของสินเชื่อทั้งหมด ในขณะที่สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตเป็น 19.7, 20.44 และ 20.24 % ตามลำดับ แม้รัฐบาลจะมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมก็ตาม การขยายตัวของสินเชื่อยังคงอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก จะเห็นได้ว่าความแตกต่างระหว่างสัดส่วนทั้งสองยังคงมีอยู่พอสมควรประมาณ 3-4 % ในปี พ.ศ. 2515-2516 และ 12 % ในปี 2518 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปี 2518 อันเป็นช่วงที่เกิดภาวะเงินฝืด อุตสาหกรรมได้รับสินเชื่อเพียง 8 % เท่านั้น

ส่วนสาขาบริการอันใดแก่ การศึกษา การแพทย์ บริการทางกฎหมาย และ การค้า เงินบริจาค ฯลฯ สิ้นเชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่ให้แก่สาขานี้ในช่วงปี พ.ศ. 2515-20 เป็น 5.78, 4.52, 4.48, 4.27, 4.22 และ 4.42 % ในขณะที่สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็น 10.24, 10.11, 10.45, 10.72, 10.53 และ 10.69 % ตามลำดับ ความแตกต่างของสัดส่วนทั้งสองมีถึง 4-6 %

2. สาขาเศรษฐกิจที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อในสัดส่วนต่อสินเชื่อทั้งหมดมากกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตของสาขานั้นในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ มี 2 สาขา คือ สาขาการคาส่งและคอปติก และสาขาการธนาคาร การประกันภัย และธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ สำหรับสาขาการคาส่งและคอปติก ได้รับสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 ถึง 22.95, 23.82, 21.28, 19.51, 21.6 และ 22.91 % ของสินเชื่อทั้งหมด นับเป็นสาขาที่ได้รับสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์มากที่สุด ในขณะที่สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตในสาขานั้นเป็น 16.91, 17.25, 16.37, 15.12, 17.11 และ 16.82 % ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเท่านั้น ความแตกต่างระหว่างสัดส่วนทั้งสองมีประมาณ 4-6 %

ส่วนสาขาการธนาคารฯ ได้รับสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ในระหว่างปี 2515-20 เป็น 9.64, 10.17, 10.03, 10.58, 9.86 และ 8.84 % ของสินเชื่อทั้งหมด ในขณะที่สัดส่วนของผลผลิตเป็น 4.16, 4.14, 4.45, 4.94, 4.52 และ 4.54 % ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติเท่านั้น ความแตกต่างระหว่างสัดส่วนทั้งสองมีประมาณ 4-6 % เช่นเดียวกับสาขาการคาส่งและคอปติก

3. สาขาเศรษฐกิจที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อในสัดส่วนต่อสินเชื่อทั้งหมดเท่ากับหรือใกล้เคียงกับสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตจากสาขานี้ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ มี 3 สาขา คือ สาขาเหมืองแร่และยอยหิน สาขาการก่อสร้าง และ สาขาอุตสาหกรรม (เฉพาะปี 2517, 2519 และ 2520) ทั้ง 3 สาขานี้ธนาคารพาณิชย์ได้จัดสรรสินเชื่อให้อย่างมีประสิทธิภาพสูงตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น

กล่าวคือสาขาเหมืองแร่และย่อยหินได้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นสัดส่วน 1.17, 0.91, 0.79, 0.73, 1.16 และ 0.54 % ของสินเชื่อทั้งหมด ในระหว่างปี 2515-20 ในขณะที่มูลค่าของผลผลิตจากสาขานี้เป็นสัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เป็น 1.36, 1.21, 1.36, 1.19, 1.22 และ 1.44 % ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ จะเห็นได้ว่า สัดส่วนทั้งสองนี้ใกล้เคียงกันมากและผลต่างของทั้งสองสัดส่วนนี้มีน้อยมาก ไม่ถึง 1 %

ส่วนสาขาการก่อสร้าง มีสัดส่วนของสินเชื่อต่อสินเชื่อทั้งหมดในช่วงปี 2515-2520 เป็น 6.0, 5.08, 4.93, 4.61, 4.54 และ 4.89 % ตามลำดับ ในขณะที่สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตในสาขานี้ต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ เป็น 4.3, 3.93, 3.99, 4.4, 5.12 และ 5.44 % จะเห็นว่าสัดส่วนของสินเชื่อมีขนาดใกล้เคียงกับสัดส่วนของผลผลิตสาขานี้และมีผลต่างน้อยมาก (ไม่ถึง 2 %)

สำหรับสาขาอุตสาหกรรมในช่วงปี 2517, 2519 และ 2520 สัดส่วนสินเชื่อของสาขานี้ต่อสินเชื่อทั้งหมด เป็น 18.55, 18.25 และ 19.42 % ในขณะที่มีสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตเป็น 20.3, 18.71 และ 20.11 % ของผลิตภัณฑ์ประชาชาติ จะเห็นได้ว่า สัดส่วนทั้งสองใกล้เคียงกัน หรือมีผลต่างกันน้อยมาก (ไม่ถึง 2 %)

(5) ข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นดังกล่าวแล้ว พบว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2515-20 การจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นมีประสิทธิภาพสูงเพียงบางสาขาเท่านั้น คือ สาขาเหมืองแร่และย่อยหิน สาขาการก่อสร้าง และสาขาอุตสาหกรรม (เฉพาะในช่วงปี 2517, 2519 และ 2520) โดยมีสัดส่วนของสินเชื่อของ 3 สาขานี้ต่อสินเชื่อทั้งหมดใกล้เคียงกันกับสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตของสาขานี้ต่อผลิตภัณฑ์ประชาชาติ และมีอีก 5 สาขาที่ยังได้รับการจัดสรร

ทรัพยากรจากธนาคารพาณิชย์ในสัดส่วนที่ไม่ใกล้เคียงกับสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตของ
สาขานั้นในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ คือ มีสัดส่วนของสินเชื้อมากกว่าหรือน้อยกว่าสัดส่วน
ของมูลค่าผลผลิตอยู่มาก ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการจัดสรรทรัพยากรของระบบธนาคาร
พาณิชย์ไทยยังคงมีประสิทธิภาพอยู่ การที่การจัดสรรสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์
ไทยยังคงมีประสิทธิภาพอยู่นั้น ทำให้การจัดสรรทรัพยากรของระบบเศรษฐกิจยังไม่
เหมาะสม จึงไม่เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ ดังจะสังเกตได้ว่า ประเทศเรายังไม่
เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ก็เนื่องจากสาขการผลิตที่ไม่ได้ให้ผลผลิตโดยตรงแก่ระบบ
เศรษฐกิจได้รับการจัดสรรสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์เป็นสัดส่วนที่สูงต่อสินเชื่อทั้งหมด
เช่น สาขาการค้าส่งและค้าปลีก ใ้รับสินเชื่อมากกว่าสาขาเกษตรกรรม ดังนั้น
สาขาการค้าส่งและค้าปลีกจึงมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อขยายกิจการมากกว่าสาขาเกษตร
กรรม ทำให้สาขาการค้าส่งและค้าปลีกเจริญก้าวหน้าไปกว่าสาขาเกษตรกรรม ซึ่ง
ไม่เป็นผลดีต่อส่วนรวมเลย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสาขาต่าง ๆ ที่ได้รับการจัดสรรสินเชื่ออย่างคอบ
ประสิทธิภาพมีดังนี้ คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม (เฉพาะในช่วงแรก
ปี 2515, 2516 และ 2518) สาขาบริการ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และ
สาขาการธนาคารและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาเกษตรกรรม
ซึ่งเป็นสาขาที่สำคัญที่สุดของประเทศ ใ้รับการละเลยในการปล่อยสินเชื่อจากธนาคาร
พาณิชย์ โดยธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อเป็นสัดส่วนน้อยมากต่อสินเชื่อทั้งหมด
ในขณะที่สาขาเกษตรกรรมนี้สามารถผลิตผลผลิตออกมามีมูลค่าสูง และผลผลิตที่ได้นั้น
เป็นสัดส่วนที่สูงมากที่สุดในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธนาคารพาณิชย์
ต่าง ๆ ไม่กล้าเสี่ยงที่จะให้กู้แก่เกษตรกร เพราะมีปัญหาและยังแก้ไขไม่ได้
เช่น ปัญหาเรื่องหนี้สูญและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำ ธนาคารพาณิชย์จะต้องคิดถึงความ
ปลอดภัยของเงินใหญ่ และโดยปกติแล้วธนาคารพาณิชย์จะลงทุนโดยปล่อยสินเชื่อแก่
กิจการที่ทางธนาคารพิจารณาแล้วว่ามีมั่นคง ใ้ผลตอบแทนสูง และสามารถได้รับชำระ

คืบตามกำหนดควย

ส่วนสาขาอื่น เช่น สาขาอุตสาหกรรม ก็เพิ่งจะได้รับการจัดสรรสิน
เชื่อที่มีประสิทธิภาพสูง ในปี 2517, 2519 และ 2520 นี้เอง ก่อนหน้านั้นก็ได้รับ
สินเชื่อในสัดส่วนที่ต่ำกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตอยู่มาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ
ว่า รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมมากขึ้น พยายามเร่งรัดพัฒนา
เศรษฐกิจโดยการค่อย ๆ เปลี่ยนโครงสร้างจากเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรม
จึงได้ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมมากขึ้นในระยะหลัง แม้กระนั้นก็ตาม จะเห็น
ได้ว่า สัดส่วนของสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นยังคงมีจำนวนน้อยกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิต
สำหรับสาขาบริการยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นนัก โดยจะเห็นได้จากกรณีที่สาขา
นี้ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนที่น้อยกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิต ในขณะที่สาขาการคาส่ง
และคาปลีก และสาขาการธนาคารและธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์กลับได้รับสินเชื่อ
ในสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิต ซึ่งก็เป็นการจัดสรรทรัพยากรของธนาคาร
พาณิชย์ที่ยังคอยประสิทธิภาพเหมือนกัน ในทางที่จัดสรรใหม่มากเกินไป ทั้งนี้เนื่องจาก
ธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงน้อยที่จะให้สินเชื่อแก่สาขาคังกล่าวซึ่งเป็นกิจการที่มั่นคง
และชำระเงินคืบตามกำหนด

นอกจากนี้ จากตารางที่ 10 ซึ่งเป็นแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 ใน
ระหว่างปี พ.ศ. 2520-2524 พิจารณาเฉพาะ 7 สาขาคั้งที่ได้พิจารณาไว้แล้วใน
เรื่องการจัดสรรทรัพยากร จะเห็นได้ว่า ได้เน้นความเจริญของสาขาอุตสาหกรรม
เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ สาขาการธนาคารและธุรกิจเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
สาขาบริการ สาขาการคาส่งและคาปลีก สาขาเกษตรกรรม สาขาเหมืองแร่และย่อย
หิน และสาขาการก่อสร้าง โดยมีเป้าหมายต้องการอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี เป็น 9.0,
8.1, 7.8, 6.3, 5.0, 3.2 และ 3.0 ตามลำดับ ความเจริญของสาขาเหล่านี้
จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีเงินทุนเพียงพอกับความต้องการ

ตารางที่ 10 เป้าหมายการผลิตส่วนรวมแยกเป็นรายสาขา (มูลค่าตามราคาคงที่)

เป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4

พ.ศ. 2524

	% ของ GDP	อัตราเพิ่มขึ้นต่อปีในแผนฯ 4
1. สาขาเกษตรกรรม	23.9	5.0
2. เหมืองแร่และยอหิน	0.8	3.2
3. อุตสาหกรรม	22.9	9.0
4. การก่อสร้าง	3.3	3.0
5. การไฟฟ้าและประปา	4.0	11.3
6. การคมนาคมและขนส่ง	6.9	7.4
7. การค้าส่งและค้าปลีก	15.9	6.3
8. การธนาคาร ฯ	5.3	8.1
9. ที่อยู่อาศัย	1.4	4.4
10. การบริหารและป้องกันประเทศ	4.2	6.5
11. บริการ	<u>11.2</u>	<u>7.8</u>
รวมสาขาที่มีใช้การเกษตร	76.1	7.7
รวมสาขาการเกษตร	<u>23.9</u>	<u>5.0</u>
GDP	<u>100.0</u>	<u>7.0</u>

ที่มา : แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 สำนักงานคณะกรรมการ
การพัฒนารเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า 65, 66

ตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ปรากฏว่า สาขาอุตสาหกรรม สาขาบริการ และสาขาเกษตรกรรม ยังได้รับการจัดสรรสินเชื่อที่คอบประสิทธิภาพอยู่ จนอาจทำให้ผลผลิตไม่เพิ่มในอัตราที่ตรงกับเป้าหมายใด ดังนั้น จึงควรที่จะเพิ่มการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ใน 3 สาขาเหล่านี้ให้มีสัดส่วนต่อสินเชื่อทั้งหมดสูงกว่าเดิม เพื่อให้ใกล้เคียงกับสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตในสาขานั้น ๆ โดยอาจจะดึงสินเชื่อมาจากสาขาที่ใหญ่เกินไป คือ สาขาการคาส่งและค้าปลีก และสาขาการธนาคารฯ ก็ได้ เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพสูง และผลผลิตที่ได้จะมีอัตราเพิ่มเป็นไปตามเป้าหมายของแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 ได้

จากที่กล่าวทั้งหมดนี้ จะเห็นว่าสาขาเกษตรกรรม และสาขาอุตสาหกรรม เป็นสาขาที่จะเพิ่มผลผลิตให้แก่ประเทศชาติโดยตรง แต่การให้สินเชื่อแก่ 2 สาขานี้เป็นไปในสัดส่วนที่น้อย จึงเท่ากับไม่ช่วยจัดสรรทรัพยากรไปในทางที่จะเพิ่มผลผลิต แต่สาขาที่ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนที่สูง ได้แก่ สาขาการคาส่งและค้าปลีก และสาขาการธนาคารฯ เป็นสาขาที่ไม่ได้มีส่วนช่วยเพิ่มผลผลิตโดยตรงเหมือนกับสาขาเกษตรกรรม และสาขาอุตสาหกรรม การให้สินเชื่อในสัดส่วนที่สูงแก่สาขาเหล่านี้ จึงเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม เป็นการมุ่งแต่จะแสวงหากำไรสูงสุดของธนาคารพาณิชย์มากกว่าจะส่งเสริมการผลิต

การที่จะให้ธนาคารพาณิชย์จัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิมนั้น กระทำได้โดยการเร่งรัดให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่สาขาที่ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนที่น้อยกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตนั้นให้มากขึ้นกว่าเดิม และสาขาที่ได้รับสินเชื่อในสัดส่วนมากกว่าสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตนั้นให้น้อยลงกว่าเดิมและที่

สำคัญที่สุดก็คือ เรื่องโครงสร้างตลาดของธนาคารพาณิชย์ การที่ทรัพยากรในมือของธนาคารพาณิชย์ (สินเชื่อ) ยังได้รับการจัดสรรที่ค้อยประสิทธิภาพอยู่นั้น เป็นเครื่องสนับสนุนผลการศึกษาในบทที่ผ่านมาว่า โครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีการกระจุกตัวอยู่ ไม่มีการแข่งขันโดยสมบูรณ์นั้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีการผูกขาด และมีอำนาจในการต่อรองต่าง ๆ การจัดสรรสินเชื่อจึงยังมีรูปแบบที่ยังไม่เหมาะสม ทำให้ประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรยังคงอยู่ และไม่เกิดเป็นผลคือระบบเศรษฐกิจ ดังทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ได้กล่าวไว้แล้วว่า โครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของธุรกิจเสมอ สำหรับระบบเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยนี้ จะเจริญก้าวหน้าไปก็ต่อเมื่อการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูง จึงควรมีการปรับปรุงโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยให้มีการแข่งขันมากขึ้นควบคู่กันไปด้วย

๒. การจัดสรรสินเชื่อแบ่งตามท้องถิ่นต่าง ๆ การวิเคราะห์จะแบ่งระบบเศรษฐกิจไทยตามหลักภูมิศาสตร์เหมือนการแบ่งเขตของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็น 4 ภาคใหญ่ ๆ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง และเฉพาะอีก 1 เขต คือ กรุงเทพมหานคร การแบ่งเขตเช่นนี้ ก็เพื่อการจัดสรรสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ให้แก่อำเภอต่าง ๆ ว่าเป็นอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ จะดูถึงอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากของแต่ละท้องถิ่นด้วย เพื่อจะได้อะไรขึ้นว่า ในจำนวนเงินฝากซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนของท้องถิ่นนั้น ๆ 1 หน่วย ธนาคารพาณิชย์ได้ให้สินเชื่อไปกี่หน่วย จากอัตราส่วนนี้จะทำให้ทราบว่า มีการดึงเอาเงินฝากจากท้องถิ่นหนึ่งไปปล่อยเป็นสินเชื่อในอีกท้องถิ่นหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

การศึกษาจะจัดแบ่งเป็นหัวข้อย่อย ๆ ดังนี้ คือ (1) การแบ่งท้องถิ่นของไทยจะอธิบายถึง หลักการแบ่งท้องถิ่นออกเป็นภาคต่าง ๆ ตามแบบของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และของธนาคารแห่งประเทศไทย (2) การปรับ

ตัวเลขข้อมูลต่าง ๆ พร้อมควยตาราง (3) สมมุติฐานในการศึกษา (4) การศึกษา และ (5) สรุปผล

(1) การแบ่งท้องถิ่นของไทย แบ่งออกเป็นภาคต่าง ๆ ตามหลักภูมิศาสตร์ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง และเฉพาะใน เขตกรุงเทพมหานคร ตามตัวเลขผลิตภัณฑ์รายภาคของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งแต่ละภาคประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ เรียงตามลำดับอักษรไทยดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 16 จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุดรธานี และอุบลราชธานี

ภาคเหนือ ประกอบด้วย 17 จังหวัด คือ กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน พะเยา พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์ และอุทัยธานี

ภาคใต้ ประกอบด้วย 14 จังหวัด คือ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี

ภาคกลาง ประกอบด้วย 24 จังหวัด คือ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และอ่างทอง

เขตนครหลวง คือ กรุงเทพมหานครนั้น ใต้แบ่งเป็น 24 เขต ซึ่งเรียงตามลำดับอักษรไทยดังนี้ คือ คลองสาน ดุสิต ดลิ่งชัน ธนบุรี บางกะปิ บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บางขุนเทียน บางเขน บางรัก ปทุมวัน ป้อมปราบฯ

พญาไท พระโขนง พระนคร ภาษีเจริญ มีนบุรี ยานนาวา ราษฎร์บูรณะ
ลาดกระบัง สัมพันธวงศ์ หนองแขม หนองจอก และห้วยขวาง

แต่ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แบ่งภาค
ต่าง ๆ ออกเป็น 9 ภาค และเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครอีก 1 เขต เพื่อใช้
สำหรับการรวบรวมข้อมูลเงินใหญ่และซ้อลด กับข้อมูลเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์
ไทย เป็นดังนี้ คือ

ภาค 1 ประกอบด้วย 8 จังหวัด เรียงตามลำดับอักษรไทย ดังนี้
ชัยนาท นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี และ
อ่างทอง

ภาค 2 ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี
ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสมุทรปราการ

ภาค 3 ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์
ยโสธร ศรีสะเกษ สุรินทร์ และอุบลราชธานี

ภาค 4 ประกอบด้วย 9 จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ ขอนแก่น นครพนม
มหาสารคาม ร้อยเอ็ด เลย สกลนคร หนองคาย และอุดรธานี

ภาค 5 ประกอบด้วย 9 จังหวัด คือ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน
แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน อุตรดิตถ์ และพะเยา

ภาค 6 ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ กำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์
พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย และอุทัยธานี

ภาค 7 ประกอบด้วย 8 จังหวัด คือ กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์
เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และสุพรรณบุรี

ภาค 8 ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ กระบี่ ชุมพร นครศรีธรรมราช
พังงา ภูเก็ต ระนอง และสุราษฎร์ธานี

ภาค 9 ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ ตรัง นราธิวาส ปัตตานี พัทลุง
ยะลา สงขลา และสตูล

ใน 9 ภาคนี้ ข้อมูลที่มีไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ มีอยู่ 6 ภาคซึ่งครอบคลุม 8 จังหวัด ดังนี้

- ภาค 1 ภาคจังหวัด ชัยนาท
- ภาค 2 ภาคจังหวัด นครนายก
- ภาค 3 ภาคจังหวัด ยโสธร
- ภาค 4 ภาคจังหวัด กาฬสินธุ์
- ภาค 5 ภาคจังหวัด แม่ฮ่องสอน และพะเยา
- ภาค 8 ภาคจังหวัดกระบี่
- ภาค 9 ภาคจังหวัด สตูล

การที่ขาดข้อมูลไปบางในภาคเหล่านี้ ในบางช่วง คือ ช่วงที่ 6, 7 และ 8 ระหว่าง 31 ธันวาคม 2517 ถึง 31 ธันวาคม 2518 ก็เพราะว่า ตามกฎของธนาคารแห่งประเทศไทย ห้ามเปิดเผยข้อมูลในท้องถิ่นที่มีสำนักงานของธนาคารพาณิชย์น้อยกว่า 5 แห่ง การวิเคราะห์จึงต้องปรับตัวเลขเพื่อหาข้อมูลที่หายไป และปรับภาคต่าง ๆ ที่แหล่งข้อมูลทั้งสองแหล่งแบ่งไวต่างกันให้ตรงกันด้วย

การศึกษาจะแบ่งท้องถิ่นเป็นภาคต่าง ๆ ตามภูมิศาสตร์ เป็น 4 ภาค และ 1 เขต จึงต้องมีการรวมภาคย่อย ๆ ตามการแบ่งของธนาคารแห่งประเทศไทย 9 ภาคให้เป็น 4 ภาค และเขตนครหลวง 1 เขต หลังจากแบ่งแล้วแต่ละภาคจะขาดข้อมูลในจังหวัดดังนี้ คือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ภาคย่อย 3, 4 ภาคจังหวัด กาฬสินธุ์ และยโสธร

ภาคเหนือ ได้แก่ ภาคย่อย 5, 6 ภาคจังหวัด แม่ฮ่องสอน และพะเยา

ภาคใต้ ได้แก่ ภาคย่อย 8, 9 ภาคจังหวัด กระบี่ และสตูล

ภาคกลาง ได้แก่ ภาคย่อย 1, 2, 7 ภาคจังหวัด ชัยนาท และนครนายก ส่วนในเขตกรุงเทพฯ นั้นไม่ขาดข้อมูลในเขตใดเลย

(2) การปรับตัวเลขข้อมูลต่าง ๆ เนื่องจากข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการวิเคราะห์ยังไม่สมบูรณ์ จึงต้องมีการปรับตัวเลขกันบาง เช่น ข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของแต่ละท้องถิ่น เฉพาะในปี พ.ศ. 2519 และ 20 ซึ่งยังอยู่ในปี พ.ศ. 2515 เป็นปีฐาน ต้องปรับให้อยู่ในปี พ.ศ. 2505 เป็นปีฐาน เหมือนกับตัวเลขผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของปีก่อน ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค่วย และข้อมูลสินเชื่อและเงินฝากของท้องถิ่น (Regional Loans and Deposits) ก็ต้องปรับด้วย เพราะตัวเลขนี้ที่ไต่จากฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้นขาดหายไปบางส่วน จึงต้องประมาณข้อมูลที่สูญหายไปนั้นต่อไป

1. การปรับข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้ายภาค การปรับมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของปี 2519 และ 20 ที่มีปี 2515 เป็นปีฐาน ให้อยู่ในปี 2505 เป็นปีฐาน หลักก็คือนำเอามูลค่าผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของปี 2518 ซึ่งมีตัวเลขของทั้งสองปีฐาน คือ ปี 2505 และ 2515 เป็นตัวปรับ *

$$* \text{ตัวปรับ} = \frac{\text{มูลค่าผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของปี พ.ศ. 2518 ที่มีปี 2505 เป็นปีฐาน}}{\text{มูลค่าผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของปี พ.ศ. 2518 ที่มีปี 2515 เป็นปีฐาน}}$$

ดังนั้น ในท้องถิ่นแต่ละภาคและเขตกรุงเทพมหานคร ก็จะได้ตัวปรับดังนี้ คือ

$$\text{ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ} = \frac{24,445}{33,263} = 0.74$$

$$\text{ภาคเหนือ} = \frac{21,480}{28,358} = 0.74$$

$$\text{ภาคใต้} = \frac{20,492}{23,299} = 0.88$$

$$\text{ภาคกลาง} = \frac{48,820}{59,214} = 0.82$$

$$\text{เขตกรุงเทพฯ} = \frac{47,968}{59,117} = 0.81$$

แล้วนำเอาค่าตัวปรับของแต่ละท้องถิ่นมารวมกัน หาค่วย 5 ก็จะได้ตัวปรับเฉลี่ยของทุก ๆ ท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปคูณกับมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้ายภาคของปี พ.ศ. 2519 และ 20 ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อความผลิตภัณฑ์ท้ายภาคที่ไต่หลังจากการปรับใหม่ก็จะอยู่ในปีฐาน 2505 ปีเดียวกันกับผลิตภัณฑ์ท้ายภาคปีก่อน ๆ

$$\begin{aligned} \text{ตัวปรับเฉลี่ย} &= \frac{0.74 + 0.74 + 0.88 + 0.82 + 0.81}{5} \\ &= 0.798 \text{ หรือเท่ากับ } 0.8 \end{aligned}$$

ตารางที่ 11 ผลิตภัณฑ์รายภาค (Gross Regional Products) ของภาคต่าง ๆ

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2515	2516	2517	2518	2519*	2520*
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19,713	22,329	23,404	24,445	27,501.6	28,007.2
เหนือ	17,716	19,989	20,899	21,480	25,044.8	25,440.8
ใต้	17,925	19,027	19,200	20,492	19,783.2	21,429.6
กลาง	39,793	43,691	45,389	48,820	52,528	56,430.4
เขตกรุงเทพมหานคร	39,328	43,534	44,463	47,968	51,502.4	55,990.4
รวมทั้งประเทศ	134,475	148,570	153,355	163,205	176,360	187,298.4

ที่มา : คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ผลิตภัณฑ์รายภาค

*มูลค่า GRP ที่ปรับโดยวิธีการ ในหน้า 143

ตารางที่ 12 จำนวนสินค้าซื้อของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละภาค

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ. ภาค	2515	2516	2517	2518	2519	2520
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,101.088	1,507.814	2,017.826	2,716.227	3,663.999	5,527.835
เหนือ	1,550.505	2,086.537	2,679.36	3,668.439	4,923.964	7,544.457
ใต้	1,403.479	1,947.353	2,361.641	2,872.234	3,613.655	4,953.631
กลาง	2,156.906	3,124.202	4,197.547	5,875.996	8,459.378	12,904.758
เขตกรุงเทพมหานคร	28,190.04	39,702.43	52,862.32	63,355.147	75,298.224	91,155.567
รวมทั้งประเทศ	34,402.018	48,368.336	64,118.694	78,488.043	95,959.22	122,086.23

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ และการคำนวณข้อมูลที่สูญหายในหน้า 147, 148

ตารางที่ 13 จำนวนเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในแต่ละภาค

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	2515	2516	2517	2518	2519	2520
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3,077.24	3,655.023	4,851.009	5,574.165	6,916.095	8,452.178
เหนือ	3,358.897	4,216.851	5,850.789	6,984.799	8,692.767	10,579.305
ใต้	2,924.395	3,728.3	4,883.991	5,908.97	7,181.414	8,814.678
กลาง	5,799.03	7,463.202	10,471.222	13,234.407	17,389.71	20,997.975
เขตกรุงเทพมหานคร	32,753.11	39,191.756	47,453.724	54,877.751	65,930.843	81,493.956
รวมทั้งประเทศ	47,912.672	58,255.132	73,510.735	86,580.092	106,110.82	130,338.07

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ และการคำนวณข้อมูลที่สูญหายในหน้า 147, 148

2. การปรับข้อมูลสินเชื่อและเงินฝากในท้องถิ่นต่าง ๆ ที่ขาดหายไป
บาง เนื่องจากตัวเลขนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดเผยไม่ได้ จึงต้องประมาณ
ตัวเลขเองโดยพยายามให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด วิธีการประมาณมี 2 ชั้น
ตอน คือ

ก. การคำนวณโดยใช้อัตราส่วน (Ratio)

ข. การใช้สมการถดถอยแบบง่าย ๆ (Simple Regression)

โดยการทำ trend ในระหว่างเดือน ธ.ค. 2517 ถึง ธ.ค. 2518

ก. การคำนวณโดยใช้อัตราส่วน (Ratio) ข้อมูลสินเชื่อและเงิน
ฝากของท้องถิ่นในภาคต่าง ๆ 9 ภาค ขาดหายไปบาง เช่น ภาคที่ 3 ภาคจังหวัด
ยโสธร และภาคที่ 9 ภาคจังหวัดสกล ในช่วงเดือน มี.ย. 2519 (ตามแนว
column) จำนวนเงินฝากของภาคที่ 3 และ 9 ซึ่งได้ตัวเลขแต่ละจังหวัดในภาคนั้น ๆ
มาแล้ว (ตารางที่ 14 นำมารวมกันในแต่ละภาค จึงได้ต่ำกว่าความเป็นจริง
แต่เราทราบจำนวนเงินฝากทั้งหมดของประเทศว่าเป็น 94,975.957 ล้านบาท และ
เมื่อรวมตัวเลขทุก ๆ ภาค (ขาดไป 2 จังหวัดกึ่งกลาง) ปรากฏว่าได้เป็น
94,752.669 ล้านบาท ขาดไป 223.288 ล้านบาท เราจะนำผลต่างนี้ไปจำแนก
ให้แก่ภาค 3 และ 9 ที่มีตัวเลขขาดหายไปโดยการใช้อัตราส่วน ทั้งนี้เพื่อให้ใกล้
เคียงกับความเป็นจริงที่สุด ภาคที่ 3 จำนวนเงินฝากเป็น 2,906.704 ล้านบาท
(ได้ตัวเลข 6 จังหวัด ภาคยโสธร) และภาค 9 เป็น 3,047.466 ล้านบาท
(ได้ตัวเลข 6 จังหวัด ภาคสกล) ดังนั้น จะได้อัตราส่วนของภาค 3 และ 9 เป็น
2.9 และ 3.0 ตามลำดับ แลวนำไปเทียบเป็นบัญญัติไตรยางค์ว่า ถ้าอัตราส่วนทั้ง
หมดซึ่งได้เป็น 5.9 (ได้จาก 2.9 + 3.0) เทียบเป็นเงินฝากที่ขาดไปจำนวน
223.288 ล้านบาทแล้ว แต่ละภาค คือ ภาค 3 และภาค 9 ซึ่งมีอัตราส่วนของเงิน
ฝากเป็น 2.9 และ 3.0 นั้น จะได้รับการจำแนกเงินฝากเท่าใด แล้วจึงนำตัวเลข
ที่คำนวณได้มารวมกับตัวเลขเดิมของภาค 3 และ 9 ที่ยังขาดอยู่ภาคละ 1 จังหวัด

ผลปรากฏว่า ตัวเลขเงินฝากของภาค 3 และ 9 หลังจากปรับแล้ว ได้เป็น 3,016.456 และ 3,161.002 ล้านบาท ตามลำดับ

ในกรณีของสินเชื่อกของภาค 3 และ 9 ในช่วงเดือน มิ.ย. และเดือน ธ.ค. 2519 เงินฝากและสินเชื่อของเดือน มิ.ย. และเดือน ธ.ค. 2520 ก็ปรับตัวเลขโดยการใช้อัตราส่วนดังกล่าวข้างต้นเช่นเดียวกัน

ข. การทำ trend เนื่องจากตัวเลขเงินฝากและสินเชื่อในภาค 9 ขาดหายไป ตั้งแต่เดือน ธ.ค. 2517 จนถึง ธ.ค. 2518 ดังนั้นจึงต้องประมาณตัวเลขขึ้นมาใหม่ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด ซึ่งพิจารณาแล้วพบว่า การทำ Trend เหมาะสมที่สุด เพราะตัวเลขเงินฝากและสินเชื่อเป็นแนวเส้นตรง (linear) และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (เป็นแนวเส้นตรงที่ลาดจากซ้ายไปขวา)

จากการทำ trend ของเงินฝาก ได้ค่า intercept ($\hat{\alpha}$) เป็น 852.566 และ slope ($\hat{\beta}$) เป็น 259.702 โดยมี R^2 เป็น 0.992 และ การทำ trend ของสินเชื่อ ได้ค่า intercept ($\hat{\alpha}$) เป็น 445.8408 และ slope ($\hat{\beta}$) เป็น 168.7240 โดยมี R^2 เป็น 0.9387 แสดงว่าสมการที่ได้นั้นมีความสอดคล้อง (fitness) กับข้อมูลเป็นอย่างมาก ดังนั้น การปรับตัวเลขที่ขาดหายไปจึงเป็นการประมาณที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และเงินฝากของภาค 9 ในช่วงเดือน ธ.ค. 2517 ถึง ธ.ค. 2518 เป็น 2,410.778, 2,670.48 และ 2,930.182 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนสินเชื่อของภาค 9 ในช่วงเวลาดังกล่าว เป็น 1,458.185, 1,626.909 และ 1,795.633 ล้านบาท ตามลำดับ

เมื่อได้ค่าเงินฝากและสินเชื่อของภาค 9 ในช่วงเดือน ธ.ค. 2517 ถึง ธ.ค. 2518 โดยการประมาณค่าเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงนำค่าเหล่านั้นไปรวมกับค่าเงินฝากและสินเชื่อของท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ได้ไว้แล้วจากฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ตามแนว column) ก็จะได้จำนวนเงินฝาก และสินเชื่อรวมทั้งหมดทุก ๆ ท้องถิ่น

ตารางที่ 14 เงินฝากของท้องถิ่นเป็นรายจังหวัด

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
1	นนทบุรี	-	-	-	-	1,260.406	1,059.667	-
	อยุธยา	-	-	-	-	708.961	814.351	-
	สระบุรี	-	-	-	-	785.684	874.385	-
	ลพบุรี	-	-	-	-	897.306	973.991	-
	ปทุมธานี	-	-	-	-	374.772	434.314	-
	อ่างทอง	-	-	-	-	215.473	248.971	-
	สิงห์บุรี	-	-	-	-	408.489	490.660	-
	รวม 7 จังหวัด (ขาดจังหวัดชัยนาท)	-	-	-	-	4,651.091	4,896.330	-
2	จันทบุรี	-	-	-	-	776.306	907.928	-
	ชลบุรี	-	-	-	-	2,270.610	2,666.088	-
	ฉะเชิงเทรา	-	-	-	-	912.327	1,032.847	-
	ตราด	-	-	-	-	208.356	235.525	-
	ปราจีนบุรี	-	-	-	-	357.191	405.227	-
	ระยอง	-	-	-	-	480.974	571.440	-
	สมุทรปราการ	-	-	-	-	1,512.534	1,728.432	-
	รวม 7 จังหวัด (ขาด นครนายก)	-	-	-	-	6,518.298	7,547.487	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
3	ชัยภูมิ	-	-	-	225.559	257.801	297.261	320.176
	นครราชสีมา	-	-	-	1,212.934	1,342.808	1,524.409	1,629.577
	บุรีรัมย์	-	-	-	239.900	267.773	281.053	311.271
	ศรีสะเกษ	-	-	-	187.578	219.269	265.660	281.880
	สุรินทร์	-	-	-	269.788	315.420	321.601	371.766
	อุบลราชธานี	-	-	-	770.945	855.072	941.822	1,046.473
	รวม 6 จังหวัด (ขาด ยโสธร)	-	-	-	2,906.704	3,258.143	3,631.806	3,961.143
4	ขอนแก่น	-	-	-	-	1,063.252	1,247.758	-
	นครพนม	-	-	-	-	240.451	267.300	-
	มหาสารคาม	-	-	-	-	163.732	189.597	-
	ร้อยเอ็ด	-	-	-	-	264.273	303.085	-
	เลย	-	-	-	-	160.336	169.099	-
	สกลนคร	-	-	-	-	277.844	313.004	-
	หนองคาย	-	-	-	-	312.201	332.323	-
	อุดรธานี	-	-	-	-	906.290	981.585	-
	รวม 8 จังหวัด (ขาดกาฬสินธุ์)	-	-	-	-	3,388.379	3,803.751	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
5	เชียงใหม่	-	-	-	-	-	657.472	646.004
	เชียงใหม่	-	-	-	-	-	1,962.006	2,147.826
	น่าน	-	-	-	-	-	192.069	196.352
	พะเยา	-	-	-	-	-	-	231.385
	แพร่	-	-	-	-	-	335.832	363.149
	ลำปาง	-	-	-	-	-	750.125	793.420
	ลำพูน	-	-	-	-	-	159.423	166.558
	อุดรศักดิ์	-	-	-	-	-	354.159	349.661
รวม 8 จังหวัด (ภาคแม่ฮ่องสอน)	-	-	-	-	-	-	4,411.086	4,827.079
8	ชุมพร	-	-	-	-	498.215	562.166	596.405
	พังงา	-	-	-	-	354.066	453.910	502.555
	ภูเก็ต	-	-	-	-	975.096	1,077.545	1,181.842
	นครศรีธรรมราช	-	-	-	-	846.483	978.455	1,085.336
	ระนอง	-	-	-	-	317.677	355.983	384.656
	สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-	696.491	774.755	864.267
รวม 6 จังหวัด (ภาคกระบี่)	-	-	-	-	3,648.028	4,202.814	4,615.061	

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
9	ศรีสะเกษ	426.315	469.286	498.652	571.763	606.066	653.399	719.075
	ปัตตานี	170.899	190.449	195.045	225.093	242.581	273.890	283.685
	นราธิวาส	223.360	254.573	268.484	283.318	293.933	332.104	356.672
	ยะลา	299.673	334.042	353.137	405.738	437.278	474.136	532.976
	สงขลา	983.520	1,118.024	1,193.779	1,358.040	1,453.610	1,639.430	1,805.934
	พัทลุง	180.171	181.087	189.679	203.514	223.176	231.185	249.018
	รวม 6 จังหวัด (ภาค สตูล)	2,283.938	2,547.461	2,698.776	3,047.466	3,255.644	3,604.144	3,947.360

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์

ตารางที่ 15 สินเชื่อของท้องถิ่นเป็นรายจังหวัด

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
1	นนทบุรี	-	-	-	-	195.344	238.575	-
	อยุธยา	-	-	-	-	193.716	285.259	-
	สระบุรี	-	-	-	-	582.446	644.232	-
	ลพบุรี	-	-	-	-	546.567	662.075	-
	ปทุมธานี	-	-	-	-	102.677	151.369	-
	อ่างทอง	-	-	-	-	71.906	102.542	-
	สิงห์บุรี	-	-	-	-	117.669	156.989	-
	รวม 7 จังหวัด (ขาด ชัยนาท)	-	-	-	-	1,810.325	2,241.041	-
2	จันทบุรี	-	-	-	-	323.602	367.459	-
	ชลบุรี	-	-	-	-	989.977	1,318.074	-
	ฉะเชิงเทรา	-	-	-	-	324.624	420.137	-
	ตราด	-	-	-	-	60.115	82.354	-
	ปราจีนบุรี	-	-	-	-	150.347	201.102	-
	ระยอง	-	-	-	-	301.969	455.162	-
	สมุทรปราการ	-	-	-	-	536.105	693.226	-
	รวม 7 จังหวัด (ขาดนครนายก)	-	-	-	-	2,686.739	3,537.514	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
3	ชัยภูมิ	-	-	-	96.261	107.928	139.432	191.613
	นครราชสีมา	-	-	-	693.537	791.584	1,029.893	1,291.816
	บุรีรัมย์	-	-	-	160.048	180.848	203.839	214.895
	ศรีสะเกษ	-	-	-	98.951	154.523	183.976	259.150
	สุรินทร์	-	-	-	101.927	128.238	163.738	201.981
	อุบลราชธานี	-	-	-	298.130	369.841	475.652	654.166
	รวม 6 จังหวัด (ขาด ยโสธร)	-	-	-	1,448.854	1,732.962	2,196.530	2,813.621
4	ขอนแก่น	-	-	-	-	714.034	866.460	-
	นครพนม	-	-	-	-	84.219	96.370	-
	มหาสารคาม	-	-	-	-	72.197	106.934	-
	ร้อยเอ็ด	-	-	-	-	159.073	197.659	-
	เลย	-	-	-	-	87.454	125.359	-
	สกลนคร	-	-	-	-	85.190	106.466	-
	หนองคาย	-	-	-	-	72.194	116.281	-
	อุดรธานี	-	-	-	-	444.672	467.539	-
รวม 8 จังหวัด (ขาด กาฬสินธุ์)	-	-	-	-	1,719.033	2,083.068	-	

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
5	เชียงใหม่	-	-	-	-	-	650.867	652.384
	เชียงใหม่	-	-	-	-	-	1,368.947	1,654.342
	น่าน	-	-	-	-	-	78.751	114.322
	พะเยา	-	-	-	-	-	-	164.109
	แพร่	-	-	-	-	-	204.874	246.604
	ลำปาง	-	-	-	-	-	391.952	457.795
	ลำพูน	-	-	-	-	-	71.129	80.586
	อุตรดิตถ์	-	-	-	-	-	231.684	280.740
	รวม 8 จังหวัด (ซากแม่ของสอน)	-	-	-	-	-	2,998.204	3,718.158
8	ชุมพร	-	-	-	-	170.646	217.491	252.412
	พังงา	-	-	-	-	58.112	68.058	115.976
	ภูเก็ต	-	-	-	-	586.596	381.572	644.185
	นครศรีธรรมราช	-	-	-	-	383.710	502.404	629.159
	ระนอง	-	-	-	-	83.434	100.494	141.176
	สุราษฎร์ธานี	-	-	-	-	256.807	331.575	402.856
	รวม 6 จังหวัด (ซาก กระบี่)	-	-	-	-	1,539.305	1,601.594	2,185.764

ตารางที่ 15 (ต่อ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาคที่	จังหวัด	ธ.ค. 2517	มี.ย. 2518	ธ.ค. 2518	มี.ย. 2519	ธ.ค. 2519	มี.ย. 2520	ธ.ค. 2520
9	ศรีสะเกษ	233.084	283.128	334.934	338.520	358.002	385.108	429.665
	ปัตตานี	192.736	210.506	223.004	238.660	267.512	301.011	343.212
	นราธิวาส	107.114	114.333	125.299	155.474	157.449	195.839	212.520
	ยะลา	118.212	134.845	144.252	184.193	186.098	203.303	258.981
	สงขลา	543.122	576.149	762.527	792.750	921.969	1,052.181	1,281.362
	พัทลุง	27.935	43.823	48.701	65.643	69.673	108.422	119.704
	รวม 6 จังหวัด (ซาก สกุน)	1,222.203	1,362.784	1,638.717	1,775.245	1,960.723	2,245.864	2,645.454

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์

ตารางที่ 16 เงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาค	มี.ย.2515	ธ.ค.2515	มี.ย.2516	ธ.ค.2516	มี.ย.2517	ธ.ค.2517	มี.ย.2518	ธ.ค.2518	มี.ย.2519	ธ.ค.2519	มี.ย.2520	ธ.ค.2520
ภาค 1	1225.888	1487.211	1755.022	1940.659	2387.887	2817.993	3141.122	3562.637	4057.90	4838.976*	5073.644*	5541.502
2	2034.967	2358.884	2870.101	3095.931	3761.927	4172.490	4917.106	5227.686	6142.741	6783.787*	7818.872*	8269.639
3	1248.083	1478.780	1687.373	1729.709	2019.171	2344.763	2537.244	2602.178	3016.456*	3388.845*	3762.071*	4077.705*
4	1358.882	1598.460	1886.520	1925.314	2260.216	2506.246	2800.998	2971.987	3319.212	3527.250*	3941.253*	4374.473
5	1398.912	1568.513	1805.830	2006.134	2332.846	2628.672	2945.863	3211.934	3610.863	3991.374	4570.299*	4969.250*
6	1330.226	1790.384	1923.058	2210.717	2589.701	3222.117	3392.379	3772.865	4106.965	4701.393	5015.643	5610.055
7	1684.459	1952.935	2344.814	2426.612	3059.974	3480.739	4232.023	4444.084	5467.826	5766.947	6942.510	7186.834
8	1373.020	1526.692	1757.924	1918.182	2243.077	2473.213	2702.313	2978.788	3306.233	3795.068*	4354.790*	4751.050*
9	1222.015	1397.703	1604.959	1810.118	2095.918	2410.778*	2670.48*	2930.182*	3161.002*	3386.346*	3734.409*	4063.628*
เขตกรุงเทพมหานคร	29374.793	32753.110	36178.730	39191.756	42056.921	47453.724	50843.124	54877.751	58786.759	65930.843	72775.229	81493.956
รวมทั้งหก	42251.245	47912.672	53814.331	58255.132	64807.638	73510.735*	80182.652*	86580.092	94975.957	106110.836	117988.711	130338.088

หมายเหตุ *ตัวเลขที่ประมาณไว้ เพราะข้อมูลเปิดเผยไม่ได้ ตามวิธีการในหน้า 69, 78

ที่มา : ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 17 เงินให้กู้และขอลงของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย : ล้านบาท)

ภาค	มี.ย.2515	ธ.ค.2515	มี.ย.2516	ธ.ค.2516	มี.ย.2517	ธ.ค.2517	มี.ย.2518	ธ.ค.2518	มี.ย.2519	ธ.ค.2519	มี.ย.2520	ธ.ค.2520
ภาค 1	529.073	642.760	643.864	814.190	792.114	1048.121	1024.448	1327.190	1444.489	1869.086*	2298.373*	2928.918
2	664.494	742.154	922.617	1128.769	1298.887	1497.414	1795.536	2032.317	2320.855	2774.069*	3628.724*	4333.987
3	454.188	564.362	611.878	782.540	874.087	1064.580	1190.677	1425.080	1483.647*	1889.126*	2253.862*	2885.028
4	380.171	536.726	587.115	718.274	796.021	953.246	1093.547	1291.147	1388.380	1774.873*	2137.794*	2642.807
5	793.918	892.846	979.106	1177.998	1301.750	1472.874	1725.494	1980.590	2261.925	2439.989	3076.384*	3812.518
6	578.107	657.659	696.673	908.539	916.389	1206.486	1418.329	1687.849	1901.470	2483.975	3021.016	3731.939
7	660.690	771.992	764.956	1181.243	1438.149	1652.012	2491.200	2516.489	3362.926	3816.223*	4875.902*	5641.853
8	486.414	596.915	550.994	818.041	856.266	903.456	985.799	1076.601	1219.205	1589.301*	1643.290*	2241.870
9	742.952	806.564	943.958	1129.312	1147.756	1458.185*	1626.909*	1795.633*	1819.980*	2024.354*	2303.196*	2711.761
เขตกรุงเทพมหานคร	25321.753	28190.040	32383.814	39702.430	45470.250	52862.320	55836.117	63355.147	71013.465	75298.224	82419.878	91155.567
รวมทั้งหมด	30611.760	34402.018	39284.975	48368.336	54891.669	64118.694*	69188.056*	78488.043*	88216.343	95859.221	107658.420	122086.224

หมายเหตุ

* ตัวเลขที่ประมาณไว้ เพราะข้อมูลเปิดเผยไม่ได้ ตามวิธีการในหน้า 69, 78

ที่มา : ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 18 ผลิตภัณฑ์รายภาคเปรียบเทียบกับปริมาณเงินใหญ่และข้อลดของภาคต่าง ๆ ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย : เปอร์เซ็นต์)

ปี พ.ศ.	2515	2516	2517	2518	2519	2520
ภาค						
ตะวันออกเฉียงเหนือ	-11.46 [14.66 ๓.๒๐]	-11.91 [15.03 ๓.๑๒]	-12.11 [15.26 ๓.๑๕]	-11.52 [14.98 ๓.๔๖]	-11.77 [15.59 ๓.๘๒]	-10.42 [14.95 ๔.๕๓]
เหนือ	-8.66 [13.17 ๔.๕๑]	-9.14 [13.45 ๔.๓๑]	-9.45 [13.63 ๔.๑๘]	-8.49 [13.16 ๔.๖๗]	-9.07 [14.2 ๕.๑๓]	-7.4 [13.58 ๖.๑๘]
ใต้	-9.25 [13.33 ๔.๐๘]	-8.78 [12.81 ๔.๐๓]	-8.84 [12.52 ๓.๖๘]	-8.9 [12.56 ๓.๖๖]	-7.45 [11.22 ๓.๗๗]	-7.4 [11.44 ๔.๐๖]
กลาง	-23.32 [29.59 ๖.๒๗]	-22.95 [29.41 ๖.๔๖]	-23.05 [29.60 ๖.๕๕]	-22.42 [29.91 ๗.๔๙]	-20.97 [29.79 ๘.๘๒]	-19.56 [30.13 ๑๐.๕๗]
กรุงเทพฯ	52.7 [29.24 ๘๑.๘๔]	52.78 [29.30 ๘๒.๐๘]	53.45 [28.99 ๘๒.๔๔]	51.33 [29.39 ๘๐.๗๒]	49.27 [29.2 ๗๘.๔๗]	44.76 [29.90 ๗๔.๖๖]
รวม	100 ๑๐๐	100 ๑๐๐	100 ๑๐๐	100 ๑๐๐	100 ๑๐๐	100 ๑๐๐

ที่มา : จำนวนจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, ผลิตภัณฑ์รายภาค และธนาคารแห่งประเทศไทย
ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์

เลขอาหรับ คือ สัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาค (Gross Regional Products)

เลขไทย คือ สัดส่วนของเงินใหญ่และข้อลดแต่ละภาค

ตารางที่ 19 A/D Ratio ของภาคต่าง ๆ (Advance-Deposit Ratio)

ภาค	ช่วงเวลา											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ตะวันออกเฉียงเหนือ	0.32	0.36	0.34	0.41	0.39	0.42	0.43	0.49	0.45	0.53	0.57	0.65
เหนือ	0.50	0.46	0.45	0.49	0.45	0.46	0.50	0.52	0.54	0.57	0.64	0.71
ใต้	0.47	0.48	0.44	0.52	0.46	0.48	0.49	0.49	0.47	0.50	0.49	0.56
กลาง	0.37	0.37	0.36	0.42	0.38	0.40	0.43	0.44	0.45	0.49	0.54	0.51
กรุงเทพฯ	0.86	0.86	0.90	1.01	1.08	1.11	1.10	1.15	1.21	1.14	1.13	1.12
ทั้งประเทศ (เฉลี่ย)	0.72	0.72	0.73	0.83	0.85	0.87	0.86	0.91	0.93	0.90	0.91	0.94

ที่มา : จำนวนจากธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายกำกับธนาคารพาณิชย์

เมื่อได้ปรับค่าตามวิธีการ 2 ชั้นนี้แล้ว ก็จะได้ตัวเลขเงินฝากและสินเชื่อ
ครบถ้วนทุกช่วง ดังตารางที่ 16 และ 17

(3) สมมุติฐานในการศึกษา การจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของระบบ
ธนาคารพาณิชย์ไทย จะมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อสัดส่วนของสินเชื่อในท้องถิ่นนั้น จาก
สินเชื่อทั้งหมดมีความใกล้เคียงกัน หรือมีความแตกต่างกันน้อยมาก กับสัดส่วนของผลิต
ภัณฑ์รายภาค (Gross Regional Product หรือ GRP) ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ
ในประเทศ (Gross Domestic Products หรือ GDP) ดังที่เป็นอยู่ในขณะนี้
การจัดสรรในลักษณะนี้เรียกว่า การจัดสรรที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (Proportional
Distribution) จึงจะถือว่า มีประสิทธิภาพตามหลักของ Static Efficiency
แต่ถ้าสัดส่วนของสินเชื่อไม่ใกล้เคียงกับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคโดยมีส่วนต่างกันมาก
แล้ว ก็แสดงว่าการจัดสรรทรัพยากรของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นยังคงย่ำประสิทธิภาพอยู่

(4) การศึกษา

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่าโดยทั่ว ๆ ไปแล้วการจัดสรรทรัพยากร
หรือสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์แบ่งตามท้องถิ่นนั้นยังคงย่ำประสิทธิภาพอยู่ ทั้งนี้เพราะ
จากตัวเลขที่คำนวณได้นั้น ปรากฏว่าสัดส่วนของสินเชื่อในแต่ละท้องถิ่นจากสินเชื่อทั้งหมด
ของระบบธนาคารพาณิชย์ไม่ใกล้เคียงกับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคในผลิตภัณฑ์ประชา
ชาติ ซึ่งสัดส่วนของผลผลิตในท้องถิ่นจากผลิตภัณฑ์ประชาชาตินี้ จะถือเป็นหลักเกณฑ์
ของการพิจารณาการจัดสรรทรัพยากรว่า จะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ
ภาคใต้ และภาคกลาง สินเชื่อที่ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยให้แก่ภาคเหล่านี้เป็นไป
ในสัดส่วนที่น้อยกว่าสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคในผลิตภัณฑ์ประชาชาติทั้งสิ้น และความ
แตกต่างกันมีตั้งแต่ 7 % ขึ้นไปจนถึงมากที่สุดเป็น 20 % ความแตกต่างของสัดส่วน
ทั้งสองมีน้อยที่สุดในภาคเหนือ และภาคใต้

ในภาคเหนือ นั้น สัดส่วนของสินเชื่อในระหว่าง พ.ศ. 2515 - 20 เป็น 4.51, 4.31, 4.18, 4.67, 5.13 และ 6.18 % ในขณะที่สัดส่วนของผลผลิตของภาคเหนือในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็น 13.17, 13.45, 13.63, 13.16, 14.2 และ 13.58 % ซึ่งจะเห็นว่า สัดส่วนของสินเชื่อจะน้อยกว่าสัดส่วนของผลผลิตของภาคเหนือในผลิตภัณฑ์ประชาชาติอยู่ตั้งแต่ 7 - 9 % หรือความแตกต่างมีระหว่าง 7 - 9 %

ส่วนภาคใต้นั้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 20 สัดส่วนของสินเชื่อเป็น 4.08, 4.03, 3.68, 3.66, 3.77 และ 4.06 % ในขณะที่สัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคของภาคใต้ในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็น 13.33, 12.81, 12.52, 12.56, 11.22 และ 11.44 % ดังนั้น ความแตกต่างกันระหว่างสัดส่วนทั้งสองจึงมีระหว่าง 7 - 9 % เช่นเดียวกับภาคเหนือ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 20 สัดส่วนของสินเชื่อของภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสินเชื่อทั้งหมดทุกภาคเป็น 3.2, 3.12, 3.15, 3.46, 3.82 และ 4.53 % ในขณะที่สัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็น 14.66, 15.03, 15.26, 14.98, 15.59 และ 14.95 % จะเห็นว่า สัดส่วนของสินค้ายเชื่อจะน้อยกว่าสัดส่วนของผลผลิตอยู่ประมาณ 10 - 11 % หรือความแตกต่างระหว่างสัดส่วนทั้งสองเป็น 10 - 11 %

ภาคกลาง สัดส่วนของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ แก่ภาคกลางนี้มีน้อยมากเมื่อเทียบกับสัดส่วนของผลผลิตในภาคนี้ หรือพูดได้ว่า ผลต่างของสัดส่วนทั้งสองมีมาก ในระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 20 สัดส่วนของสินเชื่อเป็น 6.27, 6.46, 6.55, 7.49, 8.82 และ 10.57 % ในขณะที่สัดส่วนของผลผลิตเป็น 29.59, 29.41, 29.6, 29.91, 29.79 และ 30.13 % ความแตกต่างของสัดส่วนทั้งสองมีระหว่าง 19 - 23 %

เขตกรุงเทพมหานคร สัดส่วนของสินเชื่อมากกว่าสัดส่วนของผลผลิต
ในเขตกรุงเทพฯ เพียงท้องถิ่นเดียวกัน และความแตกต่างของสัดส่วนทั้งสองมีมาก
ที่สุด คือ แตกต่างกันประมาณ 50 % นี้แสดงว่าธนาคารพาณิชย์สนใจที่จะให้สินเชื่อใน
เขตกรุงเทพฯ มาก สัดส่วนของสินเชื่อเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ คอสินเชื่อทั้งหมดมี
มากถึงประมาณ 80 % ระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 20 สัดส่วนของสินเชื่อของ
ธนาคารพาณิชย์เป็น 81.94, 82.08, 82.44, 80.72, 78.47 และ 74.66 %
ในขณะที่สัดส่วนของผลผลิตในเขตกรุงเทพฯ เป็น 29.24, 29.3, 28.99, 29.39,
29.2 และ 29.9 % ความแตกต่างระหว่าง 2 สัดส่วนมีตั้งแต่ 44 - 53 %

(5) สรุปผล

จากการศึกษาจะเห็นว่า การจัดสรรทรัพยากรของธนาคารพาณิชย์
คือ การให้สินเชื่อในแต่ละท้องถิ่นนั้นยังคงมีประสิทธิภาพอยู่ ทั้งนี้เพราะสัดส่วนของ
สินเชื่อในแต่ละท้องถิ่นคอสินเชื่อทั้งหมดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้น ยังไม่เท่า
กันหรือใกล้เคียงกันกับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคของท้องถิ่นต่าง ๆ ในผลิตภัณฑ์
ประชากรตามหลักของควมมีประสิทธิภาพสูงในการจัดสรรทรัพยากรของธนาคาร
ในพื้นที่เลย

ผลจากการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยสนใจ
ที่จะให้สินเชื่อในเขตกรุงเทพฯ มากที่สุด โดยเห็นได้ว่า สินเชื่อในเขตกรุงเทพฯ
เป็นสัดส่วนประมาณ 74 - 82 % ของสินเชื่อทั้งหมดทุกภาคในขณะที่สินเชื่อในภาคทั้ง
สี่ คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง มีรวมกันเพียง
ประมาณ 16 - 20 % ของสินเชื่อทั้งหมดเท่านั้น นอกจากจะแสดงความคดประสิทธิภาพ
ในการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ยังแสดงให้เห็นอีกด้วยว่า ระบบธนาคาร
พาณิชย์ไทยสนใจที่จะให้สินเชื่อเฉพาะแต่เพียงกรุงเทพฯ เท่านั้น ซึ่งอาชีพต่าง ๆ
และผลผลิตในเขตกรุงเทพฯ ที่สำคัญที่สุดก็คือ อุตสาหกรรม รองลงไปก็คือ การค้า
ส่งและค้าปลีก บริการ และธุรกิจการธนาคารฯ และเมื่อพิจารณาถึงสาขาที่ธนาคาร

พาณิชย์สนใจให้สินเชื่อกับลูกค้ามาแล้วในหัวข้อที่ 4.3.1 พบว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยสนใจสาขาการค้าส่งและค้าปลีก ดังนั้น จึงอาจพูดได้ว่าสาขาการค้าส่งและค้าปลีกในเขตกรุงเทพฯ นั้นจะเป็นสาขาที่ได้รับสินเชื่อจากระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมากที่สุด ซึ่งเป็นการเน้นให้เห็นถึงการคอยประสิทธิภาพในการจัดสรรสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมากยิ่งขึ้น คือ นอกจากจะให้สินเชื่อเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ สูงที่สุด โดยดึงมาจากสินเชื่อที่ควรจะให้แก่ท้องถิ่นภาคอื่น ๆ แล้ว ยังให้สินเชื่อเฉพาะแก่สาขาการค้าส่งและค้าปลีกที่อยู่เฉพาะในเขตกรุงเทพฯ อีกด้วย ซึ่งการให้สินเชื่อแบบนี้ ทำให้เงินทุนหมุนเวียนของเขตกรุงเทพฯ และโดยเฉพาะสาขาการค้าส่งและค้าปลีกมีมากกว่าท้องถิ่นอื่น ๆ หรือสาขาอื่น ๆ ในเขตเดียวกัน ทำให้กิจการต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพฯ (โดยเฉพาะสาขาการค้าส่งและค้าปลีก) ขยายกิจการได้มาก และเจริญก้าวหน้าไปไต่อย่างรวดเร็วกว่ากิจการอื่น ๆ ในภาคอื่น ๆ ด้วย จึงเป็นการจัดสรรสินเชื่อให้แก่ท้องถิ่นที่ไม่ได้มีส่วนเพิ่มผลผลิตโดยตรง ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของภาคจึงมีความเหลื่อมล้ำกันมากยิ่งขึ้น ไม่บรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาคนอกจากนี้สาขาการค้าส่งและค้าปลีกก็ไม่ได้เป็นสาขาที่ให้ผลผลิตและกำลังการผลิตโดยตรงด้วย จะเห็นว่า สัดส่วนของสินเชื่อแก่ท้องถิ่นต่าง ๆ ตามที่อธิบายมาแล้วไม่สอดคล้องตามหลักเกณฑ์หรือสมมุติฐานที่ตั้งไว้เกี่ยวกับประสิทธิภาพที่สูงในการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยเลย ดังนั้น การจัดสรรทรัพยากรของระบบเศรษฐกิจจึงยังไม่มีที่เหมาะสม และยังไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ เงินทุนหมุนเวียนในเขตกรุงเทพฯ มีมากกว่าท้องถิ่นในส่วนภูมิภาค กิจการในเขตกรุงเทพฯ จึงเจริญก้าวหน้าไปมากกว่า

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก (Advance Deposit Ratio) ของแต่ละท้องถิ่น จะเห็นว่าในเขตกรุงเทพฯ นั้นมีการนำเงินฝากไปให้กู้และซื้อมากที่สุด ส่วนภาคอื่น ๆ นั้นมีอัตราส่วนนี้ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 0.3 - 0.6 ซึ่งน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมที่สุดมาก แต่ในช่วงที่ 12 (ช.ค. 2520) อัตราส่วนนี้

ของภาคเหนือสูงขึ้นมากเป็น 0.71 เกินกว่าระดับปกติของวงกอน ๆ ตามหลักที่ถือปฏิบัติกันนั้น¹ อัตราส่วนนี้โดยปกติไม่ควรเกิน 0.75 - 0.8 หรือ 75 - 80 % ของยอดเงินฝากรวม จึงจะถือว่า ธนาคารพาณิชย์ใหญ่เงินในอัตราส่วนที่พอเหมาะ ถ้าอัตราส่วนสูงกว่านี้ ก็แสดงว่า ใหญ่มากเกินไป (Over Lending) ซึ่งจะทำให้ฐานะทางการเงินของธนาคารตกอยู่ในภาวะอันตราย

ส่วนในเขตกรุงเทพฯ นั้น อัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากสูงที่สุด ในช่วงแรกคือ มี.ย. 2515 นั้น อัตราส่วนนี้ในเขตกรุงเทพฯ เป็น 0.86 และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 1.0 ในช่วงที่ 4 และสูงขึ้นอีกจนเป็น 1.12 ในช่วงที่ 12 ซึ่งแสดงว่า การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพฯ มีประมาณ 1 เท่าตัวของเงินฝากในเขตกรุงเทพฯ นี้ โดยอาจจะดึงมาจากภาคต่าง ๆ ทั้งตะวันออกเฉียงเหนือเหนือ ไค และกลางมาด้วยก็ได้ เพราะอัตราส่วนนี้ในท้องถิ่นภาคต่าง ๆ คำมากเงินฝากที่รวบรวมได้ในภาคต่าง ๆ 1 หน่วยนั้น ไคจัดสรรให้สินเชื่อแก่ภาคนั้นเฉลี่ยประมาณ 0.5 หน่วย หรือเพียง 50 % ของเงินฝากทั้งหมดในภาคนั้น ๆ แต่ในเขตกรุงเทพฯ เงินฝากที่รวบรวมได้ 1 หน่วยนั้น ให้สินเชื่อไปในเขตนี้อีกถึง 1 เท่าตัว หรือเท่ากับจัดสรรสินเชื่อไป 100 % ของเงินฝากทั้งหมดในเขตกรุงเทพฯ

เมื่อเฉลี่ยอัตราส่วนนี้ของทั้งประเทศแล้ว พบว่า อัตราส่วนเป็น 0.7-0.94 ในช่วงแรก ๆ อัตราส่วนเป็น 0.7 - 0.8 แสดงว่า เป็นไปด้วยความเหมาะสม แต่ในช่วงหลังตั้งแต่ช่วงที่ 8 เป็นต้นไปนั้น อัตราส่วนนี้ไม่ค่อยเหมาะสมนัก ทั้งนี้ อัตราส่วนสูงขึ้นไปเป็น เพราะตัวเลขนี้สูงขึ้นมากในเขตกรุงเทพฯ

ดังนั้น จากการคำนวณสัดส่วนของสินเชื่อในท้องถิ่นต่าง ๆ ต่อสินเชื่อทั้งหมดทุก ๆ ท้องถิ่น เปรียบเทียบกับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคในผลิตภัณฑ์ประชาชาติแล้ว

¹สุภัทร สุคนธาภิรมย์, "การขาดความมั่นคงแข็งแรงทางการเงิน,"
วารสารธนาคาร, หน้า 51.

จึงได้ข้อสรุปว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีความค่อยประสิทธิภาพในการจัดสรร
ทรัพยากร (สินเชื่อ) แก่ท้องถิ่นต่าง ๆ อยู่มาก โดยการให้สินเชื่อในสัดส่วนที่น้อย
กว่าสัดส่วนของผลิตภัณฑ์รายภาคของท้องถิ่นนั้นในผลิตภัณฑ์ประชาชาติ แก่ภาคต่าง ๆ
4 ภาค คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ส่วนในเขต
กรุงเทพฯ นั้น สัดส่วนของสินเชื่อที่จัดสรรให้เขตนี้มีมากกว่าสัดส่วนของผลิตภัณฑ์ราย
ภาคในผลิตภัณฑ์ประชาชาติอย่างมากถึงประมาณ 50 % และเมื่อคำนวณอัตราส่วนสินเชื่อ
ต่อเงินฝากแล้ว ก็ยิ่งเห็นได้ชัดเกินขึ้นว่า แม้ในภาคต่าง ๆ 4 ภาคจะรวบรวมเงิน
ฝากได้มากเท่าใดก็ตาม แต่การจัดสรรสินเชื่อชี้ให้เห็นว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทย
ได้ดึงเงินฝากใน 4 ภาคนั้นมาปล่อยใหญ่และซื้อมากในเขตกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่
ใน 4 ภาคนั้นอัตราส่วนเป็นเพียง 0.3 - 0.6 เท่านั้น ไม่ถึง 0.7 เลย แต่เฉพาะ
ในเขตกรุงเทพฯ กลับปรากฏว่า อัตราส่วนเป็นตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป จนถึง 1.2 ดังนั้น
จึงทำให้เราได้ข้อสรุปเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของ
ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยว่า รูปแบบยังมีการค่อยประสิทธิภาพอยู่ การจัดสรรทรัพยากร
ของระบบเศรษฐกิจจึงยังไม่เหมาะสม และยังไม่ก่อให้เกิดผลคือระบบเศรษฐกิจ
ทั้งนี้เนื่องจากผลที่ได้ในคอนต้น ๆ ที่ว่าโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย
ยังมีการกระจุกตัวอยู่ ไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง จึงทำให้พฤติกรรมต่าง ๆ
ที่แสดงออกมามีประสิทธิภาพน้อย และทำให้ระบบเศรษฐกิจไม่เกิดแบบแผนการจัดสรร
ทรัพยากรที่ดี

4.5.2 ผลกระทบต่อความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ (Economic Growth) ความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจแสดงถึงรายได้ประชาชาติที่แท้จริงต่อ
บุคคล (Real Per capita income) เพิ่มขึ้นในระยะยาว ประเทศไทยเป็นประ
เทศที่กำลังพัฒนา ยังต้องการความเจริญในหลายด้านและหลายสาขา ทั้งภาคเศรษฐกิจ
การเงินและภาคแท้จริง ดังนั้นการวิเคราะห์ผลกระทบในด้านความเจริญเติบโตของระบบ
เศรษฐกิจจากโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัว กับพฤติกรรมของระบบธนาคาร
พาณิชย์ไทยนั้น ก็จะ

การเติบโตหรือการขยายตัวของภาคการเงิน และภาคแท้จริงควบคู่กันไปในแต่ละท้องถิ่นว่า การเติบโตของภาคเศรษฐกิจทั้งสองเป็นอย่างไร และมีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Shift and Share (Shift and Share Analysis) ศึกษาคือส่วนเคลื่อนย้ายและส่วนแบ่งของตัวแปรต่าง ๆ โดยตัวแปรเหล่านี้เป็นทั้งตัวแปรในภาคแท้จริงและภาคการเงิน ภาคแท้จริงนั้นจะพิจารณาโดยแบ่งตัวแปรเป็น 11 สาขาตามการจัดสาขาของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีสาขาเกษตรกรรม การเหมืองแร่และขุดหิน อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การไฟฟ้าและประปา การคมนาคมและขนส่ง การค้าส่งและค้าปลีก การธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย การบริหารและป้องกันประเทศ และบริการ นอกจากนั้นก็จะรวมถึงผลิตภัณฑ์รายภาค (Gross Regional Products หรือ GRP) ด้วย ส่วนภาคการเงินนั้นจะพิจารณาโดยแยกตัวแปรเป็น 2 ส่วนคือ ยอดเงินใหญ่และยอดเล็ก ซึ่งรวมเรียกว่ายอดเงินเชื่อ และยอดเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งนี้ จะดูการเติบโตเป็นท้องถิ่นโดยแบ่งระบบเศรษฐกิจออกเป็นภาคต่าง ๆ ตามภูมิศาสตร์ได้ 4 ภาค และ 1 เขต คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนแบ่งและส่วนเคลื่อนย้ายที่จะพิจารณามี 3 ประการ¹ คือส่วนแบ่ง (Regional Share) และส่วนเคลื่อนย้ายซึ่งมี 2 อย่าง คือ Proportionality

---

¹เรียบเรียงจาก ศุภชัย พานิชภักดิ์, "ความเกี่ยวเนื่องระหว่างสาขาเศรษฐกิจในภาคใต้ของประเทศไทย," และ ชนิษฐา มีสุข, "ความสัมพันธ์ระหว่างภาคเศรษฐกิจจริงและภาคการเงินในการเติบโตของภาคใต้ : รายงานเบื้องต้น," วารสารเศรษฐศาสตร์, ปีที่ 9, เล่มที่ 1 (มิถุนายน 2519), หน้า 24 และ 41 ตามลำดับ

Shift หรือ Industrial Mix Components และ Differential Shift หรือ Locational Shift

ส่วนแบ่งแบบ Regional Share ก็คือ การเติบโตของตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์ประชาชาติหรือรายได้ประชาชาติ (Gross Domestic Products หรือ GDP) ในแต่ละปี

ส่วนเคลื่อนย้ายแบบ Proportionality Shift หรือ Industrial Mix Components ก็คือ การเติบโตของตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับ การเติบโตของตัวแปร นั้นในระดับชาติ เมื่อเทียบกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติหรือรายได้ประชาชาติ

ส่วนเคลื่อนย้ายแบบ Differential Shift หรือ Locational Shift ก็คือ การเติบโตของตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของการเติบโตของตัวแปรนั้นในแต่ละภาค กับการเติบโตของตัวแปรนั้นในระดับประเทศ

เพื่อที่จะเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น ก็จะยกตัวอย่างมาอธิบายโดยการใส่สูตร เช่นในภาคแท้จริง ถ้าเราจะคำนวณ Shift and Share เฉพาะภาคเกษตรกรรม ในท้องถิ่นภาคเหนือ และระหว่างปี 2515 - 16 ก็จะเขียนสูตรอธิบายได้ดังนี้ คือ

$$\begin{aligned} \Delta X_{\text{เกษตร.เหนือ}} &= \overbrace{X_{\text{เกษตร.เหนือ}}^{2515} \left(\frac{\text{GDP}^{2516}}{\text{GDP}^{2515}} - 1 \right)}^{\text{Regional Share}} \\ &+ \underbrace{X_{\text{เกษตร.เหนือ}}^{2515} \left(\frac{X_{\text{เกษตร.ชาติ}}^{2516}}{X_{\text{เกษตร.ชาติ}}^{2515}} - \frac{\text{GDP}^{2516}}{\text{GDP}^{2515}} \right)}_{\text{Proportionality Shift}} \\ &+ \underbrace{X_{\text{เกษตร.เหนือ}}^{2515} \left(\frac{X_{\text{เกษตร.เหนือ}}^{2516}}{X_{\text{เกษตร.เหนือ}}^{2515}} - \frac{X_{\text{เกษตร.ชาติ}}^{2516}}{X_{\text{เกษตร.ชาติ}}^{2515}} \right)}_{\text{Differential Shift}} \end{aligned}$$

และ X ก็คือ subscript ของตัวแปร

ส่วนในภาคการเงิน ถ้าจะคำนวณ Shift and Share เฉพาะสินเชื่อ
ในท้องถิ่นภาคเหนือ และระหว่างปี 2515-16 ก็จะเขียนสูตรอธิบายได้ดังนี้ คือ

$$\begin{aligned} & \text{Regional Shift} \\ \Delta X_{\text{สินเชื่อ.เหนือ}}^{2515} &= X_{\text{สินเชื่อ.เหนือ}}^{2515} \left(\frac{\text{GDP}^{2516}}{\text{GDP}^{2515}} - 1 \right) \\ & \text{Proportionality Shift} \\ + X_{\text{สินเชื่อ.เหนือ}}^{2515} & \left(\frac{X_{\text{สินเชื่อ.ชาติ}}^{2516}}{X_{\text{สินเชื่อ.ชาติ}}^{2515}} - \frac{\text{GDP}^{2516}}{\text{GDP}^{2515}} \right) \\ & \text{Differential Shift} \\ + X_{\text{สินเชื่อ.เหนือ}}^{2515} & \left(\frac{X_{\text{สินเชื่อ.เหนือ}}^{2516}}{X_{\text{สินเชื่อ.เหนือ}}^{2515}} - \frac{X_{\text{สินเชื่อ.ชาติ}}^{2516}}{X_{\text{สินเชื่อ.ชาติ}}^{2515}} \right) \end{aligned}$$

ดังนั้น การวิเคราะห์ก็จะได้อธิบายแยกเป็นท้องถิ่นภาคต่าง ๆ ในระหว่าง
ปี พ.ศ. 2515 - 20 และศึกษาเป็นช่วงปีต่อปี ซึ่งได้เป็น 5 ช่วง คือ ปี 2515-
16, 2516-17, 2517-18, 2518-19 และ 2519-20

ขอบเขตของการวิเคราะห์แบบ Shift and Share นี้มีข้อจำกัด คือ
จะได้ผลสรุปเพียงคร่าว ๆ โดยไม่ได้บอกอย่างละเอียดและลึกซึ้งว่า อะไรเป็นเหตุ
หรือเป็นผลของความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้ การวิเคราะห์บอกได้แต่เพียงว่า
การเคลื่อนไหวของตัวแปรทั้งภาคแท้จริงและภาคการเงินเป็นอย่างไร และเติบโต
ไปในทางเดียวกันหรือไม่เท่านั้น ผลสรุปนั้นเป็นดังนี้ คือ

1. การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของสินเชื่อซึ่งเป็นตัวแปรทางการเงินและมูลค่าเพิ่มของภาคเศรษฐกิจจริงสาขาใดบางที่มีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันเมื่อเปรียบเทียบกับรายไตรมาส (โดยการหา Proportionality Shift ของสินเชื่อ)

2. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ นั้น การเติบโตของสินเชื่อซึ่งเป็นตัวแปรทางการเงินและมูลค่าเพิ่มของภาคเศรษฐกิจจริงคู่ใดที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มหรือลดไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับ การเติบโตของเขตเศรษฐกิจรวม คือในระดับประเทศ (โดยการหา Differential Shift ของตัวแปรต่าง ๆ)

ในที่นี้ จะพิจารณาค่าและเครื่องหมายของ Differential Shift เป็นสำคัญ เพื่อที่จะวิเคราะห์การเติบโตของตัวแปรต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว แม้จะถูก Proportionality Shift ด้วย แต่ก็เป็นเพียงส่วนประกอบในการพิจารณาเท่านั้นเอง

การศึกษาการเติบโตของตัวแปรต่าง ๆ ในภาคแท้จริงและภาคการเงินโดยวิธีการนี้ ก็เพื่อพิจารณาการเติบโต หรือการเคลื่อนไหวของสินเชื่อในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ควบคู่ไปกับการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของมูลค่าผลิตในท้องถิ่นนั้น และการเติบโตของมูลค่าผลิตในท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ควบคู่ไปกับการเติบโตของเงินฝากในท้องถิ่นนั้น เป็นการศึกษาการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของตัวแปรในภาคแท้จริงและภาคการเงินควบคู่กันไปในแต่ละท้องถิ่น โดยไม่ได้ออกถึงเหตุและผลของการเติบโตและการเคลื่อนไหวของตัวแปรเหล่านี้ เพียงแต่บอกได้ว่า การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวเป็นไปในทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าจะอธิบายเหตุและผลก็จะต้องใช้วิธีการอย่างอื่นต่อไปอีก ซึ่งจะไม่กล่าวถึงในที่นี้

การวิเคราะห์วิธีนี้มีข้อสมมุติฐานว่า ถ้าการเคลื่อนไหวของภาคการเงินและภาคแท้จริง คือ การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของสินเชื่อในท้องถิ่นกับมูลค่าผลิตในสาขาต่าง ๆ และสินเชื่อในท้องถิ่นกับมูลค่าผลิตทั้งหมดในท้องถิ่นนั้นไม่เป็นไป

ในทางเดียวกันแล้ว นับว่าเป็นแบบแผนการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวที่ไม่ก่อให้เกิดความเจริญเติบโตที่ดีและเหมาะสมสำหรับระบบเศรษฐกิจ ทั้งนี้ จะเป็นการชี้ให้เห็นถึงข้อสรุปที่ใดค่อนคน ๆ ว่า โครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยนั้นมีการกระจุกตัว คือมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ พฤติกรรมต่าง ๆ จึงเป็นไปในทางที่ไม่เสริมสร้างแบบแผนความเจริญเติบโตที่ดีของระบบเศรษฐกิจ ทำให้การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของระบบเศรษฐกิจในภาคการเงินและภาคแท้จริงของสาขาต่าง ๆ เป็นไปโดยไม่เป็นแบบแผนที่ควรจะเป็นสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยนี้

การคำนวณค่าตามวิธีการ Shift and Share นั้น ได้ผลออกมาซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้คือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากตารางที่ 20 - 24 ปรากฏว่า ตัวแปรการเงินซึ่งได้แก่ ยอดเงินใหญ่และซอลลซึ่งรวมเรียกว่าสินเชื่อ และยอดเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ในภาคนี้เติบโตไปในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจริง (Shift ของตัวแปรการเงินเป็นบวก) Differential Shift ของสินเชื่อเป็นบวกตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2516-17 เป็นต้นไป (ยกเว้นปี 2515-16 เป็นลบ) และมีขนาดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนเห็นได้ชัด แสดงว่าการเติบโตของสินเชื่อเคลื่อนย้ายมาจากภาคอื่น ๆ และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกด้วย แต่ Differential Shift ของเงินฝากเป็นลบ ปีเว้นปี คือ ปี 2515-16, 2517-18 และ 2519-20 แสดงว่ายอดเงินฝากเคลื่อนย้ายไปท้องถิ่นภาคอื่นหรือถูกภาคอื่นแย่งไป ดังนั้น เงินฝากจึงเติบโตในอัตราที่ต่ำกว่ายอดเงินฝากของท้องถิ่นภาคอื่น ๆ ในปีเว้นปี ดังกล่าว

การเคลื่อนไหวของตัวแปรการเงินนั้น หากมองอีกแง่หนึ่งก็คือ การเติบโตของภาคการเงินที่ยังไม่ได้สมดุลพอต่อการเติบโตของรายได้ประชาชาตินั้น ส่วนใหญ่เป็นผลของ Proportionality Shift ของตัวแปรการเงิน (โดยเฉพาะของสินเชื่อ) ซึ่งเป็นบวก และทำให้ Shift ทั้งหมดเป็นบวกด้วย

เมื่อหันมาดูการเติบโตของตัวแปรของภาคแท้จริง ซึ่งแยกตัวแปรตาม
 สาขาการผลิตเป็น 11 สาขาคงกัน และมีผลิตภัณฑ์รายภาค (Gross Regional
 Products หรือ GRP) ซึ่งเป็นผลผลิตรวมทั้งหมดของท้องถิ่นหนึ่ง ๆ เป็นอีกตัว
 แปรหนึ่งควย ทิศทางหรือเครื่องหมาย (signs) ของ Differential Shift
 ของสาขาเศรษฐกิจที่มีการเคลื่อนไหวในทางลบเป็นส่วนมากมี 7 สาขาจาก 11
 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม เหมืองแร่และยอยหิน อุตสาหกรรม การไฟฟ้า
 และประปา การคมนาคมและขนส่ง ที่อยู่อาศัย และบริการ แสดงว่า สาขา
 ดังกล่าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของสาขาทั้งหมด
 ในระดับประเทศ หรือพูดได้ว่ามีการเคลื่อนย้ายผลิตสาขาเหล่านี้ในภาคตะวันออกเฉียง
 เหนือไปยังภาคอื่น ๆ เป็นส่วนมากในช่วงระหว่างปี 2515-20 ส่วนสาขาที่
 มีการเคลื่อนไหวไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ Differential Shift เป็นบวก
 เป็นส่วนมาก มีสาขาการก่อสร้าง การค้าส่งและค้าปลีก การธนาคาร ฯ และ
 การบริหารและป้องกันประเทศ ซึ่งแสดงว่าสาขาเหล่านี้เติบโตไปในอัตราที่สูงกว่า
 การเติบโตของสาขาทั้งหมดในระดับประเทศ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในขณะที่สิ้นเชื้อ
 ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเคลื่อนย้ายมาจาก
 ภาคอื่น ๆ แต่สาขาที่มีการขยายตัวมากในภาคนี้กลับเป็นสาขาที่ไม่ได้เป็นสาขานำ
 ของประเทศเช่น สาขาอุตสาหกรรม บริการ หรือเกษตรกรรม แต่เป็นสาขาการ
 ก่อสร้าง การค้าส่งและค้าปลีก การธนาคาร ฯ และการบริหาร จึงชี้ให้เห็นว่า
 สาขาที่เจริญไปในทิศทางเกี่ยวกับการขยายตัวของสินเชื่อในภาคนี้เป็นสาขาที่ยังไม่
 จำเป็นนัก ในการที่จะนำความเจริญเติบโตมาสู่ท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ

ส่วนการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาคหรือ GRP นั้น พบว่า Diffe-
 rential Shift ของผลิตภัณฑ์รายภาคเป็นบวกใน 2 ปีแรกและปี 2518-19 และ
 เป็นลบเพียง 2 ปี คือ ปี 2517-18 และ 2519-20 แสดงว่า ผลิตภัณฑ์รายภาค
 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ แม้จะเติบโตมากกว่าภาคอื่น ๆ ในระยะแรกของ

การศึกษา คือ ปี 2515-16 และ 2516-17 แต่ก็มีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อย ๆ จนเห็นได้ชัด

สาขาเศรษฐกิจภาคแท้จริง มี Proportionality Shift เป็นบวก เป็นส่วนมาก ที่เป็นลบมีอยู่เพียง 3 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม การคมนาคมและขนส่ง และที่อยู่อาศัย ซึ่งแสดงว่า 3 สาขานี้เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของรายได้ประชาชาติ นอกจากสาขาเหล่านี้แล้ว สาขานอื่น ๆ เติบโตในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของรายได้ประชาชาติทั้งสิ้น

ภาคเหนือ จากตารางที่ 25-29 ปรากฏว่า ตัวแปรการเงินคือยอดสินเชื่อและยอดเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในภาคเหนือนี้ เติบโตไปในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจริง (Shift ของตัวแปรการเงินเป็นบวก) Differential Shift ของสินเชื่อเป็นบวกเป็นส่วนมาก (ยกเว้นปี พ.ศ. 2515-16 และ 2516-17 ซึ่งเป็นลบ) และมีขนาดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แสดงว่า สินเชื่อของภาคนี้เคลื่อนย้ายมาจากภาคอื่น ๆ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นด้วย ส่วน Differential Shift ของเงินฝากเป็นบวกในปีแรกและปีต่อมา แต่เห็นได้ชัดว่ามีแนวโน้มลดลง จนเป็นลบในปี 2519-20 ซึ่งแสดงว่าเงินฝากในภาคนี้หดตัวลงเรื่อย ๆ จนน้อยกว่าภาคอื่น ๆ ส่วน Proportionality Shift ของตัวแปรการเงินทั้งสองเป็นบวก และทำให้ Shift ทั้งหมดเป็นบวกด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเติบโตของภาคการเงินยังไม่ได้สมดุลกับการเติบโตของรายได้ประชาชาติ

ส่วนการเติบโตของตัวแปรภาคแท้จริงนั้น ถ้าดูทิศทางหรือเครื่องหมายของ Differential Shift แล้วสาขาการผลิตที่มีการเคลื่อนไหวไปในทางลบเป็นส่วนมาก มี 9 สาขาจาก 11 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม เหมืองแร่และขุดหิน อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การไฟฟ้าและประปา การคมนาคมและขนส่ง การธนาคารฯ ที่อยู่อาศัย และบริการ ซึ่งแสดงว่าเกือบทุกสาขาการผลิตในภาคเหนือ เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของสาขานั้น ๆ ทั้งหมดในระดับประเทศ ส่วนสาขาที่มี

การเคลื่อนไหวไปในทิศทางตรงกันข้าม คือ Differential Shift เป็นบวก มีสาขาการค้าส่งและค้าปลีก และการบริหารและป้องกันประเทศ (แต่สาขาบริหารไม่มี Differential Shift เป็น 0 เมื่อปี 2519-20 แสดงว่าไม่มีการเคลื่อนย้ายของสาขานี้ในภาคเหนือกับภาคอื่น ๆ เลย หรือพูดได้ว่าการเติบโตคงที่ในปีนี้) ซึ่งแสดงว่า 2 สาขานี้เติบโตไปในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของสาขานี้ทั้งหมดในประเทศ จะเห็นได้ว่า ในภาคเหนือขณะนี้สินเชื่อบริการพาณิชยกรรมขยายตัวมากขึ้นแล้ว สาขาการผลิตที่เติบโตมากขึ้นในภาคนี้คือ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และการบริหารและป้องกันประเทศ และโดยเฉพาะสาขาการค้าส่งและค้าปลีกนี้ ธนาคารพาณิชย์ไทยก็สนใจที่จะให้สินเชื่อเป็นสัดส่วนมากที่สุดต่อสินเชื่อบริการพาณิชยกรรมอยู่แล้ว จึงเป็นที่น่าสังเกตว่า การขยายตัวของสินเชื่อและผลผลิตของสาขานี้ในภาคเหนือเป็นไปในทางเดียวกัน

ส่วนการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาค หรือ GRP นั้นพบว่า ส่วนมากมีเครื่องหมายเป็นบวก ที่เป็นลบมีเฉพาะปี 2517-18 และ 2519-20 แสดงว่าผลิตภัณฑ์รายภาคของภาคเหนือนี้เติบโตมากกว่าภาคอื่น ๆ

ส่วน Proportionality Shift ของสาขาการผลิตในภาคนี้เป็นบวกเป็นส่วนมาก ที่เป็นลบมี 5 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคม และขนส่ง การค้าส่งและค้าปลีก และที่อยู่อาศัย แสดงว่า 5 สาขานี้เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของรายได้ประชาชาติ แต่สาขานอกจากนี้เติบโตในอัตราสูงกว่ารายได้ประชาชาติทั้งสิ้น

ภาคใต้ จากตารางที่ 30-34 ปรากฏว่า ตัวแปรการเงินซึ่งได้แก่ ยอดสินเชื่อและยอดเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในภาคนี้ เติบโตเป็นไปในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจริง (Shift เป็นบวก) และ Proportionality Shift ของสินเชื่อ สูงกว่า Shift ทั้งหมดของภาคใต้ใน

3 ช่วงแรก คือ ปี พ.ศ. 2515-16, 2516-17 และ 2517-18 ซึ่งแสดงว่า Differential Shift เป็นลบ แต่ Differential Shift ก็เริ่มเปลี่ยนเครื่องหมายจากลบมาเป็นบวกตั้งแต่ปี 2518-19 เป็นต้นไป และมีแนวโน้มจะมีขนาดใหญ่ขึ้น แสดงว่าการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทยในภาคใต้ ใน 3 ช่วงแรกนั้นน้อยกว่าการให้สินเชื่อในภาคอื่น ๆ แต่ก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2518-19 ส่วน Differential Shift ของเงินฝากซึ่งเป็นบวกในช่วง 3 ปีแรก กลับเปลี่ยนเป็นลบในปี 2518-19 เป็นต้นไป ซึ่งในช่วงนี้ Differential Shift ของสินเชื่อ เปลี่ยนเครื่องหมายเป็นตรงกันข้ามพอดี คือ จากลบเป็นบวก จึงชี้ให้เห็นว่า ขณะที่สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในภาคนี้เติบโตมากขึ้นแต่เงินฝากกลับลดน้อยลง เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ

ส่วน Proportionality Shift ของตัวแปรการเงินนั้นเป็นบวก และทำให้ Shift ทั้งหมดเป็นบวกด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การเติบโตของภาคการเงินยังไม่สอดคล้องพอดีกับการเติบโตของรายได้ประชาชาติ

เมื่อหันมาดูการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจริง จะเห็นว่าเครื่องหมายของ Differential Shift ของสาขาการผลิตที่มีการเคลื่อนไหวไปในทางลบเป็นส่วนมากมี 7 สาขา จาก 11 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การก่อสร้าง การไฟฟ้าและประปา การธนาคาร ฯ ที่อยู่อาศัย และบริการ แสดงว่า สาขาเหล่านี้ในภาคใต้เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของสาขานี้ทั้งหมดในระดับประเทศ ส่วนสาขาที่มีการเคลื่อนไหวไปในทางตรงกันข้าม คือ Differential Shift เป็นบวกมีสาขาเหมืองแร่และยอหิน การคมนาคมและขนส่ง การค้าส่งและค้าปลีก และการบริหารและป้องกันประเทศ ซึ่งแสดงว่า สาขาเหล่านี้ขยายตัวมากในภาคใต้ เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ

ส่วนการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาคหรือ GRP นั้นปรากฏว่าเคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ โดยในปี 2515-16 นั้น Differential Shift เป็นลบ

และมีขนาดใหญ่ แต่เริ่มมีขนาดลดลงในปีต่อมา และเป็นบวกในปี 2517-18 แต่ก็เป็นลบอีกในปีถัดมา จนเป็นบวกในปีสุดท้ายของการศึกษา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์รายภาคนั้นเติบโตน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ แต่เริ่มเติบโตสูงขึ้นจากเดิม และการเติบโตก็เป็นไปในแง่ขึ้น ๆ ลง ๆ ไปเรื่อย ๆ

ส่วน Proportionality Shift ของสาขาการผลิตต่าง ๆ เป็นบวก และลบเป็นจำนวนใกล้เคียงกัน สาขาที่เป็นลบมีน้อยกว่าที่เป็นบวกอยู่ 1 สาขา สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคมและขนส่ง การค้าส่งและค้าปลีก และที่อยู่อาศัย มี Proportionality Shift เป็นลบ ซึ่งแสดงว่าสาขาเหล่านี้เติบโตน้อยกว่าการเติบโตของรายได้ประชาชาติ นอกจากสาขาเหล่านี้แล้ว สาขาอื่น ๆ เติบโตไปในอัตราที่สูงกว่ารายได้ประชาชาติทั้งสิ้น

ภาคกลาง จากตารางที่ 35 - 39 ปรากฏว่า ตัวแปรการเงินคือยอดสินเชื่อ และเงินฝากเติบโตไปในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจริง (Shift เป็นบวก) Differential Shift ของสินเชื่อเป็นบวกตลอดช่วงที่ศึกษา และมีขนาดใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งแสดงว่า การเติบโตของสินเชื่อในภาคกลางนี้มีแนวโน้มมากขึ้นเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ แต่ Differential Shift ของเงินฝากซึ่งเป็นบวกมาตลอดกลับเป็นลบในปี 2519-20 ซึ่งแสดงว่าในปี 2519-20 นี้ เงินฝากในภาคกลางนี้เคลื่อนย้ายไปสู่ภาคอื่น ๆ

ส่วน Proportionality Shift ของตัวแปรการเงินเป็นบวก และทำให้ Shift ทั้งหมดเป็นบวกด้วย ซึ่งแสดงว่าการเติบโตของภาคการเงินยังไม่สอดคล้องกับการเติบโตของรายได้ประชาชาติ

เมื่อหันมาดูภาคเศรษฐกิจจริง จะเห็นว่า สาขาการผลิตต่าง ๆ มี Differential Shift เป็นบวกเป็นส่วนมาก ซึ่งแสดงว่าสาขานั้น ๆ มีการขยายตัวมากกว่าสาขาเดียวกันในภาคอื่น ๆ ส่วนสาขาที่มี Differential Shift

เป็นลบนันมีอยู่เพียง 3 สาขาเท่านั้น คือ สาขาไฟฟ้า และประปา การก่อสร้าง และ การธนาคารฯ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า 3 สาขานี้มีการเติบโตน้อยกว่าสาขานั้น ๆ ในภาคอื่น

ส่วนการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาคพบว่า Differential Shift เป็นบวกเป็นส่วนมาก โดยยกเว้นปี 2515-16 และ 2518-19 ซึ่งเป็นลบ ซึ่งแสดงว่าผลิตภัณฑ์รายภาคของภาคกลางนี้มีการขยายตัวมากกว่าภาคอื่น ๆ

ส่วน Proportionality Shift ของสาขาการผลิตที่เป็นลบนันมีอยู่ 5 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าส่งและค้าปลีก การคมนาคม และขนส่ง และที่อยู่อาศัย แสดงว่าสาขาเหล่านี้มีการเติบโตน้อยกว่าการเติบโตของ รายได้ประชาชาติ นอกจากสาขานี้แล้ว สาขาอื่น ๆ เติบโตมากกว่าการเติบโตของ รายได้ประชาชาติทั้งสิ้น

เขตกรุงเทพมหานคร จากตาราง 40-44 ปรากฏว่าตัวแปรการเงิน ค่อยอดสินเชื่อและเงินฝากเติบโตไปในอัตราที่สูงกว่าการเติบโตของภาคเศรษฐกิจจริง (Shift เป็นบวก) Differential Shift ของสินเชื่อใน 2 ช่วงแรกเป็น บวก แต่เริ่มเป็นลบเมื่อปี พ.ศ. 2517-18 เป็นต้นไป และเป็นลบที่ขนาดมากขึ้น เรื่อย ๆ ซึ่งแสดงว่าสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในเขตกรุงเทพฯ นี้เคลื่อนย้ายออกไปสู่ภาคอื่น ๆ แต่ Differential Shift ของเงินฝากที่เป็นลบตลอดมานั้น เริ่ม เปลี่ยนเป็นบวกในปี 2519-20 ซึ่งแสดงว่าเงินฝากในกรุงเทพฯ ก็เคลื่อนย้ายไป สู่ภาคอื่น ๆ เช่นกัน แต่กลับเริ่มเคลื่อนย้ายเข้ามาจากภาคอื่น ๆ ในปี 2519-20

ส่วน Proportionality Shift ของตัวแปรการเงินนั้นเป็นบวก และทำให้ Shift ทั้งหมดเป็นบวกด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการเติบโตของภาคการเงิน ยังไม่สอดคล้องพอดีกับการเติบโตของรายได้ประชาชาติ

ถ้าเราหันมาดูสาขาการผลิตในภาคแท้จริง จะพบว่าเครื่องหมายของ Differential Shift ของสาขาต่าง ๆ ที่เป็นลบเป็นส่วนมากนั้นมีอยู่ 6 สาขา จาก 10 สาขา (ไม่มีสาขาเหมืองแร่และยอหินในเขตกรุงเทพฯ) คือ สาขาเกษตร

กรรม การไฟฟ้าและประปา การคมนาคมและขนส่ง การค้าส่งและค้าปลีก การธนาคารฯ และการบริหารและป้องกันประเทศ ซึ่งแสดงว่า สาขาเหล่านี้มีการเติบโตน้อยกว่าสาขาเดียวกันนี้ทั้งหมดในระดับประเทศ

ส่วนการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาค พบว่า Differential Shift เป็นบวกเป็นส่วนมาก ที่เป็นลบมีเฉพาะปี 2516-17 และ 2518-19 ซึ่งแสดงว่าผลิตภัณฑ์รายภาคของเขตกกรุงเทพฯ นั้นมักจะขยายตัวมากกว่าเขตอื่น ๆ

ส่วน Proportionality Shift ของสาขาการผลิตนั้น ที่เป็นลบมี 5 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคมและขนส่ง การค้าส่งและค้าปลีก และที่อยู่อาศัย ซึ่งแสดงว่า สาขาเหล่านี้มีการเติบโตน้อยกว่าการเติบโตของรายได้ประชาชาติ หรือพูดได้ว่า สาขาเหล่านี้ทำรายได้ประชาชาติของสาขานี้ในเขตกกรุงเทพฯ ให้สุรายได้ประชาชาติในระดับประเทศเป็นจำนวนน้อย

สรุปผลกระทบของความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ

การศึกษาความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ (Economic Growth) โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Shift and Share ซึ่งพิจารณาการเติบโตของภาคการเงินและภาคแท้จริง พบว่า ทางด้านการเติบโตของสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยให้แก่องค์ภาคต่าง ๆ ทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และเฉพาะเขตกกรุงเทพฯมหานคร โดยเปรียบเทียบกับการเติบโตของสินเชื่อทั้งประเทศนั้น จากการคำนวณค่าและเครื่องหมายของ Differential Shift (ในตารางที่ 45 ปรากฏว่า เครื่องหมายของ Differential Shift ของสินเชื่อในท้องถื่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ มีเครื่องหมายเป็นลบในตอนต้นของการศึกษา แต่เครื่องหมายก็เริ่มเปลี่ยนเป็นบวกในปี 2517-18 และต่อจากนั้น ก็เป็นบวกไปโดยตลอด ส่วนเครื่องหมาย Differential Shift ของผลิตภัณฑ์รายภาค (หรือ GRP) ในแต่ละปีและแต่ละท้องถื่นนั้นมักจะเป็นในทางตรงกันข้ามกับเครื่องหมาย Differential Shift ของสินเชื่อของปีและท้องถื่น

เดียวกันเสมอ ซึ่งอธิบายได้ว่า ในตอนต้น คือปี 2515-16 และ 2516-17 นั้น สิ้นเชื่อเคลื่อนย้ายจากทองถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ เข้าสู่เขตกรุงเทพมหานคร และภาคกลาง เพิ่งจะเริ่มมีการเคลื่อนย้ายออกจากเขตกรุงเทพฯ ไปสู่ทองถิ่นในภูมิภาคทุกภาคเมื่อปี 2517-18 เป็นต้นไป ซึ่งแสดงว่า การเติบโตของสิ้นเชื่อในเขตกรุงเทพฯ มีแนวโน้มที่จะหดตัวลงเรื่อย ๆ และในส่วนภูมิภาค สิ้นเชื่อก็มีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับการเติบโตของสิ้นเชื่อทั้งประเทศ ส่วนการเติบโตของผลผลิตในภาคหรือผลิตภัณฑ์รายภาค (GRP) ของทองถิ่นภาคต่าง ๆ เปรียบเทียบกับการเติบโตของผลผลิตทั้งประเทศ หรือผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (Gross Domestic Products) ปรากฏว่า ในตอนแรกผลิตภัณฑ์รายภาคจากเขตกรุงเทพฯ และภาคกลางเคลื่อนย้ายไปสู่ทองถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ และเริ่มเคลื่อนย้ายจากทองถิ่นเหล่านั้นเข้าสู่เขตกรุงเทพฯ และภาคกลางในปี 2517-18 แสดงว่าการเติบโตของผลิตภัณฑ์รายภาคหรือเรียกว่า ผลผลิตโดยส่วนรวมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ มีแนวโน้มที่จะหดตัวลงเรื่อย ๆ แต่ในเขตกรุงเทพฯ และภาคกลาง การเติบโตเริ่มขยายตัวมากขึ้น ทั้งนี้ โดยเปรียบเทียบกับการเติบโตของผลผลิตทั้งประเทศ จึงพอจะสังเกตการเคลื่อนไหวแบบคร่าว ๆ ของสิ้นเชื่อและมูลค่าผลผลิตในทองถิ่นแต่ละภาคนั้นได้ว่า การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของสิ้นเชื่อกับมูลค่าผลผลิตรวมในทองถิ่นแต่ละแห่งนั้น เป็นไปในทางตรงข้ามกัน คือ ในขณะที่สิ้นเชื่อของทองถิ่นหนึ่งขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการเติบโตของสิ้นเชื่อในระดับชาติ ส่วนผลผลิตในทองถิ่นนั้นมีมูลค่าลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับการเติบโตของผลผลิตรวมในระดับชาติ

ส่วนค่าและเครื่องหมายของ Differential Shift ของผลิตภัณฑ์รายภาคและของเงินฝากนั้น ปรากฏว่า ในตอนต้น การเติบโตของผลิตภัณฑ์รายภาคของเขตกรุงเทพฯ และภาคกลาง เคลื่อนย้ายไปสู่ทองถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ และเริ่มเคลื่อนย้ายจากทองถิ่นเหล่านั้นเข้าสู่เขตกรุงเทพฯ

และภาคกลาง เมื่อ ปี 2517-18 ดังอธิบายแล้วข้างต้น ส่วนเงินฝากนั้น ก็มีการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวคล้ายคลึงกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์รายภาคของแต่ละท้องถิ่น คือ ในตอนต้น เงินฝากจะเคลื่อนย้ายจากเขตกรุงเทพฯ ไปสู่ท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ต่อมา ปี 2519-20 เงินฝากก็เคลื่อนย้ายจากท้องถิ่นต่าง ๆ เข้าสู่เขตกรุงเทพฯ และเมื่อพิจารณาจากเครื่องหมายของ Differential Shift ของผลิตภัณฑ์รายภาคและเงินฝากในแต่ละท้องถิ่นและแต่ละปีแล้ว จะเห็นได้ว่า การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาคกับของเงินฝากเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยดูได้จากเครื่องหมายของ Differential Shift (จากตารางที่ 45 ซึ่งสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ จึงเห็นได้ว่า การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาคกับเงินฝากในท้องถิ่นแต่ละภาคนั้นเป็นไปในทางเดียวกัน คือ ในขณะที่มูลค่าผลผลิตในท้องถิ่นภาคหนึ่ง ๆ ขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการเติบโตของผลผลิตรวมในระดับชาติ เงินฝากในภาคนั้น ๆ ก็มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการเติบโตในระดับชาติ

เมื่อพิจารณาถึงสาขาการผลิตแต่ละสาขาในแต่ละท้องถิ่น จะพบว่าในขณะที่ทรัพยากรของท้องถิ่น คือ สินเชื่อ มีแนวโน้มที่จะเคลื่อนย้ายจากเขตกรุงเทพฯ ไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง คือท้องถิ่นในภูมิภาคนั้น มีการขยายตัวของสินเชื่อเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการเติบโตในระดับชาติ สาขาการผลิตในท้องถิ่นเหล่านั้นที่มีการเติบโตไปในทางขยายตัวเมื่อเทียบกับสาขาเดียวกันในระดับชาติ จะเป็นสาขาการคาส่งและคอปัส และการบริหารและป้องกันประเทศ ส่วนเขตกรุงเทพฯ ซึ่งมีสินเชื่อเคลื่อนย้ายออกไปสู่ท้องถิ่นส่วนภูมิภาค สินเชื่อจึงหดตัวลงเมื่อเทียบกับการเติบโตของสินเชื่อในระดับชาติ และสาขาการผลิตที่มีการหดตัวลงเมื่อเทียบกับสาขานั้นในระดับชาติ คือ สาขาเกษตรกรรม การไฟฟ้าและประปา การคมนาคมและขนส่ง การคาส่งและคอปัส การธนาคารฯ และการบริหารฯ

ในกรณีความสมดุลของการเติบโตระหว่างภาคการเงินและรายได้ประชาชาตินั้น จากการคำนวณค่าและเครื่องหมายของ Proportionality Shift หรือ Industrial Mix Components ซึ่งแสดงถึงการเติบโตของตัวแปรนั้นในระดับชาติ เปรียบเทียบกับการเติบโตของผลิตภัณฑ์ประชาชาติหรือรายได้ประชาชาติแล้ว ปรากฏว่าค่าของ Proportionality Shift ของตัวแปรการเงินทั้งสิ้นเชื่อและเงินฝากของทุก ๆ ทองถิ่นเป็นบวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ซึ่งแสดงว่า การเติบโตของภาคการเงินในทุก ๆ ทองถิ่นนั้น ไม่ได้สมดุลกับการเติบโตของรายได้ประชาชาติ

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผลกระทบในด้านความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากโครงสร้างตลาดและพฤติกรรมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยการศึกษาคววิทยวิเคราะห์แบบ Shift and Share นี้ ปรากฏว่าแบบแผนความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจนั้น ยังไม่มีความสมดุลกันระหว่างการเติบโตของภาคเศรษฐกิจการเงินและภาคแท้จริงในแต่ละทองถิ่นนั้น การเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของสินเชื่อในทองถิ่นนั้นเทียบกับสินเชื่อในระดับประเทศ เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของมูลค่าการผลิตโดยส่วนรวมหรือผลิตภัณฑ์รายภาคของถิ่นนั้นเทียบกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติของทั้งประเทศ (ส่วนในด้านการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของผลิตภัณฑ์รายภาคในทองถิ่นเทียบกับผลิตภัณฑ์ประชาชาตินั้น เป็นไปในทางเดียวกันกับการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวของเงินฝากเมื่อเทียบกับเงินฝากทั้งประเทศ) แม้จะพูดถึงสาขาการผลิตที่มีการขยายตัวในแต่ละทองถิ่นที่มีสินเชื่อขยายตัว ก็จะพบว่า สาขาการผลิตที่มีการขยายตัวในส่วนภูมิภาคเป็นสาขาการคาส่งและค้าปลีก และการบริหารและป้องกันประเทศ ซึ่งนับว่ายังเป็นสาขาที่ยังไม่จำเป็นนักในการพัฒนาประเทศขณะปัจจุบันนี้ เช่นกับสาขาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ ซึ่งสำคัญมาก ดังนั้นจึงนับ

ได้ว่าแบบแผนความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจที่ไคมานี้ยังไม่เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจเพราะว่า มีการกระจุกตัวในระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และการกระจุกตัวนี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของระบบธนาคารควย ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากร (สินเชื่อ) ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยดังกล่าวแล้ว ทั้งในการจัดสรรให้แก่องค์กรภาคต่าง ๆ และแก่สาขาการผลิตต่าง ๆ นั้น เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพต่ำ และผลผลิตในแต่ละท้องถิ่นนั้นก็มีการเติบโตหรือการเคลื่อนไหวที่เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสินเชื่อของท้องถิ่น ซึ่งนับว่าเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่งในการผลิต แบบแผนความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ จึงมีการเคลื่อนไหวกันไปโดยไม่สอดคล้องกันระหว่างตัวแปรการเงินในคานาสินเชื่อกับตัวแปรภาคแท้จริงในคานาผลผลิตของแต่ละภาค ซึ่งแบบแผนความเจริญเติบโตนี้ยังไม่เหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจที่ต้องการจะพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงิน
ในปี พ.ศ. 2515 - 16

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	1,428.0	919.75	508.25	-24.68	532.93
เหมืองแร่และขอยหิน	-6.0	12.68	-18.68	-15.32	-3.36
อุตสาหกรรม	214.0	210.68	3.32	83.58	-80.26
การก่อสร้าง	-22.49	110.37	-132.86	-98.90	-33.96
การไฟฟ้าและประปา	107.01	22.54	84.47	15.95	68.52
การคมนาคมและขนส่ง	165.0	120.22	44.78	-72.79	117.57
การค้าส่งและค้าปลีก	555.01	288.98	266.03	60.41	205.62
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจสหกรณ์ทรัพย์	11.0	29.24	-18.24	-1.35	-16.89
ที่อยู่อาศัย	18.99	34.06	-15.07	-23.71	8.64
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	116.99	106.18	10.81	0.34	10.47
บริการ	20.01	211.52	-191.51	-27.57	-163.94
GRP	2,615.92	2,066.22	549.7	0	549.70
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	406.72	115.41	291.31	331.60	-40.29
เงินฝาก	577.78	322.54	255.24	341.71	-86.47

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2516 - 17

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	131.0	328.61	-197.61	-5.24	-192.37
เหมืองแร่และขอยหิน	69.0	3.70	65.3	64.63	0.67
อุตสาหกรรม	367.31	71.63	295.68	-15.53	311.21
การก่อสร้าง	74.0	33.46	40.54	16.13	24.41
การไฟฟ้าและประปา	10.0	10.37	-0.37	16.64	-17.01
การคมนาคมและขนส่ง	-55	42.26	-27.26	10.92	-168.18
การค้าส่งและค้าปลีก	183.0	106.67	76.33	-173.37	240.70
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอื่นที่เกี่ยวเนื่อง ที่อยู่อาศัย	39.0	2.34	25.66	22.53	7.13
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	8.0	11.08	-3.08	4.02	-7.10
บริการ	48.0	36.39	11.61	-11.23	22.84
GRP	251.0	65.64	185.36	70.68	114.68
	1,074.92	719.15	355.77	0	355.77
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	510.01	48.56	461.45	442.43	19.02
เงินฝาก	1,195.98	117.72	1,078.26	839.44	238.82

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2517 - 18

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	640.99	663.75	-22.76	13.78	-36.54
เหมืองแร่ และขอยหิน	-11.99	8.61	-20.6	-17.88	-2.72
อุตสาหกรรม	195.69	166.42	30.27	252.46	-222.19
การก่อสร้าง	109.15	71.49	37.66	123.67	-86.01
การไฟฟ้าและประปา	32.0	21.32	10.68	11.23	-0.55
การคมนาคมและขนส่ง	173.0	80.74	92.26	-16.12	108.38
การค้าส่งและค้าปลีก	-272.02	224.48	-496.5	-284.07	-212.43
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	167.0	21.13	145.87	38.72	107.15
ที่อยู่อาศัย	15.0	22.61	-7.61	-6.99	-0.62
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	178.0	75.66	102.34	86.94	15.40
บริการ	77.0	147.02	-70.02	63.04	-133.06
GRP	1,041.48	1,503.24	-461.76	0	-461.76
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	698.41	129.61	568.8	322.60	246.20
เงินฝาก	723.16	311.58	411.57	550.87	-139.30

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2518 - 19

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional	Differential
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	2,622.58	884.58	1,738	713.92	1,024.08
เหมืองแร่และยอหิน	26.80	9.83	16.97	3.83	13.14
อุตสาหกรรม	-557.23	203.60	-760.83	-205.89	-554.94
การก่อสร้าง	397.59	98.33	299.26	214.52	84.74
การไฟฟ้าและประปา	-196.80	29.34	-226.14	-181.03	-45.11
การคมนาคมและขนส่ง	-321.21	115.26	-436.47	-78.44	-358.03
การค้าส่งและค้าปลีก	1,049.72	259.77	789.95	458.63	331.32
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	-92.80	39.98	-132.78	-45.78	-87.0
ที่อยู่อาศัย	109.79	29.58	80.21	-5.76	85.97
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	-24.0	109.29	-133.29	-157.16	23.87
บริการ	42.0	190.70	-148.7	-46.99	-101.71
GRP	3,056.61	1,970.27	1,086.34	0	1,086.34
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	947.69	218.93	728.76	385.43	343.33
เงินฝาก	1,341.71	449.28	892.43	807.70	84.73

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2519 - 20

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	-511.27	843.05	-1,354.32	-977.12	-377.20
เหมืองแร่และขอยหิน	-15.20	9.23	-24.43	28.04	-52.17
อุตสาหกรรม	85.61	122.07	-36.46	156.56	-193.02
การก่อสร้าง	360.81	100.29	260.51	107.10	153.41
การไฟฟ้าและประปา	21.60	10.37	11.23	7.13	4.10
การคมนาคมและขนส่ง	5.66	68.75	-63.09	-15.81	-47.28
การค้าส่งและค้าปลีก	254.74	264.91	-10.17	77.38	-87.55
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	48.80	25.0	23.8	1.98	21.82
ที่อยู่อาศัย	0.80	29.56	-28.76	-12.65	-16.11
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	135.20	82.58	52.62	71.20	-18.58
บริการ	273.60	149.30	124.3	40.09	84.21
GRP	505.48	1,705.10	-1,199.62	0	-1,199.62
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซัลดก	1,863.51	227.17	1,636.34	770.17	866.17
เงินฝาก	1,536.07	428.80	1,107.27	1,150.15	-42.88

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2515 - 16

ภาคเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	1,305.98	852.88	453.10	-22.91	476.01
เหมืองแร่และยอหิน	12.0	30.40	-18.4	-36.72	18.32
อุตสาหกรรม	94.99	180.28	-85.29	71.52	-156.81
ก่อสร้าง	-32.0	90.66	-122.66	-81.24	-41.42
ไฟฟ้าและประปา	122.0	81.34	40.66	57.55	-16.89
คมนาคมและขนส่ง	218.0	99.36	118.64	-60.16	178.80
ค้าส่งและค้าปลีก	435.01	248.83	186.18	52.02	134.16
การธนาคาร ประกันภัย ธุรกิจสังหาริมทรัพย์	-21.0	32.81	-53.81	-1.52	-52.29
ที่อยู่อาศัย	0.23	24.11	-23.88	-16.55	-7.33
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	82.0	80.08	1.92	0.26	1.66
บริการ	56.01	136.16	-80.15	-17.76	-62.39
GRP	2,273.0	1,856.90	416.10	0	416.10
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อลด	536.04	162.52	373.52	466.95	-93.43
เงินฝาก	857.95	352.06	505.89	372.99	132.90

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2516 - 17

ภาคเหนือ

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	269.13	304.13	-35	-4.88	-30.12
เหมืองแร่และขุดหิน	61.93	11.66	50.27	38.41	11.86
อุตสาหกรรม	236.01	58.46	177.55	-12.92	190.47
ก่อสร้าง	-22.0	26.83	-48.83	12.93	-61.76
ไฟฟ้าและประปา	75.0	28.92	46.08	46.41	-0.33
คมนาคมและขนส่ง	-74.04	37.55	-111.59	9.67	-121.26
ค้าส่งและค้าปลีก	181.01	90.47	90.54	-147.04	237.58
การธนาคาร ประกันภัย ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	16.0	9.40	6.6	22.69	-16.09
ที่อยู่อาศัย	13.0	7.41	5.59	2.69	2.90
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	38.0	27.25	10.75	-8.41	19.16
บริการ	118	43.64	74.36	47.0	27.36
GRP	910.0	643.79	266.21	0	266.21
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อลด	592.82	67.20	525.62	784.80	-259.18
เงินฝาก	1,633.94	135.81	1,498.13	968.48	529.65

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2517 - 18

ภาคเหนือ

สาขา เศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- tiality	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	147.04	623.80	-476.76	12.92	-489.68
เหมืองแร่และขุดหิน	-30.0	23.25	-53.25	-48.31	-4.94
อุตสาหกรรม	-59.99	131.74	-191.73	-7.31	-184.42
การก่อสร้าง	291.0	52.09	238.91	88.55	150.36
การไฟฟ้าและประปา	-2.0	62.50	-64.5	32.93	-97.43
คมนาคมและขนส่ง	145.0	70.14	74.86	-14.0	88.86
ค้าส่งและค้าปลีก	-62.01	192.05	-254.06	-243.03	-11.03
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	32.0	19.78	12.22	36.25	-24.03
ที่อยู่อาศัย	1.99	15.61	-13.62	-4.83	-3.79
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	64.0	56.78	7.22	65.24	-50.02
บริการ	53.0	94.61	-41.61	40.57	-82.18
GRP	581.0	1,342.34	-761.34	0	-761.34
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	989.08	172.10	816.98	428.36	388.62
เงินฝาก	1,133.46	375.80	757.66	664.41	93.25

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2518 - 19

ภาคเหนือ

สาขา เศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	1,897.77	794.64	1,103.13	641.33	461.80
เหมืองแร่และขอยหิน	-54.40	26.76	-81.16	10.42	-91.58
อุตสาหกรรม	-47.01	160.48	-207.49	-162.29	-45.20
การก่อสร้าง	-24.40	88.82	-113.22	193.78	-307.0
ไฟฟ้าและประปา	195.40	78.26	117.14	-482.92	600.06
คมนาคมและขนส่ง	-114.60	99.70	-214.3	-67.85	-146.45
ค้าส่งและค้าปลีก	958.33	236.0	722.33	416.65	305.68
ธนาคาร ประกันภัย ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย	75.20	27.40	47.8	-31.38	79.18
ที่อยู่อาศัย	25.40	19.75	5.65	-3.85	9.50
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	15.20	76.41	-61.21	-109.87	48.66
บริการ	638.78	123.0	515.78	-30.31	546.09
GRP	3,564.80	1,731.29	1,833.51	0	1,033.51
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และขอลด	1,255.34	295.68	959.66	520.55	439.11
เงินฝาก	1,707.79	562.98	1,144.81	1,012.10	132.71

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2519 - 20

ภาคเหนือ

สาขา เศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	-395.14	728.92	-1,124.06	-844.84	-279.22
เหมืองแร่และขอยหิน	59.20	17.21	41.99	52.32	-10.33
อุตสาหกรรม	85.61	122.07	-36.46	156.56	-193.02
การก่อสร้าง	100.0	66.81	33.19	71.35	-38.16
การไฟฟ้าและประปา	215.21	72.32	142.89	49.74	93.15
การคมนาคมและขนส่ง	15.15	69.59	-54.44	-16.01	-38.43
การค้าส่งและค้าปลีก	24.88	240.96	-216.08	-70.38	-145.70
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	39.99	25.74	14.25	2.03	12.22
ที่อยู่อาศัย	4.79	16.76	-11.97	-7.18	-4.79
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	111.20	59.72	51.48	51.48	0
บริการ	103.19	134.22	-31.03	36.04	-67.07
GRP	395.99	1,553.35	-1,157.36	0	-1,157.36
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	2,620.05	305.29	2,314.76	1,035.02	1,279.74
เงินฝาก	1,886.33	538.95	1,347.38	1,445.61	-98.23

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2515 - 16

ภาคใต้

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	141.97	832.23	-690.26	-22.35	-667.91
เหมืองแร่และขอยหิน	-28.99	82.91	-111.9	-100.15	-11.75
อุตสาหกรรม	57.99	171.58	-113.59	68.07	-181.66
การก่อสร้าง	-22.01	73.16	-95.17	-65.56	-29.61
การไฟฟ้าและประปา	45.0	17.29	27.71	12.24	15.47
การคมนาคมและขนส่ง	216.0	97.37	118.63	-58.96	177.59
การค้าส่งและค้าปลีก	576.0	349.77	226.23	73.13	153.10
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	2.0	25.99	-23.99	-4.2	-22.79
ที่อยู่อาศัย	-11.0	27.99	-38.99	-19.48	-19.51
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	63.99	58.17	5.82	0.19	5.63
บริการ	61.0	142.34	-81.34	-18.57	-62.77
GRP	1,102.0	1,878.81	-776.81	0	-776.81
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	543.88	147.11	396.77	422.67	-25.90
เงินฝาก	803.91	306.52	497.38	324.74	172.64

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2516 - 17

ภาคใต้

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	-145.96	260.30	-406.26	-4.18	-402.08
เหมืองแร่และขุดหิน	127.0	24.54	102.46	96.94	5.52
อุตสาหกรรม	196.0	54.59	141.41	-12.06	153.47
การก่อสร้าง	71.99	21.77	50.22	10.49	39.73
ไฟฟ้าและประปา	-22.01	6.76	-28.77	10.85	-39.62
การคมนาคมและขนส่ง	56.46	36.88	19.58	14.99	4.59
การค้าส่งและค้าปลีก	-363.99	126.03	-490.01	-204.83	-285.18
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์	34.99	8.05	26.94	19.42	7.52
ที่อยู่อาศัย	3.99	8.24	-4.25	3.0	-7.25
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	12.0	19.94	-7.94	-6.15	-1.79
บริการ	208.0	45.70	162.3	49.22	113.08
GRP	173.0	612.80	-439.80	0	-439.80
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อลด	414.29	62.72	351.57	571.41	-219.84
เงินฝาก	1,155.69	120.08	1,035.61	856.27	179.34

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2517 - 18

ภาคใต้

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	917.01	509.73	407.28	10.56	396.72
เหมืองแร่และขอยหิน	-66.0	57.10	-123.1	-118.65	-4.45
อุตสาหกรรม	-1.0	121.46	-122.46	-6.74	-115.72
การก่อสร้าง	-5.01	48.04	-53.05	81.67	-134.72
ไฟฟ้าและ ประปา	16.0	12.08	3.92	6.36	-2.44
การคมนาคมและขนส่ง	99.01	76.82	22.19	-15.33	37.52
การค้าส่งและค้าปลีก	54.0	227.95	-173.95	-288.46	114.51
ธนาคาร ประกันภัย และ ธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์	50.0	18.31	31.69	33.54	-1.85
ที่อยู่อาศัย	2.0	16.70	-14.7	-5.16	-9.54
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	106.0	40.53	65.47	46.56	18.91
บริการ	110.43	104.50	5.93	44.80	-38.87
GRP	1,292.0	1,233.22	58.78	0	58.78
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	510.60	151.69	358.91	377.57	-18.66
เงินฝาก	1,024.98	313.70	711.28	554.62	156.66

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2518 - 19

ภาคใต้

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	-1,468.71	713.55	-2,182.26	575.89	-2,758.15
เหมืองแร่และขุดหิน	121.80	66.33	55.47	25.83	29.64
อุตสาหกรรม	-325.27	152.33	-477.6	-154.05	-323.55
การก่อสร้าง	234.61	59.89	174.72	130.62	44.10
ไฟฟ้าและประปา	-93.60	16.44	-110.04	-101.46	-8.58
การคมนาคมและขนส่ง	-16.57	104.38	-120.95	-71.03	-49.92
การค้าส่งและค้าปลีก	842.60	290.40	552.2	512.71	39.49
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	-7.81	27.0	-34.81	-30.92	-3.89
ที่อยู่อาศัย	27.61	21.12	6.49	-4.11	10.60
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	-73.0	59.40	-132.4	-85.42	-46.98
บริการ	49.79	140.81	-91.02	-34.70	-56.32
GRP	-708.80	1,651.66	-2,360.46	0	-2,360.46
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	741.32	231.50	509.82	407.57	102.25
เงินฝาก	1,272.20	476.26	795.94	856.21	-60.27

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2519 - 20

ภาคใต้

สาขา เศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	423.84	457.81	-33.97	-530.91	496.94
เหมืองแร่ และ ยอหิน	243.21	58.58	184.63	-178.06	6.57
อุตสาหกรรม	178.40	97.02	81.38	124.43	-43.05
การก่อสร้าง	115.20	60.61	54.59	64.72	-10.13
ไฟฟ้าและประปา	8.0	6.84	1.16	4.71	-3.55
การคมนาคมและขนส่ง	-5.63	79.26	-84.89	-18.28	-66.61
การค้าส่งและค้าปลีก	368.01	275.63	92.38	-80.51	172.89
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	37.60	20.29	17.31	1.60	15.71
ที่อยู่อาศัย	7.21	17.96	-10.75	-7.67	-3.08
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	92.80	41.17	51.63	35.49	16.14
บริการ	177.53	111.40	66.13	29.92	36.21
GRP	1,646.40	1,226.56	419.84	0	419.84
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	1,339.95	224.05	1,115.9	759.59	356.31
เงินฝาก	1,633.06	445.25	1,187.81	1,194.27	-6.46

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2515 - 16

ภาคกลาง

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	894.99	1,252.54	-357.55	-33.64	-323.91
เหมืองแร่และขอยหิน	-17.01	66.24	-83.25	-80.03	-3.22
อุตสาหกรรม	1,540.95	1,116.59	424.36	442.99	-18.63
การก่อสร้าง	50.0	145.06	-95.06	-129.98	34.92
ไฟฟ้าและประปา	227.0	151.25	75.75	107.02	-31.27
การคมนาคมและขนส่ง	-86.02	183.64	-269.66	-111.19	-158.47
การค้าส่งและค้าปลีก	586.99	632.98	-45.99	132.34	-178.33
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	-319.0	33.44	-352.44	-1.55	-350.89
ที่อยู่อาศัย	49.05	121.84	-72.79	-84.77	11.90
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	168.0	135.94	32.06	0.45	31.61
บริการ	439.99	331.42	108.57	-43.24	151.81
GRP	3,898.0	4,170.90	-272.90	0	-272.90
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อลง	967.30	226.08	741.22	649.57	91.65
เงินฝาก	1,664.17	607.82	1,056.35	643.96	412.39

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2516 - 17

ภาคกลาง

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Propor- tionality	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	1,077.95	413.70	664.25	-6.64	670.89
เหมืองแร่และขอยหิน	80.01	19.81	60.2	78.24	-18.04
อุตสาหกรรม	99.0	392.73	-293.73	-86.83	-206.90
การก่อสร้าง	10.0	46.18	-36.18	22.76	-58.94
ไฟฟ้าและประปา	188.0	53.79	134.21	86.31	47.90
การคมนาคมและขนส่ง	153.01	53.66	99.35	13.87	85.48
การค้าส่งและค้าปลีก	-201.03	213.40	-414.43	-346.85	-67.58
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	56.99	11.69	45.3	28.20	17.10
ที่อยู่อาศัย	62.0	39.0	23	14.21	8.79
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	31.99	47.18	-15.19	-14.56	-0.63
บริการ	140.01	116.01	24	124.92	-100.92
GRP	1,698.0	1,407.16	290.84	0	290.84
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และรื้อดล	1,073.34	100.62	972.72	916.72	56.0
เงินฝาก	3,008.02	240.37	2,767.65	1,714.06	1,053.59

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2517 - 18

ภาคกลาง

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	1,080.98	894.27	186.71	18.52	168.19
เหมืองแร่และขอยหิน	-36.01	44.64	-80.65	-92.76	12.11
อุตสาหกรรม	1,032.0	789.58	242.42	-43.80	286.22
การก่อสร้าง	220.0	92.75	127.25	157.67	-30.42
ไฟฟ้าและประปา	272.01	119.34	152.67	62.88	89.79
การคมนาคมและขนส่ง	29.0	116.83	-87.83	-23.32	-64.51
การค้าส่งและค้าปลีก	-69.96	412.68	-482.64	-522.22	39.58
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	93.0	26.98	66.02	49.43	16.59
ที่อยู่อาศัย	75.01	81.76	-6.76	-25.28	18.52
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	295.0	96.15	198.85	110.48	88.37
บริการ	441.0	240.35	200.65	103.06	97.59
GRP	3,431.0	2,915.34	515.66	0	515.66
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	1,678.45	269.61	1,408.84	671.08	737.76
เงินฝาก	2,763.19	672.57	2,090.62	1,189.10	901.52

ตารางที่ 38 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2518 - 19

ภาคกลาง

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	2,777.54	1,209.32	1,568.22	976.01	592.21
เหมืองแร่และขอยหิน	122.61	53.12	69.49	20.68	48.81
อุตสาหกรรม	790.18	1,074.0	-283.82	-1,086.12	802.30
การก่อสร้าง	-192.03	134.12	-326.15	292.53	-618.68
ไฟฟ้าและประปา	-1,311.58	171.68	-1,483.26	-1,059.33	-423.93
การคมนาคมและขนส่ง	1,059.28	148.95	910.33	-101.36	1,011.69
การค้าส่งและค้าปลีก	1,780.23	512.21	1,268.02	904.32	363.70
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	-33.81	41.35	-75.16	-47.35	-27.81
ที่อยู่อาศัย	-7.19	108.65	-115.84	-21.16	-94.68
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	-167.99	144.44	-312.43	-207.69	-104.74
บริการ	-1,110.16	337.15	-1,447.31	-83.07	-1,364.24
GRP	3,707.99	3,934.89	-226.90	0	-226.90
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อลด	2,583.09	473.61	2,109.48	833.80	1,275.68
เงินฝาก	4,154.28	1,066.69	3,087.59	1,917.67	1,169.92

ตารางที่ 39 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2519 - 20

ภาคกลาง

สาขา เศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Propor- tionality	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	-30.23	1,102.46	-1,132.69	-1,278.50	145.81
เหมืองแร่และขอยหิน	251.99	48.46	203.53	147.33	56.20
อุตสาหกรรม	2,130.41	875.14	1,255.26	1,122.44	132.82
การก่อสร้าง	204.0	91.26	112.74	97.45	15.29
ไฟฟ้าและประปา	2.37	50.74	-48.37	34.86	-83.23
การคมนาคมและขนส่ง	225.60	180.25	45.35	-41.46	86.81
การค้าส่งและค้าปลีก	554.41	504.38	50.03	-147.33	197.36
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	31.20	29.71	1.49	2.35	-0.86
ที่อยู่อาศัย	60.81	83.13	-22.32	-35.53	13.21
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	190.40	100.69	89.71	86.80	2.91
บริการ	280.85	190.51	90.34	51.16	39.18
GRP	3,902.40	3,256.74	645.66	0	645.66
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซัลดก	4,444.55	524.48	3,920.07	2,141.91	1,778.16
เงินฝาก	3,606.63	1,078.16	2,528.47	2,891.91	-363.44

ตารางที่ 40 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2515 - 16

กรุงเทพมหานคร

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	14.0	31.97	-17.97	-0.86	-17.11
เหมืองแร่และยอหิน	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรม	1,970.01	1,098.04	871.97	435.63	436.34
การก่อสร้าง	81.0	186.78	105.78	-167.36	61.58
ไฟฟ้าและประปา	136.0	100.62	35.38	71.20	-35.32
การคมนาคมและขนส่ง	-126.01	477.85	-603.86	-289.34	-314.52
การค้าส่ง และค้าปลีก	728.96	863.15	-134.19	180.47	-314.66
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	523.0	464.64	58.36	-21.52	79.88
ที่อยู่อาศัย	21.0	48.63	-27.63	-33.85	6.22
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	179.99	228.60	-48.61	0.75	-49.36
บริการ	678.01	621.87	56.14	-81.13	137.27
GRP	4,206.0	4,122.16	83.84	0	83.84
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	11,512.39	2,954.74	8,557.65	8,489.68	67.97
เงินฝาก	6,438.65	3,433.02	3,005.63	3,637.09	-631.46

ตารางที่ 41 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2516 - 17

กรุงเทพมหานคร

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	-36.0	10.27	-46.27	-0.16	-46.11
เหมืองแร่และขุดหิน	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรม	101.06	400.85	-299.79	-88.58	-211.21
การก่อสร้าง	145.0	60.0	85	28.92	56.08
ไฟฟ้าและประปา	100.99	35.30	65.69	56.64	9.05
การคมนาคมและขนส่ง	317.98	142.77	175.21	36.90	138.31
การค้าส่งและค้าปลีก	-315.0	288.70	-603.7	-469.24	-134.46
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	529.0	159.62	369.38	385.05	-15.67
ที่อยู่อาศัย	21.0	15.62	5.38	5.69	-0.31
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	13.01	76.04	-63.03	-23.46	-39.57
บริการ	287.97	212.92	75.05	229.29	-154.24
GRP	929.0	1,402.10	-473.10	0	-473.10
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อลด	13,159.89	1,278.70	11,881.19	11,649.75	231.44
เงินฝาก	8,261.97	1,262.25	6,999.72	9,001.12	-2,001.40

ตารางที่ 42 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2617 - 18

กรุงเทพมหานคร

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
การเกษตรกรรม	-19.99	18.18	-38.17	0.38	-38.55
เหมืองแร่และยอหิน	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรม	983.03	790.74	192.29	-43.83	236.12
การก่อสร้าง	449.01	128.97	320.03	219.25	100.78
ไฟฟ้าและประปา	128.0	76.88	51.12	40.51	10.61
การคมนาคมและขนส่ง	74.02	305.16	-231.14	-60.91	-170.23
การค้าส่งและค้าปลีก	-78.02	555.52	-633.54	-702.99	69.43
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	900.0	352.30	547.7	645.56	-97.86
ที่อยู่อาศัย	26.0	32.50	-6.5	-10.05	3.55
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	262.09	152.48	110.51	175.19	-64.68
บริการ	780.0	443.12	336.88	190.0	146.88
GRP	,505.0	2,855.86	649.14	0	649.14
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินใหญ่และซื้อแลก	10,492.82	3,395.35	7,097.47	8,451.38	-1,353.91
เงินฝาก	7,424.02	3,047.95	4,376.07	5,388.77	-1,012.70

ตารางที่ 43 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2518 - 19

กรุงเทพมหานคร

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	701.55	21.20	680.35	0.06	680.29
เหมืองแร่และขุดหิน	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรม	109.02	1,071.50	-962.48	-1,083.59	121.11
การก่อสร้าง	1,427.0	198.03	1,228.97	431.94	797.03
ไฟฟ้าและประปา	-674.59	106.80	-781.39	-658.92	-122.47
การคมนาคมและขนส่ง	-333.01	388.90	-721.91	-264.65	-457.26
การค้าส่งและค้าปลีก	870.51	690.82	179.77	1,219.82	-1,040.05
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	54.59	514.63	-460.04	-589.34	129.30
ที่อยู่อาศัย	23.20	42.88	-19.68	-8.35	-11.33
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	-13.72	212.54	-226.26	-305.63	79.37
บริการ	1,442.57	618.93	823.64	-152.51	976.15
GRP	3,534.40	3,866.22	-331.82	0	-331.82
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	11,942.44	5,106.42	6,836.02	8,990.10	-2,154.08
เงินฝาก	11,052.39	4,423.15	6,629.24	7,951.79	-1,322.55

ตารางที่ 44 การวิเคราะห์ Shift and Share ของภาคแท้จริงและภาคการเงินใน
ปี พ.ศ. 2519 - 20

กรุงเทพมหานคร

สาขาเศรษฐกิจ (Sector)	การเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง	การเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น		Regional Shift	
		Share	Shift	Proportional- ity	Differen- tial
<u>ภาคแท้จริง</u>					
เกษตรกรรม	3.99	60.86	-56.87	-70.54	13.67
เหมืองแร่และขุดหิน	-	-	-	-	-
อุตสาหกรรม	-1,508.13	831.0	-2,339.13	1,065.55	-3,404.68
การก่อสร้าง	377.60	240.81	136.79	257.12	-120.33
ไฟฟ้าและประปา	57.59	40.32	17.27	27.73	-10.46
การคมนาคมและขนส่ง	279.84	278.50	1.34	-64.06	65.40
การค้าส่งและค้าปลีก	277.58	585.38	-307.8	-170.99	-136.81
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	285.92	399.26	-113.34	31.55	-144.89
ที่อยู่อาศัย	30.40	34.42	-4.02	-14.74	10.72
การบริหารและป้องกัน ประเทศ	302.40	162.64	139.76	140.21	-0.45
บริการ	624.81	565.54	59.27	151.88	-92.61
GRP	4,488.0	3,193.15	1,294.85	0	1,294.85
<u>ภาคการเงิน</u>					
เงินให้กู้และซื้อลด	15,850.28	4,668.49	11,181.79	15,827.69	-4,645.90
เงินฝาก	15,559.68	4,087.71	11,471.97	10,964.30	507.67

ตารางที่ 45 เครื่องหมายของ Differential Shift ของตัวแปรต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่น

พ.ศ.	ท้องถิ่น	เครื่องหมาย Differential Shift		
		GRP	สินเชื่อ	เงินฝาก
2515-16	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	+	-	-
	ภาคเหนือ	+	-	+
	ภาคใต้	+	-	+
	ภาคกลาง	-	+	+
	เขตกรุงเทพฯ	+	+	-
2516-17	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	+	+	+
	ภาคเหนือ	+	-	+
	ภาคใต้	+	-	+
	ภาคกลาง	+	+	+
	เขตกรุงเทพฯ	-	+	-
2517-18	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	+	-
	ภาคเหนือ	-	+	+
	ภาคใต้	-	-	+
	ภาคกลาง	+	+	+
	เขตกรุงเทพฯ	+	-	-
2518-19	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	+	+	+
	ภาคเหนือ	+	+	+
	ภาคใต้	+	+	-
	ภาคกลาง	-	+	+
	เขตกรุงเทพฯ	-	-	-
2519-20	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	-	+	-
	ภาคเหนือ	-	+	-
	ภาคใต้	-	+	-
	ภาคกลาง	+	+	-
	เขตกรุงเทพฯ	+	-	+

4.5.3 ผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์เรื่องเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจนี้ มีข้อสมมุติฐานทั่ว ๆ ไปว่า ในระยะที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศใช้มาตรการทางการเงินนั้น แสดงว่า ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวระบบเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะที่ไม่มีเสถียรภาพ หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในเวลาต่อไป ดังนั้น การศึกษาจะดูว่าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยที่โครงสร้างตลาดมีการกระจุกตัวและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ (ถึงผลที่ได้ข้างต้นแล้ว) นั้น ได้ดำเนินธุรกิจสอดคล้องอย่างทันท่วงทีหรือหักล้างนโยบายเพื่อรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย ในช่วงที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศใช้มาตรการทางการเงิน การศึกษาผลกระทบต่อในด้านนี้ จะเป็นการดูความสอดคล้องอย่างทันท่วงทีหรือการหักล้างต่อมาตรการทางการเงินในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2515-2519 และมาตรการการเงินที่จะนำมาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์มี 2 อย่างคือ

- ก. การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย (Legal Reserve)
- ข. การเปลี่ยนแปลงอัตราธนาคาร (Bank Rate)

เหตุผลที่เราใช้มาตรการทั้งสองนี้เป็นหลักในการวิเคราะห์ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสำรองตามกฎหมายและการเปลี่ยนแปลงอัตราธนาคาร มีผลกระทบต่อปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจภายในประเทศโดยตรง และมาตรการทั้งสองนี้ เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ในการส่งเสริมหรือควบคุมการขยายสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ เพื่อควบคุมปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจให้เหมาะสม เพื่อให้บังเกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

แนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับอัตราเงินสำรองตามกฎหมายได้กล่าวไว้ว่า ในขณะที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ¹ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเพิ่มอัตราเงินสำรองตามกฎหมายเพื่อลดปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเพิ่มอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย ระบบธนาคารพาณิชย์จะต้องสำรองเงินตามกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ทำให้เงินสำรองส่วนเกิน (Excess Reserve) น้อยลง ความสามารถในการขยายสินเชื่อก็จะน้อยลงด้วย ทำให้ปริมาณเงินลดลงในที่สุด

ในทางตรงข้าม ถ้าภาวะเศรษฐกิจอยู่ในช่วงภาวะเงินฝืดหรือมีการว่างงานอยู่มาก หลักเกณฑ์ทางการเงินมีอยู่ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะลดอัตราเงินสำรองตามกฎหมายลง ทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์มีเงินสำรองส่วนเกินมากขึ้น สามารถขยายสินเชื่อได้เพิ่มขึ้น ปริมาณเงินก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

ส่วนแนวความคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับอัตราธนาคารนั้นได้กล่าวไว้ว่า ในขณะที่เกิดภาวะเงินเฟ้อ² ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในระบบธนาคารพาณิชย์ซึ่งเรียกว่า อัตราธนาคาร (Bank Rate) เพื่อให้ต้นทุน (Cost) ในการกู้เงินของธนาคารพาณิชย์สูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะได้กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยน้อยลง และนำไปปล่อยสินเชื่อได้น้อยลง และเนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ที่ให้ธุรกิจต่าง ๆ กู้ก็มีแนวโน้มที่จะสูงตามไปด้วยและทำให้ธุรกิจกุน้อยลง อันจะมีผลให้ปริมาณเงินลดลง ส่วนในขณะเงินฝืดหรือเกิดภาวะว่างงานก็จะดำเนินการไปในทางตรงกันข้าม

¹ เรียงชัย มระกานนท์, การเงินและการธนาคารในประเทศไทย, โรเนียว (4 สิงหาคม 2517), หน้า 124-125.

² เล่มเดียวกัน, หน้า 118-119.

ในการวิเคราะห์หนี้ก็มีข้อสมมุติฐานในการวิเคราะห์ว่า ถ้าระบบธนาคารพาณิชย์ไทยดำเนินกิจการไปในทางที่สอดคล้องอย่างทันต่วงทีกับมาตรการการเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ก็จะเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ แต่ถ้ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังมีความล่าช้าในการดำเนินการตามมาตรการการเงินหรือหักล้างเป้าหมายของธนาคารแห่งประเทศไทย ก็จะเป็นผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะการปล่อยสินเชื่อจะเป็นไปในอัตราปกติหรือเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามแต่สภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ขอกู้ในแต่ละสภาวะนั้นจะมีความยืดหยุ่นในอุปสงค์เงินกู้ที่แตกต่างกัน อันจะทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารแตกต่างกันอย่างมาก ควบย การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จึงยังไม่เป็นไปตามที่ทางการต้องการ และปริมาณเงินก็ไม่เป็นไปในทางที่จะเสริมสร้างเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ หรือไม่อาจจะแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเสถียรภาพได้ทันต่วงที

มาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินฝากสำรองและอัตราธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ประกาศใช้ในการแก้ปัญหาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ระหว่าง พ.ศ. 2515-2519 มีดังนี้คือ

ปี พ.ศ. 2515 ประกาศลดอัตราธนาคารจากเดิม 9 % เป็น 8 %
เมื่อ 3 เมษายน 2515 เพื่อกระตุ้นการลงทุนภายในประเทศ

ปี พ.ศ. 2516 ประกาศเพิ่มอัตราธนาคารจากเดิม 8 % เป็น 10 %
เมื่อ 9 สิงหาคม 2516 เนื่องจากเกิดภาวะเงินเฟ้อ

ตอนต้นปี พ.ศ. 2517 ประกาศนโยบายการเงินควบคู่กันไป 2 อย่าง
เมื่อ 30 มกราคม 2517 คือ เพิ่มอัตราเงินฝากสำรองตามกฎหมายจาก 7 % ไปเป็น 8 % ของยอดเงินฝาก และเพิ่มอัตราธนาคารจาก 10 % เป็น 11 % เพราะเกิดเงินเฟ้ออย่างหนักอันเนื่องมาจากวิกฤติการณ์น้ำมัน

ตอนกลางปี พ.ศ. 2517 เกิดภาวะเศรษฐกิจชะงักงัน จึงประกาศลดอัตราเงินฝากสำรองตามกฎหมายลงจากเดิม 8 % เป็น 7 % ของยอดเงินฝาก

เมื่อ 7 กันยายน 2517

ตอนปลายปี พ.ศ. 2517 และตอนต้นปี 2518 เกิดภาวะเงินฝืด จึงประกาศลดอัตราธนาคารจากเดิม 11 % ไปเป็น 10 % เมื่อ 1 เมษายน 2518

ปี 2519 ประกาศเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของเงินสักระรองตามกฎหมาย โดยให้ธนาคารพาณิชย์ถือเอาหลักทรัพย์รัฐบาลไทยซึ่งปราศจากข้อผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของเงินสักระรองที่ค้างไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามมาตรา 11 ได้ แต่ต้องไม่เกิน 3.75 % ของยอดเงินฝาก เมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2519 นับว่า เป็นการลดอัตราเงินสักระรองตามกฎหมายอย่างหนึ่ง (เดิมกำหนดอัตราเงินสักระรองตามกฎหมายไว้ 7 % ของยอดเงินฝาก ซึ่งเงินสักระรองนี้จะเป็นเงินสดทั้งหมด และฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย)

ตารางที่ 46 การเคลื่อนไหวของภาวะทางการเงินของระบบธนาคารพาณิชย์

มาตรการที่ใช้	ช่วงเวลา	อัตราการเปลี่ยนแปลงของสินเชื่อ	ปริมาณเงิน (M_1)	เงินสำรองส่วนเกิน	การกีดมิจากธปท.	การกีดมิจากธนาคารในประเทศไทย	การกีดมิจากธนาคารในต่างประเทศ
3 เม.ย.15 ลดอัตราธนาคาร	มี.ย.15-ธ.ค.15	↑	↑	↓	↑	↑	↓
	ธ.ค.15-มี.ย.16	↑	↑	↑	↑	↓	↓
9 ส.ค.16 เพิ่มอัตราธนาคาร	มี.ย.16-ธ.ค.16	↑	↑	↓	↑	↑	↓
30 ม.ค.17 เพิ่มอัตราเงินสำรองตามกฎหมายและอัตราธนาคาร	ธ.ค.16-มี.ย.17	↓	↓	↓	↓	↑	↑
7 ก.ย. 17 ลดอัตราเงินสำรองตามกฎหมาย	มี.ย.17-ธ.ค.17	↑	↑	↑	↑	↑	↓
1 เม.ย.18 ลดอัตราธนาคาร	ธ.ค.17-มี.ย.18	↓	↓	↑	↑	↓	↓
	มี.ย.18-ธ.ค.18	↑	↑	↓	↑	↓	↓
20 ก.พ.19 เปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของเงินสำรองตามกฎหมาย (เท่ากับลดอัตราเงินฝากสำรอง)	ธ.ค.18-มี.ย.19	↓	↑	↑	↓	↑	↑
	มี.ย.19-ธ.ค.19	↓	↑	↑	↓	↑	↑
	ธ.ค.19-มี.ย.20	↑	↑	↓	↑	↓	↑
	มี.ย.20-ธ.ค.20	↑	↑	↑	↓	↑	↑

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับต่าง ๆ

ตารางที่ 47 เงินสำรองของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย (เฉลี่ยจากทุกวัน)

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เดือน	เงินสำรองตามกฎหมาย (Legal Reserve)	เงินสำรองส่วนเกิน (Excess Reserve)
2515	มี.ย.	2,732.6	1,074.2
	ธ.ค.	3,123.3	771.4
2516	มี.ย.	3,533.0	902.7
	ธ.ค.	3,807.1	691.0
2517	มี.ย.	4,876.9	596.7
	ธ.ค.	4,763.4	1,049.1
2518	มี.ย.	5,314.3	1,173.7
	ธ.ค.	5,709.7	619.1
2519	มี.ย.	6,324.8	1,136.7
	ธ.ค.	7,099.2	1,198.1
2520	มี.ย.	7,858.5	773.9
	ธ.ค.	8,786.1	977.7

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของ ธนาคารแห่งประเทศไทยฉบับต่าง ๆ

ตารางที่ 48 การกู้ยืมของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เดือน	ทั้งหมด	จากธนาคาร ประเทศไทย	%*	จากธนาคาร ในประเทศไทย	%*	จากธนาคาร ต่างประเทศ	%*
2515	มี.ย.	3,877.7	991.6	25.57	3.7	0.10	2,882.4	74.33
	ธ.ค.	3,952.3	1,116.7	28.25	42.9	1.08	2,792.7	70.66
2516	มี.ย.	4,217.1	1,262.0	29.92	14.9	0.35	2,940.2	69.72
	ธ.ค.	8,110.6	2,692.1	33.19	49.0	0.60	5,369.5	66.20
2517	มี.ย.	7,626.2	2,071.6	27.16	136.9	1.80	5,418.1	71.04
	ธ.ค.	9,404.5	3,575.9	38.02	198.4	2.11	5,630.2	59.87
2518	มี.ย.	8,898.2	3,523.8	39.60	83.6	0.94	5,290.8	59.46
	ธ.ค.	12,965.5	6,832.3	52.70	88.0	0.68	6,045.2	46.62
2519	มี.ย.	12,569.4	5,555.0	44.19	257.7	2.05	6,756.7	53.76
	ธ.ค.	11,992.8	4,945.7	41.24	448.4	3.74	6,598.7	55.02
2520	มี.ย.	14,246.0	6,110.9	42.90	125.0	0.88	8,010.1	56.23
	ธ.ค.	16,818.7	5,324.2	31.66	211.5	1.26	11,283.0	67.09

* % การกู้ยืมในแต่ละแหล่งต่อการกู้ยืมทั้งหมด

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับต่าง ๆ

ตารางที่ 49 การให้สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	เดือน	สินเชื่อ	Δ (%)	ปริมาณเงิน (M_1)	Δ (%)
2515	มี.ย.	30,611.8	-	21,487.7	-
	ธ.ค.	34,402.0	12.38	24,830.9	15.56
2516	มี.ย.	39,285.0	14.19	26,298.0	5.91
	ธ.ค.	46,368.3	23.12	29,936.5	13.84
2517	มี.ย.	54,891.7	13.49	29,911.3	-0.08
	ธ.ค.	64,118.7	16.81	33,207.9	11.02
2518	มี.ย.	69,188.1	7.91	32,492.2	-2.16
	ธ.ค.	78,488.0	13.44	34,982.5	7.66
2519	มี.ย.	88,216.3	12.40	35,833.9	2.43
	ธ.ค.	95,859.2	8.66	40,627.4	13.38
2520	มี.ย.	107,658.4	12.31	40,985.3	0.88
	ธ.ค.	122,086.2	13.40	44,296.3	8.08

ที่มา : รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับต่าง ๆ

หมายเหตุ M_1 หมายถึง ธนบัตร + เหรียญกษาปณ์ + เงินฝากเผื่อเรียก

ตารางที่ 50 อัตราผลตอบแทนจากเงินใหญ่และซอลคเนลียของระบบธนาคารพาณิชย์

ปี พ.ศ.	อัตราผลตอบแทนเฉลี่ย
2515	10.7
2516	10.73
2517	12.3
2518	11.99
2519	11.43
2520	11.08

ที่มา : กองวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 46 - 50 ได้แสดงให้เห็นภาพภาวะทางการเงิน และนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2515 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศลดอัตราธนาคารลงจากเดิม 9 % ไปเป็น 8 % เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2515 เพื่อกระตุ้นการลงทุนภายในประเทศ มีผลทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 991.6 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2515 ไปเป็น 1,116.7 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. ปีเดียวกัน ทำให้การกู้เงินจากต่างประเทศลดลงไปจาก 2882.4 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. เป็น 2,792.7 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. และอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็น 10.7 % สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นจาก 30,611.8 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. ไปเป็น 34,402.0 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. เป็นอัตราเพิ่ม 12.38 % และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจาก 21,487.7 ล้านบาท ไปเป็น 24,830.9 ล้านบาท และในเดือน มิ.ย. 2516 ธนาคารพาณิชย์กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็น 1,262.0 ล้านบาท และให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 39,285.0 ล้านบาท เป็นอัตราเพิ่ม 14.19 % ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นเป็น 29,936.5 ล้านบาท

กลางปี พ.ศ. 2516 เกิดภาวะเงินเฟ้อขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศขึ้นอัตราธนาคารจาก 8 % ไปเป็น 10 % เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2516 เพื่อต่อสู้กับภาวะเงินเฟ้อ โดยทำให้ต้นทุนเงินกู้แก่ธนาคารพาณิชย์สูงขึ้น จะได้อัตราดอกเบี้ยลดลง และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจจะได้อัตราดอกเบี้ยต่ำลง แต่ปรากฏว่าธนาคารพาณิชย์ยังขอกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นประมาณ 1 เท่าตัว จาก 1,262.0 ล้านบาทในเดือน มิ.ย. ไปเป็น 2,692.1 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2516 และเพิ่มการกู้ยืมจากต่างประเทศขึ้นด้วยจาก 2,940.2 ล้านบาท ไปเป็น

5,369.5 ล้านบาท* อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นจาก 10.7 % เป็น 10.73 % สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์จึงเพิ่มขึ้นจาก 39,285.0 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. ไปเป็น 48,368.3 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. เป็นอัตราเพิ่มสูงมากถึง 23.12 % และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจาก 26,298.0 ล้านบาท เป็น 29,936.5 ล้านบาท ในตอนปลายปี

ตอนต้นปี 2517 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศเพิ่มอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย จากเดิม 7 % ไปเป็น 8 % ของยอดเงินฝาก และเพิ่มอัตราธนาคารจาก 10 % ไปเป็น 11 % เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2517 เนื่องจากภาวะเงินเฟ้อรุนแรงมากอันเกิดมาจากวิกฤติการณ์น้ำมัน แม้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้ประกาศขึ้นอัตราธนาคารในเดือนสิงหาคม 2516 มาแล้วก็ตาม ผลก็คือเงินสดสำรองส่วนเกินของธนาคารพาณิชย์ลดลงจาก 691.0 ล้านบาทในเดือน ธ.ค. 2516 ไปเป็น 596.7 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2517 แต่ในด้านการกู้ยืม ธนาคารพาณิชย์ได้หันไปกู้เงินจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นจาก 5,369.5 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2516 เป็น 5,418.1 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2517 (ซึ่งคิดเป็น 71.04 % ของเงินกู้ทั้งหมด) และกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทยลดลงจาก 2,692.1 ล้านบาทในเดือน ธ.ค. 2516 เป็น 2,071.6 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2517 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์สูงขึ้นถึง 12.3 % ซึ่งนับว่าสูงที่สุดในรอบ 6 ปีที่ทำการศึกษา และการให้สินเชื่อยังคงเพิ่มขึ้นอยู่แต่ในอัตราที่น้อยกว่าของช่วงที่แล้ว คือเพิ่มขึ้นจากเดิม 48,368.3 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2516 ไปเป็น 54,891.7 ล้านบาทในเดือน มิ.ย. 2517 เพิ่มในอัตรา 13.49 % ซึ่งสูงพอควร แต่ปริมาณเงินลดลงเพียงเล็กน้อยเป็น 29,911.3 ล้านบาทเท่านั้น

---

* จำนวนเงินกู้ยืม (Borrowing) ของธนาคารพาณิชย์จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งหมดเพิ่มขึ้นจาก 4,217.1 ล้านบาท ไปเป็น 8,110.6 ล้านบาท ในตอนปลายปี นับว่า การกู้เงินเพิ่มขึ้นเกือบ 1 เท่าตัว

ตอนปลายปี 2517 เกิดภาวะเศรษฐกิจชะงักงันขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงต้องประกาศลดอัตราเงินฝากสำรองตามกฎหมายลงจาก 8 % เป็น 7 % ในวันที่ 7 กันยายน 2517 ทำให้ในปลายปีนั้น ระบบธนาคารพาณิชย์สำรองเงินฝากตามกฎหมายไว้ลดลงจากเดือน มิ.ย. ที่เป็น 4,876.9 ล้านบาท เป็น 4,763.4 ล้านบาท และมีเงินสำรองส่วนเกินเพิ่มขึ้นประมาณ 1 เท่าตัว จาก 596.7 ล้านบาท เป็น 1,049.1 ล้านบาท การให้สินเชื่อจึงเพิ่มขึ้นจาก 54,891.7 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. ไปเป็น 64,118.7 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. ในอัตราเพิ่ม 16.81 % ซึ่งสูงกว่าของช่วงที่แล้ว และปริมาณเงินก็เพิ่มขึ้นเป็น 33,207.9 ล้านบาท

ในปี พ.ศ. 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศลดอัตราธนาคารจาก 11 % ไปเป็น 10 % เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2518 เนื่องจากเกิดภาวะเงินฝืด แต่ธนาคารพาณิชย์กลับกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยลดลงจาก 3,575.9 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2517 เป็น 3,523.8 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2518 และจากแหล่งอื่น ๆ ก็ถูกลดลงด้วย รวมเงินกู้ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ลดลงจาก 9,404.5 ล้านบาท ในปลายปี 2517 เป็น 8,898.2 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2518 อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการให้สินเชื่อลดลงจากเดิมเป็น 11.99 % การให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจาก 64,118.7 ล้านบาทในตอนปลายปี 2517 เป็น 69,188.1 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2518 เพิ่มขึ้นในอัตราเพียง 7.91 % เท่านั้น ซึ่งเป็นอัตราเพิ่มขึ้นน้อยกว่าของงวดก่อน และปริมาณเงินก็ลดลงไปอีกจาก 33,207.9 ล้านบาท เป็น 32,492.2 ล้านบาท ส่วนในเดือน ธ.ค. 2518 นั้น ปรากฏว่า การกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มเพิ่มขึ้นจากเดือน มิ.ย. 2518 จนเป็น 6,832.3 ล้านบาท และจากต่างประเทศและแหล่งอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย เงินกู้ทั้งหมดเพิ่มขึ้นจาก 8,898.2 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. ไปเป็น 12,965.5 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. การให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 78,488.0 ล้านบาท เพิ่มในอัตรา 13.44 % ซึ่งมากขึ้นกว่าของช่วงที่แล้ว และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจก็เพิ่มขึ้นเป็น

34,982.5 ล้านบาทด้วย ทั้งนี้ จากตัวเลขสถิติที่ปรากฏเห็นได้ว่า เดือน ธ.ค. 2518 นี้ เป็นช่วงที่ธนาคารพาณิชย์กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยมากที่สุดในรอบ 6 ปี ที่ทำการศึกษา เงินสดสำรองกักตุนจากเดิมมากที่สุด คือ จาก 1,173.7 ล้านบาท ในเดือน มี.ย. เป็น 619.1 ล้านบาทในเดือน ธ.ค. และการให้สินเชื่อก็เพิ่มขึ้น จากงวดก่อนในอัตราถึง 13.44 % ทั้งนี้ เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศกำลังขยายตัว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศลดอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายและลดอัตราธนาคาร และอัตรามลคอบแทนในปีนี้ แม้จะลดลงจากปี 2517 แต่ก็ยังคงอยู่ในระดับสูงอยู่คือ 11.99 หรือประมาณ 12 %

ในปี พ.ศ. 2519 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของเงินสดสำรองตามกฎหมาย เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2519 โดยให้ธนาคารพาณิชย์ถือเอาหลักทรัพย์รัฐบาลไทยเป็นส่วนหนึ่งของเงินสดสำรองได้ นับเป็นการลดอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายลงไป ดังนั้น เงินสดสำรองตามกฎหมายจึงเพิ่มขึ้น จาก 5,709.7 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2518 เป็น 6,324.8 ล้านบาท ในเดือน มี.ย. 2519 และเงินสดสำรองส่วนเกินก็เพิ่มขึ้นเกือบ 1 เท่าตัว จาก 619.1 ล้านบาท เป็น 1,136.7 ล้านบาท ในเดือน มี.ย. 2519 การให้สินเชื่อจึงเพิ่มขึ้นเป็น 88,216.3 ล้านบาท ในอัตราเพิ่ม 12.4 % ซึ่งน้อยกว่าช่วงที่แล้ว และปริมาณเงินก็เพิ่มขึ้นเป็น 35,833.9 ล้านบาทในเดือน มี.ย. 2519 ปริมาณเงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย และแหล่งอื่น ๆ ทั้งหมดลดลงจาก 12,965.5 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2518 ไปเป็น 12,569.4 ล้านบาท ในเดือน มี.ย. 2519 และอัตรามลคอบแทนเฉลี่ยของสินเชื่อลดลงเรื่อย ๆ จาก 11.99 % ไปเป็น 1.43% ส่วนในเดือน ธ.ค. 2519 นั้น ปรากฏว่า เงินสดสำรองตามกฎหมายเพิ่มขึ้นไปเป็น 7,099.2 ล้านบาท และเงินสดสำรองส่วนเกินเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเป็น 1,198.1 ล้านบาท การให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 95,859.2 ล้านบาท ซึ่งเป็นอัตราเพิ่ม 8.66% น้อยกว่าของช่วงที่แล้ว และปริมาณเงินก็เพิ่มขึ้นเป็น 40,627.4 ล้านบาท ในเดือน

ธ.ค. ส่วนปริมาณเงินกู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งหมดลดลงอีก เป็น 11,992.8 ล้านบาท

สรุปผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงดำเนินกิจการไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของการใช้นโยบายการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาทางเสถียรภาพของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างทันทางที่ คัง เช่น ในช่วงที่เกิดภาวะเงินเฟ้อประมาณกลางปี พ.ศ. 2516 ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ประกาศเพิ่มอัตราธนาคารจาก 8 % เป็น 10 % เมื่อ 9 ธ.ค. 2516 เป็นการเพิ่มต้นทุนเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ และธนาคารพาณิชย์จะได้ออกเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยลดลง และปล่อยสินเชื่อในอัตราลดลงด้วย ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจจะลดลง ซึ่งจะแก้ปัญหาเสถียรภาพทางการเงินได้ แต่ปรากฏว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ก็ยังขอเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้นประมาณกว่า 1 เท่าตัว คือ จาก 1,262.0 ล้านบาทในเดือน มิ.ย. ไปเป็น 2,692.1 ล้านบาทในเดือน ธ.ค. ของปีนั้น และอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้นจาก 10.7 % เป็น 10.73 % การให้สินเชื่อก็เพิ่มขึ้นจาก 39,285.0 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. เป็น 48,368.3 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. เพิ่มในอัตราสูงถึง 23.12 % ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มจาก 26,298.0 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. เป็น 29,936.5 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. ภาวะเงินเฟ้อได้ทวีความรุนแรงขึ้นจนถึงต้นปี 2517 อันเนื่องมาจากวิกฤตการณ์น้ำมัน ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้มาตรการทั้งในด้าน การลดอัตราเงินฝากออมทรัพย์และลดอัตราธนาคารควย คือ เพิ่มอัตราเงินฝากออมทรัพย์ตามกฎหมายจาก 7 % เป็น 8 % ของยอดเงินฝาก และเพิ่มอัตราธนาคารจาก 10 % เป็น 11 % เมื่อ 30 ม.ค. 2517 แล้ว การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ก็ยิ่งเพิ่มสูงขึ้น เป็น 54,891.7 ล้านบาท ในเดือน มิ.ย. 2517 ซึ่งเพิ่มขึ้นในอัตราที่เปลี่ยนแปลงจากช่วงที่แล้วในอัตราถึง 13.49 % ส่วนอัตราผลตอบแทน

เพิ่มสูงขึ้นจนเป็น 12.3 % ซึ่งสูงสุดในรอบ 6 ปี และในกรณีที่เกิดภาวะเงินเฟ้อหรือมีการว่างงานขึ้นในคนปี 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ลดอัตราธนาคารจากเดิม 11 % เป็น 10 % เมื่อ 1 เมษายน 2518 เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยมากขึ้น จะได้ออกสินเชื่อมากขึ้น และปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจจะได้ออกเพิ่มขึ้นด้วย แต่ธนาคารพาณิชย์กลับกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยและแหล่งอื่น ๆ ลดลง จึงเห็นว่า เงินกู้ทั้งหมดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยลดลงจาก 9,404.5 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2517 เป็น 8,898.2 ล้านบาทในเดือน มิ.ย. 2518 และการให้สินเชื่อก็เพิ่มขึ้นในอัตราลดลงคือ ในอัตราการเปลี่ยนแปลงจากช่วงที่แล้วเพียง 7.91 % ในเดือน มิ.ย. 2518 และปริมาณเงินก็ลดลงจาก 33,207.9 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2517 เป็น 32,492.2 ล้านบาทในเดือน มิ.ย. 2518 และอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยจากการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในปีนี้มีเพียง 11.99% ดังนั้น จึงพอจะเห็นได้ว่าเนื่องจากระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีเงินสำรองส่วนเกินอยู่มากและสามารถพึ่งตัวเองเรื่องเงินกู้ด้วยการกู้เงินจากต่างประเทศในสัดส่วนต่อเงินกู้ทั้งหมดสูง ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 48 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกู้เงินจากต่างประเทศมากกว่าจากธนาคารแห่งประเทศไทย โดยกู้จากต่างประเทศเกินกว่าร้อยละ 50 ของเงินกู้ทั้งหมดของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงไม่ค่อยจะมีอำนาจควบคุมธนาคารพาณิชย์ได้ แม้วานโยบายการเปลี่ยนแปลงอัตราเงินเสียดังกล่าวตามกฎหมายและอัตราธนาคารจะได้ผลดีในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศค่อยพัฒนา แต่กลับใช้ไม่ค่อยได้ผลนักในประเทศไทย จึงได้ข้อสรุปว่า พฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์ในการดำเนินธุรกิจ ยังไม่สอดคล้องกับนโยบายเพื่อเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น เป็นโครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการแข่งขันไม่สมบูรณ์ เกิดการกระจุกตัวขึ้น และการกระจุกตัวนี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ จึงทำให้การประกอบธุรกิจไม่สอดคล้องกับนโยบายการเงินทั้งสองอย่างที่ประกาศใช้ในระหว่างที่เสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจไม่ค่อยดีนัก จึงไม่เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น ธนาคาร

แห่งประเทศไทยได้ใช้นโยบายอย่างอื่น เช่น การควบคุมการขยายสาขาของธนาคารพาณิชย์ เป็นตัวช่วยในการตอรองกับธนาคารพาณิชย์ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่ไม่ได้เสถียรภาพในประเทศไทย ถ้าหากว่าธนาคารพาณิชย์ไทยมีการแข่งขันกันมากขึ้น หรือมีการกระจายขนาดที่ใกล้เคียงกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ความไว (Sensitivity) ของนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะกระทบต่อธนาคารพาณิชย์ไทยก็อาจจะมีมากขึ้น

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยที่มีการกระจุกตัวในโครงสร้างตลาดและโครงสร้างตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งผลที่ได้ข้างต้นนั้น ยังไม่ได้ดำเนินธุรกิจที่สอดคล้องอย่างทันท่วงทีหรือเรียกว่า ยังดำเนินการล้าชานโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย จึงไม่เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ

นอกจากเหตุผลเรื่องโครงสร้างตลาดในแง่การกระจุกตัวของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย และความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว ยังมีสิ่งที่จะอธิบายว่า ทำไมนโยบายการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศใช้ จึงไม่ได้รับการตอบสนองอย่างทันท่วงทีจากระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ทั้งนี้ ก็อาจเป็นผลมาจากความล่าช้าเนื่องจากเวลา ซึ่งเรียกว่า Effectiveness Lag

Richard A. Musgrave¹ ได้ศึกษาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผ่านมา เขาพบว่าในระหว่างที่มีการประกาศใช้มาตรการทางการเงิน (action) แล้ว

---

¹Richard A. Musgrave, "The Blend of Fiscal and Monetary Policies for the Future," in Readings in Macroeconomics, ed. William E. Mitchell, John H. Hand and Ingo Walter (New York, McGraw-Hill Book Co., 1974), pp. 219-234.

กับการที่จะให้มาตรการนั้นบรรลุประสิทธิผล (effectiveness) หรือมาตรการนั้น จะแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจเป็นผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้นั้น จะมีความล่าช้าเนื่อง จากเวลาเกิดขึ้น ซึ่งเรียกว่า Effectiveness Lag และเป็นอุปสรรคในการ คำนึงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้การบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ ล่าช้าไปบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะสั้นที่ต้องการผลสำเร็จอย่างทันด่วนที่ ความ ล่าช้านั้นอาจจะเป็น 6 เดือน หรือ 2 quarters ขึ้นไป

ดังนั้น ในกรณีที่เกิดภาวะเงินเฟ้อระหว่างกลางปี พ.ศ. 2516 ธนาคาร แห่งประเทศไทยประกาศเพิ่มอัตราธนาคารจาก 8 % เป็น 10 % เพื่อให้ธนาคาร พาณิชย์กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยลดลง จะลดการให้สินเชื่อด้วย แต่ ปรากฏว่าในเดือน ธ.ค. 2516 นั้น ธนาคารพาณิชย์ไทยก็ยังขอกู้เงินจากธนาคาร แห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้น สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ยังคงเพิ่มขึ้นและปริมาณเงินก็ เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก (ถึงอธิบายแล้วข้างต้น) หลังจากนั้นอีก 1 ช่วงหรือ 6 เดือน คือในเดือน มิถุนายน 2517 เงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทยลดลงจาก 2,692.2 ล้านบาทในเดือน ธ.ค. 2516 เป็น 2,071.6 ล้านบาท สินเชื่อก็เพิ่มขึ้นเล็กน้อย จาก 48,368.3 ล้านบาท เป็น 54,891.7 ล้านบาท และปริมาณเงินก็ลดลงจาก 29,936.5 ล้านบาท เป็น 29,911.3 ล้านบาท ส่วนในช่วงภาวะเงินฝืดซึ่งเกิดขึ้น ในตอนต้นปี พ.ศ. 2518 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศลดอัตราธนาคารลงจาก 11 % เป็น 10 % เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์กู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยเพิ่มขึ้น และปลดปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้นด้วย ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจจะได้เพิ่มขึ้น แต่ปรากฏ ว่าเมื่อเดือน มิ.ย. 2518 ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยก็ยังขอกู้เงินจากธนาคารแห่ง

ประเทศไทยลดลง จาก 3,575.9 ล้านบาท ในเดือน ธ.ค. 2517 เป็น 3,523.8 ล้านบาท สินเชื่อแมจะเพิ่มขึ้นแต่เป็นอัตราต่ำเพียง 7.91 % เท่านั้น ปริมาณเงินลดลง หลังจากนั้นอีก 1 ช่วงเวลา หรือ 6 เดือน คือ ในเดือน ธ.ค. 2518 เงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเพิ่มขึ้นจาก 3,523.8 ล้านบาท เป็น 6,832.3 ล้านบาท สินเชื่อเพิ่มขึ้นเป็น 78,488.0 ล้านบาท และปริมาณเงินก็เพิ่มขึ้นเป็น 34,982.5 ล้านบาท ควย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า นอกจากเหตุผลที่ว่า โครงสร้างตลาดของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยมีการกระจุกตัว และการกระจุกตัวนี้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ จึงทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปในทางที่ไม่สอดคล้องหรือหักล้างต่อนโยบายเพื่อแก้ไขเสถียรภาพ นโยบายการเงินจึงยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาเสถียรภาพได้ทันทีแล้ว เหตุผลอีกอย่างหนึ่งที่สามารถอธิบายได้ก็คือ มีความล่าช้าของเวลาในการที่มาตรการทางการเงินนั้น ๆ จะบรรลุผลสำเร็จหลังจากประกาศใช้แล้ว ซึ่งเรียกว่า Effectiveness Lag ควย